

Fiskeriets økonomi 2012

Andersen, Jesper Levring; Nielsen, Rasmus; Nielsen, Max; Laugesen, Frederik Møller; Ståhl, Lisa; Jensen, Frank; Frost, Hans Staby; Andersen, Peder

Publication date:
2012

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Andersen, J. L., Nielsen, R., Nielsen, M., Laugesen, F. M., Ståhl, L., Jensen, F., ... Andersen, P. (2012). *Fiskeriets økonomi 2012: Economic Situation of the Danish Fishery 2012*. København: Fødevareøkonomisk Institut, Københavns Universitet. Fiskeriets økonomi, Bind. 2012

Fødevareøkonomisk Institut

Fiskeriets Økonomi 2012

Economic Situation of the Danish Fishery 2012

København 2012

ISSN 0106-5568 (tryk, Fiskeriets Økonomi 2012)
ISSN 0106-7846 (on-line, Fiskeriets Økonomi 2012)

Indholdsfortegnelse

Forord	7
Sammenfatning	9
Fiskerigrundlaget.....	9
Fiskerflåden.....	10
Fangst og indtjening i fiskeriet 2012	12
Prisudviklingen på fiskeprodukter	15
Fiskeforarbejdningssektorens struktur	16
Fiskeripolitikken i et langsigtet perspektiv	17
1. Fiskerigrundlaget.....	21
1.1. Kvotoudviklingen	21
1.2. Kvotoudnyttelse.....	24
2. Fiskerflåden.....	29
2.1. Fiskerflådens størrelse og kapacitet.....	30
2.2. Fiskerflådens aktivitet	32
2.2.1. Den nye fiskeriregulering og flådestruktur	34
2.3. Fiskerflådens ejerforhold og beskæftigelse	37
2.4. Fiskerflådens kvotoudnyttelse	40
3. Fangst og indtjening.....	45
3.1. Fiskeriets fangstmængde	47
3.2. Fiskeriets fangstværdi.....	50
3.3. Fiskeriets driftsomkostninger	54
3.4. Fiskeriets indtjeningsevne	60
3.5. Fiskeriets arbejdskraftaf lønning	64
3.6. Fiskeriets kapitalaf lønning – bruttooverskud	67
3.7. Fiskeriets rentabilitet	70
4. Prisudviklingen på fiskeprodukter	75
4.1. Metode.....	77
4.2. Skøn over prisudvikling i 2012 for artsgrupper.....	81
4.2.1. Torsk	81
4.2.2. Andre torskefisk.....	82

4.2.3.	Dyre fladfisk	82
4.2.4.	Almindelige fladfisk	83
4.2.5.	Sild	83
4.2.6.	Makrel	84
4.2.7.	Rejer	84
4.2.8.	Jomfruhummer	85
4.2.9.	Muslinger	85
4.2.10.	Industrifisk	86
5.	Fiskeforarbejdning	87
5.1.	Fiskeforarbejdningssktorens struktur	87
5.2.	Historisk produktion og økonomi	90
5.2.1.	Produktion	91
5.2.2.	Bruttoindtægt	93
5.2.3.	Driftsomkostninger	97
5.2.4.	Indtjening	98
5.2.5.	Arbejdskraft aflønning	99
5.2.6.	Kapital aflønning	100
5.2.7.	Rentabilitet	102
5.2.8.	Anvendelse af data på EU-plan	103
6.	Fiskeripolitikken i et langsigtet perspektiv	105
6.1.	Den fælles fiskeripolitik i Den Europæiske Union	105
6.1.1.	Den ny fiskeripolitik for 2013-2022	105
6.1.2.	Udvikling af den fælles fiskeripolitik i Den Europæiske Union	107
6.1.3.	Mål og generelle foranstaltninger	111
6.1.4.	Videnskabelig rådgivning om fiskeriforvaltning	114
6.1.5.	Foranstaltninger til begrænsning af flådekapaciteten	116
6.1.6.	Tilskud til fiskeflåden	118
6.1.7.	Subsidiaritetsprincippet og økonomisk forvaltning	121
6.1.8.	Begrænsende faktorer for den videre udvikling	122
6.2.	Et billede af dansk fiskeriregulering	124
6.2.1.	Rammen for dansk regulering	124
6.2.2.	Den danske regulering før 2006	127
6.2.3.	Den danske regulering fra 2007: Den nye reguleringsaftale	129
6.2.4.	Tekniske bevaringsforanstaltninger	130
6.2.5.	Kvoteregulering	133
6.2.6.	Indsatsregulering	133

6.2.7. Kvote- og indsatsregulering	134
6.2.8. Kapacitetsregulering	134
6.3. Hvordan er det gået?.....	138
6.4. Fremtidens fiskeripolitik	145
6.5. Litteratur	148
English summary 2012	179
The basis of the fishery	179
The fishing fleet	181
Catches and earnings in 2012.....	182
Price development of fish products	185
Structure of the fish processing sector	186
Historical production and economic performance	186
Fisheries policy in a long term perspective	187

Forord

Fiskeriets Økonomi 2012 belyser i lighed med tidligere år den forventede økonomiske situation for dansk fiskeri i 2012 for henholdsvis den danske fiskerflåde og den danske landbaserede fiskeforbearbejdningsindustri.

Det analytiske udgangspunkt tages i de rammer, der fastlægges af de vedtagne ”Total Allowable Catches” (TAC’er) og fiskekvoter for 2012. Den anvendte struktur for den danske fiskerflåde er baseret på fartøjsoplysninger og oplysninger om fiskeriet i tidligere år fra NaturErhvervstyrelsen. På grundlag af de senest tilgængelige regnskabsoplysninger for den danske fiskerflåde fra Danmarks Statistik og skøn over den forventede prisudvikling for en række fiskeprodukter foretages der beregninger over fiskeriets forventede økonomiske resultater i 2012.

I kapitel 1 analyseres fiskerigrundlaget for den danske fiskerflåde i 2012, herunder de tildelte kvoter og forventede kvoteudnyttelser. Dernæst analyseres i kapitel 2 fiskerflådens størrelse, fordeling på økonomiske størrelsesklasser og en række af flådens karakteristika. Kapitel 3 belyser den forventede fangst og indtjening i 2012 for den samlede fiskerflåde og for den kommercielle del af flåden. I kapitel 4 belyses den forventede prisudvikling i 2012 på centrale fiskeprodukter. Udviklingen i den landbaserede fiskeforbearbejdningsindustri er belyst i kapitel 5.

Årets specialkapitel sætter fokus på udviklingen i EU's fiskeripolitik, og hvorledes den danske fiskeripolitik er blevet tilpasset inden for de rammer, EU's fiskeripolitik løbende har sat for den Danmark. Der sættes ligeledes fokus på de fremtidige udfordringer for udformningen af fiskeripolitikken, der følger med den større interesse for at se på økosystemers sårbarhed og betydning.

Udarbejdelsen af Fiskeriets Økonomi 2012 er blevet koordineret af Jesper Levring Andersen, og bidragsydere til de enkelte kapitler er Rasmus Nielsen, Max Nielsen, Frederik Møller Laugesen, Ebba Elisabeth Ståhl, Frank Jensen, Hans Frost og Peder Andersen.

Direktør Henrik Zobbe
Fødevarøkonomisk Institut
København, juli 2012

Sammenfatning

Fiskerigrundlaget

Fiskeriregulering og kvoter

Det samlede danske fiskerigrundlag er i 2012 baseret på 31 kvotearter fordelt på 24 forskellige kvotefarvande. I alt er de danske fangstmængder således begrænset af 70 kvoter fordelt med henholdsvis 10 for industrifiskeriet og 60 for konsumfiskeriet. Der til kommer fangstmængder i blandt andet blåmuslinge- og heste-rejefiskeriet, som fastsættes nationalt, samt rejefiskeri der reguleres på licensbasis. Der er i den danske fiskeriregulering siden 2003 sket en række grundlæggende ændringer, hvor individuelle fiskerirettigheder trinvist er blevet indført i hovedparten af den danske fiskerflåde.

Uanset udformningen af den danske fiskeriregulering fastlægger EU's fælles fiskeripolitik de grundlæggende betingelser for det danske fiskeri. Centralt i denne overordnede ramme er fastlæggelsen af "Total Allowable Catches" (TAC'er) og den efterfølgende fordeling på medlemslandene efter princippet om relativ stabilitet.

Fortsat havdageregulering

Derudover er der ligeledes på EU-niveau vedtaget at anvende indsatsregulering til direkte at regulere de enkelte fartøjers fiskeri som et led i genopretningsplanerne for de vigtige torskebestande i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat. Reguleringen specificerer på grundlag af det anvendte redskab og maskestørrelsen det antal dage, som det enkelte fartøj må være på havet (havdage). Reguleringen med havdage blev i 2009 ændret til et kilowatt-dage system, hvor disse er permanent overdragelige. Reguleringen på kilowattdage fortsætter i 2012 uændret som i 2011.

Faldende industrikvoter, kraftigt fald i tobiskvoten

I 2012 er den samlede kvotemængde for industrifisk på ca. 337 tusinde tons, hvilket er et fald på 39 % i forhold til 2011. Hovedforklaringen på den reducerede industrikvote er et kraftigt fald i tobiskvoten.

Den samlede mængde af konsumkvoter stiger med 4,7 %	Der sker derimod en stigning i den samlede mængde af konsumkvoter fra 2011 til 2012. Samlet er stigningen på godt 10 tusinde tons svarende til en stigning på 4,7 %, og der er således i 2012 i alt godt 237 tusinde tons kvoteret konsumfisk til rådighed for danske fiskere.
Især kvoterne for sild øges	Årsagen til fremgangen skal primært findes i øgede kvoter for sild, som stiger med godt 18 tusinde tons eller 16 %. Også torske- og rødspætte stiger, hvorimod kvoterne på makrel falder. Torskekvoterne stiger samlet set og bliver i 2012 på 34 tusinde tons. Kvoterne stiger i den Østlige Østersø og i mindre grad for Øresund, Bælthavet og Vestlige Østersø, mens der sker et fald i torskekvoten for Nordsøen og Norskehavet, Skagerrak samt Kattegat.
Reduceret fiskerflåde påvirker ikke kvoteudnyttelsen	Den nye demersale regulering har medført en betydelig reduktion i den danske fiskerflåde, og der forventes fortsat nogle tilpasninger i løbet af 2012, men dette anses kun i begrænset omfang at påvirke kvoteudnyttelsen. Idet udnyttelsen af de forskellige industriarter generelt har været på et højt niveau, forventes den samlede kvoteudnyttelse i industrifiskeriet at blive 81 % i 2012.
Fortsat høj udnyttelse af konsumkvoterne	Den samlede kvoteudnyttelse forventes ligeledes høj i konsumfiskeriet. En række af de vigtigste kvoter forventes udnyttet 100 %. Set over alle konsumkvoter ventes en udnyttelsesprocent på 87 % i 2012.

Fiskerflåden

Flåden reduceres fortsat	Den danske fiskerflåde blev fra 2010 til 2011 reduceret med 33 fartøjer, således der ved udgangen af 2011 var 2.787 fartøjer. Dermed fortsætter de tidligere års udvikling, og antallet af fartøjer er reduceret med 46 % eller næsten 2.400 fartøjer siden 1995.
---------------------------------	---

Fysisk eksisterende og potentiel kapacitet	Der skelnes i NaturErhvervstyrelsens fartøjsregister mellem kapacitet tilknyttet fysisk eksisterende fartøjer, og kapacitet der potentielt kan blive aktiveret ved om- eller nybygning af fartøjer. I 2011 var ca. 83 % af kapaciteten målt i tonnage og motor-kraft tilknyttet eksisterende fartøjer, mens de resterende ca. 17 % var kapacitet, som potentielt kan aktiveres.
Fysisk eksisterende kapacitet reduceres fortsat; den potentielle stiger	Den samlede fysisk eksisterende tonnage var i 2011 på 64.501 BT, hvilket er en reduktion på 35 % siden 1995. Tilsvarende var den samlede eksisterende motorkraft på 234.171 målt i kilowatt svarende til en nedgang på 45 % siden 1995. Den potentielle kapacitet var således på 14.238 BT og 47.856 kW i 2011 mod 12.510 BT og 42.272 kW i 2010.
Opdeling af flåden	Flåden er i lighed med tidligere år opdelt i økonomiske størrelsesklasser baseret på de fangstværdigrænser, som anvendes i Fiskeriregnskabsstatistikken udarbejdet af Danmarks Statistik. Fartøjerne i den danske fiskerflåde kan således i 2011 inddeles i følgende grupper: 1) fartøjer med fangstværdi over 271.306 kr. (de kommercielle fartøjer), 2) fartøjer med en fangstværdi mellem 271.306 kr. og momsgrænsen på 50.000 kr., 3) fartøjer med en fangstværdi under momsgrænsen på 50.000 kr., og 4) fartøjer uden fangst.
Kommercielle fartøjer udgør 24 % af flåden	
Beskæftigelsen falder fortsat...	Den samlede beskæftigelse i den kommercielle flåde blev reduceret fra 1.391 personer i 2010 til 1.313 personer i 2011. Siden 1995 er det samlede fald i beskæftigelsen for den kommercielle flåde på 56 %.
... og kapitalen pr. beskæftiget falder en smule fra 2010 til 2011	Sammenholdes den gennemsnitlige besætningsstørrelse og forsikringsværdi for de kommercielle fartøjer fås et udtryk for kapitalintensiteten, det vil sige kapitalen pr. beskæftiget. Denne er stigende med fartøjets størrelse. I 2011 havde et fartøj under 12 meter i gennemsnit en kapitalintensitet på 589 tusinde kroner, mens et fartøj over 40 meter havde en kapitalintensitet på 9.052 tusinde kroner. Den gennemsnitlige kapitalintensitet for alle kommercielle fartøjer var på 2.392 tusinde kroner pr. beskæftiget. Dette er en smule lavere end i 2010 men er stadig en væ-

sentlig stigning siden 1995, hvor den var på 1.016 tusinde kroner.

Fangst og indtjening i fiskeriet 2012

Alle fartøjer er omfattet af fangstprognosen	Prognosen for fiskeriets økonomi omfatter hele den aktive del af den danske fiskerflåde. Selvom de ikke-kommercielle fartøjer har en vis betydning for fiskeriet på enkelte centrale konsumkvoter, svarer de kommercielle fartøjers andel af de samlede fangster fortsat til over 99 % af mængderne og 98 % af værdien i 2011.
Fald i fangstmængder i 2012 især pga. forventede lavere tobis-kvoter	Den samlede fangstmængde i 2012 er beregnet til 526 tusinde tons, hvilket er et fald på mere end 27 % i forhold til 2011 og 32 % mindre end gennemsnittet for 2009-2011. For de kommercielle fartøjer forventes en samlet fangstmængde på 522 tusinde tons i 2012, svarende til et fald på 25 % i forhold til mængderne i 2011. Årsagen til faldet er de lavere kvoter for tobis.
Prisudviklingen forventes at påvirke den samlede fangstværdi negativ med 16 %...	Hvis prisniveauet i 2012 svarer til det observerede i 2011, vil fangstværdien i 2012 for alle fartøjer falde med 10 % til 2.874 mio. kroner. Tages der hensyn til den forventede prisudvikling i 2012, falder den totale fangstværdi med 16 % til 2.678 mio. kroner.
hvilket påvirker de kommercielle fartøjer negativt med 15 %	Fangstværdien for de kommercielle fartøjer forventes at falde med 264 mio. kr. eller 9 % til et niveau på 2.810 mio. kroner, når priserne antages uændret i forhold til 2011. Når der tages hensyn til den forventede prisudvikling vil fangstværdien for de kommercielle fartøjer falde med 452 mio. kr. til 2.621 mio. kr. svarende til en nedgang på ca. 15 %.
Fiskeriregnskabsstatistikken	Prognosen for driftsomkostningerne udarbejdes på grundlag af Fiskeriregnskabsstatistikken udgivet af Danmarks Statistik. På nuværende tidspunkt eksisterer der omkostningsinformationer for 2010 og årene tilbage. Derfor er det nødvendigt at fremskri-

ve for årene 2011 og 2012. Dette gøres ved anvendelse af fiskeriets udvikling, inflationen og brændstofpriserne.

Opdeling af omkostninger

Omkostningerne opdeles i tre hovedgrupper, som er 1) driftsomkostninger før aflønning af arbejdskraft og kapital, 2) aflønning af arbejdskraft og 3) aflønning af kapital, herunder afskrivninger. I den første omkostningsgruppe udgør brændstof-, vedligeholdelses- og salgsomkostningerne de mest betydende poster.

Brændstofpriserne ventes at falde en smule i 2012 ...

Priserne på brændstof var i 2011 højere end i 2010, men der forventes et mindre fald i 2012. En udvikling fra indeks 178 i 2010 over indeks 222 i 2011 til indeks 218 i 2012. Brændstofomkostningerne udgjorde i gennemsnit omkring 32 % af et fartøjs samlede driftsomkostninger i 2010 og forventes i 2011 og 2012 at udgøre omkring 36-37 %. De gennemsnitlige brændstofomkostninger pr. fartøj forventes i 2012 at falde til 583 tusinde kroner fra 594 tusinder kroner i 2011.

hvorfor brændstofomkostningerne falder

Driftsomkostningerne falder samlet set i 2012

Den forventede gunstige udvikling i brændstofpriserne har betydning i forhold til størrelsen af de gennemsnitlige driftsomkostninger pr. fartøj, der ventes at falde i 2012. De gennemsnitlige driftsomkostninger forventes således at blive 1.582 tusinde kroner i 2012, når der tages hensyn til den forventes prisudvikling, og til 1.607 tusinde kroner når priserne antages uændret i forhold til 2011. Dette er en stigning på 0,6 % i scenario 1 eller 2 % i scenario 2 i forhold til 2011 og hele 16 % i scenario 1 eller 18 % i scenario 2 i forhold til gennemsnittet for 2008-2010.

Indtjeningsevnen falder i 2012 med 16 % i forhold til 2010

Indtjeningsevnen angiver overskuddet til aflønning af arbejdskraft og kapital. Denne forventes i gennemsnit pr. fartøj at være på 2,2 mio. kr. i 2012, når der tages hensyn til prisændringer. Dette er en nedgang på 16 % både i forhold til 2010, men en fremgang på 12 % i forhold gennemsnittet for perioden 2008-2010. De store variationer i indtjeningsevnen ses især for fartøjsgrupperne over 24 meter. Årsagen til de store udsving i indtjeningsevnen i denne gruppe er primært mindre gunstige forhold i industrifiskeriet i 2012.

Fremgang i aflønningen af besætningen i forhold til 2008-10

Aflønningen af besætningerne sker oftest som en procentandel af fangstværdien, eventuelt fradraget visse omkostninger. Idet den gennemsnitlige fangstværdi pr. fartøj forventes at falde i 2012 for de kommercielle fartøjer, betyder dette også en nedgang i den gennemsnitlige aflønning af besætningen. Faldet er på 15 % til 1.259 tusinde kroner i 2012 mod 1.478 tusinder kroner i 2011, når der tages hensyn til prisudviklingen. Var der ikke taget hensyn til prisudviklingen, ville besætningsaflønningen derimod være faldet med 7 % i gennemsnit pr. fartøj til omkring 1.371 tusinde kroner. Besætningsaflønningen forventes dog at stige med 13 % i forhold niveauet for perioden 2008-10, hvor denne i gennemsnit var på 1.110 tusinde kroner pr. fartøj.

Indtjeningsevne eller bruttooverskud?

Indtjeningsevnen anses som værende den bedste indikator for den økonomiske udvikling for de små fartøjer under 12 meter, fordi deres lønandel kan være overvurderet grundet deres særlige arbejdskraftsammensætning med en ejer delvis suppleret med en medhjælp.

Bruttooverskuddet er defineret som indtjeningsevnen fradraget aflønningen af arbejdskraften. Dermed haves overskuddet til aflønning af den investerede kapital. Bruttooverskuddet er den fortrukne økonomiske indikator for den økonomiske udvikling for fartøjerne over 12 meter.

Fald i bruttooverskud i forhold til 2011 men stigning i forhold til 2008-10

Det samlede bruttooverskud forventes at øges i 2012 i forhold til basisperioden 2008-10, hvor det i gennemsnit var på 596 mio. kroner, mens det i 2012 ventes at stige til 608 mio. kroner, når der tages hensyn til prisændringer og 702 mio. kroner, hvis prisændringer ikke medregnes. Til sammenligning var det i 2011 på 911 mio. kroner.

Rentabilitet lavere end i 2010 og 2011 men lille fremgang fra 2008-10

Sammenholdes fartøjernes bruttooverskud med deres forsikringsværdi fremkommer et udtryk for rentabiliteten, som således angiver forrentningen af den investerede kapital. Den gennemsnitlige rentabilitet var i 2010 og 2011 på henholdsvis 30 % og 31 %. Denne ventes at blive 21 % i 2012, når der tages hensyn til prisændringer. Anses en rentabilitet på 7 % som værende mi-

nimumsafkastet og 10-11 % som niveauet for at skabe interesse for investeringer i fiskeriet og dermed en fornyelse af flåden, er der fortsat grund til optimisme i fiskeriet til trods for nedgangen i tobisfiskeriet. Der er dog store variationer blandt de forskellige fartøjsgrupper, og for nogle er rentabiliteten på et uholdbart niveau.

Regulering og rentabilitet

Selvom den nye regulering af det demersale fiskeri har medført en betydelig tilpasning i den danske fiskerflåde, ventes der således kun at ske en mindre forbedring i rentabiliteten i 2012 i forhold til basisperioden 2008-10. Samtidig skal det bemærkes, at der sker en overvurdering af rentabiliteten for fartøjerne omfattet af reguleringen med enten individuelle omsættelige kvoter (IOK) eller fartøjskvoteandele (FKA). Dette skyldes at anvendelsen af forsikringsværdien som udtryk for kapitalværdien undervurderer de samlede investeringer, der bør omfatte værdien af IOK'erne og FKA'erne.

Prisudviklingen på fiskeprodukter

Priserne på fiskeprodukter både falder og stiger

Prisudviklingen på fisk er af central betydning for indtjeningen i fiskeriet. Skønnene over prisudviklingen tager udgangspunkt i det forventede udbud på verdensmarkedet opdelt på grupper af fiskearter. På basis af dette vurderes prisen i 2012 at falde for jomfruhummer (20 %), sild (15 %), torskefisk og fladfisk (10 %) samt muslinger (5 %). Prisen på industrifisk forventes at være uændret, mens priserne ventes at stige for rejer (5 %) og makrel (10 %).

Udbuddet forårsaget af kvotefastsættelse samt styrkelsen af den danske krone ift. US dollar er den vigtigste årsag til

Flere forhold kan forklare prisudviklingen, men især udviklingen i udbuddet er vigtig. Udbuddet er bl.a. bestemt af kvoterne, og i 2012 stiger kvoterne på blandt andet torsk, hvor fiskeriet i Barentshavet er vigtigt. Udbuddet på de fleste andre arter er også øget. Det gælder f.eks. andre torskefisk, de norske atlantiskandiske sild samt både dyre- og almindelige fladfisk. Endvidere forventes en styrkelse af den danske krone i forhold til US

prisændringer   dollar at give en nedadgående pres på prisen på importarter. Modsat vil stabiliseringen af finanskrisen og den deraf svagt stigende efterspørgsel presse priserne i opadgående retning.

Fiskeforarbejdningssektorens struktur

123 firmaer i fiskeforarbejdningssektoren   Baseret på de senest tilgængelige tal fra 2009 var der i 2009 i alt 123 firmaer i den danske fiskeforarbejdningssektor, hvoraf 119 forarbejdede konsumfisk og 4 industrifisk. Tilsammen beskæftigede fiskeforarbejdningssektoren 3.597 fuldtidsbeskæftigede.

Faldende antal beskæftigede, men uændret antal firmaer   Den strukturelle udvikling i fiskeforarbejdningssektoren er karakteriseret ved et fald i antallet af fuldtidsbeskæftigede fra 5.302 til 3.597 fra 2002 til 2009, mens antallet af firmaer var uændret. Den gennemsnitlige størrelse på firmaerne målt ved antallet af fuldtidsbeskæftigede er således faldet fra 43 til 29 pr. arbejdssted.

6 underbrancher   I analysen af fiskeforarbejdningssektoren opdeles firmaerne på 6 underbrancher efter anvendelse af fiskearter samt produktformen for de producerede varer.

Underbranchen "Blandet forarbejdning" er den største   Underbranchen "Blandet forarbejdning" er med en omsætning på 2,6 mia. kr. og 760 fuldtidsbeskæftigede i 2009 omsætningsmæssigt den største. Underbranchen "Laksefisk" med 1.163 fuldtidsbeskæftigede og en omsætning på 2,4 mia. kr. er næststørst omsætningsmæssigt. Underbranchen "Rejer og muslinger" er med en omsætning på 0,8 mia. kr. og 188 fuldtidsbeskæftigede den mindste. Imellem er underbrancherne "Fiskemelsfabriker" med en omsætning på 2,1 mia. kr. og 291 fuldtidsbeskæftigede, "Torske- og fladfisk" med en omsætning på 1,4 mia. kr. og 602 fuldtidsbeskæftigede samt "Sild og makrel" med 1,6 mia. kr. i omsætning og 593 fuldtidsbeskæftigede.

Høj rentabilitet i underbranchen ”Rejer og musling” i 2009

Rentabiliteten var i 2009 størst i underbrancherne ”Rejer og muslinger”, ”Fiskemelsfabrikkerne” og ”Laksefisk” med en forrentning på henholdsvis 66 %, 40 % og 14 % af kapitalapparatets værdi. Rentabiliteten var lavest i underbranchen ”Torske- og fladfisk” og ”Blandet forarbejdning”, hvor rentabiliteten var på henholdsvis -22 % og 2 %. Underbranchen ”Sild og makrel” havde en rentabilitet på 7 %. Underbranchen ”Rejer og muslinger” har således en relativt høj rentabilitet, hvorimod underbrancherne ”Torske- og fladfisk” og ”Blandet forarbejdning” i 2009 havde en lav rentabilitet sammenlignet med et alternativafkast på 7 %.

Udvikling i 2010-2011

Produktionen af konsumfisk faldt med 8 % i 2011 i forhold til 2010. Produktionen af fiskemel og -olie faldt fra 2010 til 2011 med 5 %. I 2011 steg produktionen baseret på laksefisk, torskefisk, fladfisk og makrel i forhold til 2010, mens produktionen baseret på de øvrige arter faldt.

Fiskeripolitikken i et langsigtet perspektiv

Oversigt over kapitlet

Kapitlet giver en oversigt over elementerne i den kommende revision af EU's fiskeripolitik, gennemgår centrale dele af udviklingen i den fælles fiskeripolitik gennem tiderne. Desuden vurderes den videnskabelige rådgivning som en integreret del af udformningen og forvaltningen af fiskeripolitikken, herunder vanskelighederne ved og baggrunden for i passende omfang at indtage den økonomiske sagkundskab. Derudover indeholder kapitlet et billede af dansk fiskeriregulering, dens kompleksitet og de forskellige nyskabelser, der løbende er blevet indført, herunder indførelsen af omsættelige fiskerirettigheder. Endelig gives en oversigt over, hvorledes det er gået med fangster og fiskerikapacitet, og der sluttes af med vurderinger af udfordringerne i fremtidens fiskeripolitik.

- Forskel på landbrugspolitik og fiskeripolitik** Der har været en markant udvikling fra, at fiskeripolitikken i EU var ”landbrugspolitik for fisk” til, at der nu er en klar opfattelse af, at det er vidt forskellige problemer, der gør sig gældende inden for de to områder. Det afgørende i forbindelse med udformningen af en fornuftig fiskeripolitik er, at der tages udgangspunkt i, at fiskeressourcer er fornybare, kan biologisk overfiskes, og at der er en klar modsætning imellem, hvad der på kort sigt er en fordel for den enkelte fisker, og hvad der på lang sigt er samfundsøkonomisk fornuftigt. Der er en bred forståelse for, at det er nødvendigt at regulere, men også, at det samtidigt er vigtigt at regulere, så der tages hensyn til fiskeriets særlige forhold, kompleksiteten i fiskeriet med mange arter, mange områder og ikke mindst mange lande. På den måde er der blevet større forståelse for, at det er vigtigt at inddrage fiskeriøkonomi aspekter.
- En udvikling i den rigtige retning** Specialkapitlet viser, at fiskeripolitikken er gået i den rigtige retning. Alle de nødvendige reguleringsmæssige instrumenter, der er nødvendige for at gennemføre en forsvarlig fiskeriforvaltning, er til rådighed. Udfordringen er, at få EU og de enkelte lande til at udnytte mulighederne for at forbedre fiskeriforvaltningen. Men der er også nye udfordringer. Der er et tydeligt behov for at anlægge et bredere økosystemperspektiv, således at der både tages hensyn til, hvorledes havmiljøet påvirker fiskeriet, og hvorledes fiskeriet påvirker havmiljøet – og at begge dele bør have en tydelig placering i de økonomiske overvejelser om den fremtidige fiskeriforvaltning.
- Detaljeret dansk fiskeriregulering, men med klare forbedringer** I kapitlet vises, at reguleringen af dansk fiskeri har været endog meget detaljeret og snærende for erhvervet og fortsat er, men at der med indførelse af omsættelige fiskerirettigheder er sket en væsentlig ændring i rammerne for erhvervets udnyttelse, således at fiskeriet i dag bedre kan tilrettelægges ud fra økonomiske hensyn.

**EU's fiskeripolitik
2013-2022**

EU's nye fælles fiskeripolitik for 2013-2022 bliver endeligt vedtaget i år. Der er alene tale om justeringer i forhold til den tidligere fiskeripolitik med forbud om udsnid af fisk som den eneste markante undtagelse. Kommissionens forslag om at indføre omsættelige fiskerirettigheder vil ikke blive gennemført på grund af manglende politisk opbakning i en række medlemslande. Det ligger også klart, at de nye udfordringer med at se fiskeripolitikken i et bredere perspektiv næppe får en central placering i de kommende år, trods det store behov herfor.

1. Fiskerigrundlaget¹

Dansk fiskeriregulering og EU's fælles fiskeripolitik	Fiskerigrundlaget for dansk fiskeri er fastlagt gennem den fælles EU fiskeripolitik (som blev revideret med virkning fra 2003), der omfatter de grundlæggende betingelser for fiskeriet i EU's medlemslande. Overordnet set er dansk fiskeri i 2012 således fortsat underlagt et TAC/kvote-system kombineret med en fartøjsbaseret regulering af kilowatt dage.
Fiskerigrundlaget i 2012	Det samlede danske fiskerigrundlag er i 2012 baseret på 31 kvotearter fordelt på 24 forskellige kvotefarvande. I alt er de danske fangstmængder således begrænset af 70 kvoter fordelt med henholdsvis 10 for industrifiskeriet og 60 for konsumfiskeriet. Der til kommer fangstmængder i blandt andet blåmuslinge- og heste-rejefiskeriet, som fastsættes nationalt.
Nationale forvaltningsprincipper	På nationalt plan er der siden 2003 sket en række grundlæggende ændringer i fiskerireguleringen med tildeling af individuelle fiskerirettigheder til hovedparten af den danske fiskerflåde. Således reguleres det pelagiske fiskeri med individuelle omsættelige kvoter, det demersale konsumfiskeri med fartøjskvoteandele samt muslinge- og østersfiskeriet med fartøjstilladelsesandele. Disse reguleringsændringer har påvirket flådestrukturen markant, og gør det fortsat, selvom tilpasningerne efterhånden ventes at aftage og finde et naturligt niveau. Reguleringen på kilowatt dage fortsætter uændret som i 2010.
Anvendelse af fangster	De danske fangster af konsumfisk anvendes direkte som spise-fisk i fersk eller forarbejdet form. Industrifisk anvendes til produktion af fiskemel og fiskeolie, der bruges til høj kvalitetsfoder i akvakultur og i landbrugets dyreproduktion. Fiskeolien har en

1.1. Kvoteutviklingen

---

¹ Dette kapitel er udarbejdet af Ebba Elisabeth Ståhl og Jesper Levring Andersen.

række højteknologiske anvendelsesområder inden for animalske olier.

Den samlede kvotemængde og kvotebytter

Den samlede danske kvotemængde er i 2012 på omkring 574 tusinde tons, jf. bilagstabel 1.1. Denne mængde kan dog ændre sig i løbet af året, hvis der foretages kvotebytter efter aftale med andre nationer. Mulighederne og betydningen af kvotebytter er tidligere blevet behandlet i specialkapitlet i Fiskeriets Økonomi 2009.

Den samlede kvote for industrifisk falder med 39 %

Kvoterne for industrifisk giver i 2012 i alt mulighed for at fange 337 tusinde tons, jf. tabel 1.1, hvilket er et fald på 216 tusinde tons, der svarer til en nedgang på 39 % i forhold til 2011. Det skyldes ikke mindst et kraftigt fald for tobis og brisling samt blåhvilling, men der ikke er fastsat en kvote for sperling. Modsat er der en stigning for havgalt, hestemakrel og lodde.

Udvikling i kvoterne for industrifisk

Kvoterne for industrifisk har historisk udgjort hovedparten af den samlede danske kvotemængde, og disse udgør 56 % i 2012, men kvoterne har dog varieret markant i de senere år. En stigning i sildekvoten, som går under konsumkvoter på 18 tusinde tons, og et fald i tobiskvoten på 250 tusinde tons er de primære grunde til den noget mindre andel industrikvoter for 2012.

Ændringerne i industrikvoternes andel skyldes primært de særlige omstændigheder i tobisfiskeriet; men kvoterne for de øvrige industriarter har også varieret væsentligt.

	2009	2010	2011	2012
Blåhvilling	5.844	2.035	824	2.434
Brisling	237.264	226.952	216.148	179.574
Havgalt			7.900	20.123
Hestemakrel	20.570	11.657	22.383	35.779
Lodde				48.399
Sperling	116.279	75.866	4.496	
Tobis	312.516	296.798	300.979	50.878
I alt	692.473	613.308	552.730	337.187

Anm.: Der anvendes de kendte kvoter pr. 3. juni 2012.

**Konsumkvoterne
op med 4,7 %**

Kvoterne for konsumfisk er værdimæssigt de vigtigste for dansk fiskeri, hvor industrikvoterne er det mængdemæssigt. Det samlede kvoteniveau for konsumfisk stiger med 10 tusinde tons fra 227 tusinde tons i 2011 til 237 tusinde tons i 2012, jf. tabel 1.2. Dette svarer til en stigning i konsumkvoterne på 4,7 % fra 2011 til 2012.

Kvoten for sild stiger og falder for makrel

Stigningen i den samlede kvote for konsumfisk fra 2011 til 2012 skyldes fortrinsvis en stigning i sildekvoten på mere end 18 tusinde tons. Også kvoterne på torsk, rødspætte og grønlandsrejer stiger i et mindre omfang fra 2011 til 2012, hvorimod et fald på ca. 13 tusinde tons observeres for makrel samt fald for dybvandsrejer.

Tabel 1.2. Kvoter på konsumfisk (tons)

	2009	2010	2011	2012
Torskefisk	46.949	47.773	47.783	50.530
- heraf torsk	26.487	29.266	30.523	34.106
Fladfisk	27.698	26.518	28.737	30.518
- heraf rødspætte	22.484	21.440	23.714	25.747
- heraf tunge	1.331	1.425	1.435	1.190
Sild	94.553	82.931	92.285	109.968
Makrel	30.732	41.489	36.082	23.595
Dybvandsrejer	8.483	7.361	6.256	5.390
Jomfruhummer	6.792	6.767	6.296	7.207
Andre arter ¹⁾	4.074	4.197	4.005	3.677
Grønlandsrejer	6.064	4.800	5.090	6.216
I alt	225.345	221.836	226.534	237.101

Anm.: Der anvendes de kendte kvoter pr. 1. juni 2012.

Noter: 1) Gennemsnitsvægten af en laks er sat til 4,5 kg.

**Torskekvoterne
fortsat centrale for
dansk fiskeri...**

Torskekvoterne er trods de væsentlige reduktioner frem til 2008 fortsat af central betydning for dansk fiskeri. Sammen med kvoterne for andre torskefisk og fladfisk i de betydningsfulde flerartsfiskerier i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat udgør de et vigtigt indtægtsgrundlag for dansk fiskeri.

**og stiger svagt i
2012**

Fra 2011 til 2012 sker der en mindre stigning i den samlede kvote for torsk, jf. tabel 1.3. Torskekvoterne stiger i den Østlige Østersø og i mindre grad for Øresund, Bælthavet og Vestlige

Østersø, hvorimod der sker et fald i torsk kvoten for Nordsøen og Norskehavet, Skagerrak samt Kattegat. Samlet set observeres, at udviklingen med faldende torsk kvoter nu er vendt til en fremgang på 29 % fra 2009 til 2012.

Tabel 1.3. Torsk kvoterne fra 2009 til 2012 (1.000 tons)

	2009	2010	2011	2012	%-ændring 2009-2012
Nordsøen og Norskehavet (EU)	4.753	6.098	5.136	4.673	-2
Skagerrak	3.374	3.860	3.188	3.035	-10
Svalbard	11				-100
Kattegat	359	270	145	97	-73
Østlige Østersø (EU-zone)	8.602	10.862	13.183	16.164	88
Øresund, Bælthavet og Vestlige Østersø (EU-zone)	9.388	8.176	8.871	10.137	8
I alt	26.487	29.266	30.523	34.106	29

Anm.: Der anvendes de kendte kvoter pr. 1. juni 2012.

Fangsten af u-kvoterede arter

En række arter er ikke underlagt TAC/kvoter, herunder hesterejer, østers og blåmuslinger. For disse arter antages fangsten i 2012 at være lig gennemsnittet for årene 2009 til 2011.

1.2. Kvotudnyttelse

En række faktorer kan påvirke udnyttelsen af de respektive kvoter. Generelt kan faktorerne opdeles i tre hovedgrupper: 1) biologiske, 2) politiske og 3) økonomiske.

Biologiske faktorer

Det biologiske rådgivningsgrundlag er generelt behæftet med usikkerhed, som indebærer, at kvoterne i nogle år ikke er i overensstemmelse med de faktiske fiskerimuligheder. Årsager hertil kan eksempelvis være klimatiske forhold og fejlagtig information om fangster.

Politiske faktorer

Det er de enkelte medlemslande, som selv forvalter udnyttelsen af de tildelte kvoter, og som derfor fastlægger og administrerer fangstreglerne gennem året. Den danske regulering baserer sig i

høj grad på brugen af individuelle rettigheder. Den enkelte fisker er dog fortsat afhængig af NaturErhvervstyrelsens udmeldinger af de tilladte fangstmængder. Størrelsen af disse er afhængige af kvoternes størrelse, der kan ændre sig i løbet af året som følge af eksempelvis bytter. Dette kan påvirke mulighederne for at opfiske de tildelte kvoter.

Økonomiske faktorer

Økonomiske forhold i fiskeriet kan også påvirke kvoteudnyttelsen. Fiskeren må generelt forventes at søge den størst mulige indtjening fra sit fiskeri givet priserne på fisk, omkostningerne og eventuelle reguleringsmæssige restriktioner. Idet fiskeriet som hovedregel ikke kan målrettes på en enkelt art, vil kravet om, at hver enkelt kvote ikke må overskrides, føre til, at kvoterne samlet ikke altid kan udnyttes fuldt ud.

Kilowatt dage reguleringen

Reguleringen på kilowatt dage kan i nogle tilfælde være begrænsende for fiskeriet i 2012. Det er dog svært med sikkerhed at vurdere, hvilke farvande og kvoter der i særlig grad vil blive påvirket heraf. Idet en eller anden form for regulering på havdage har været i kraft siden 2003, vil de anvendte data i udstrakt grad reflektere dette.

Beregning af kvoteudnyttelse

Beregningerne af kvoteudnyttelsen for 2012 er baseret på en af de tre følgende metoder: 1) beregning af den gennemsnitlige kvoteudnyttelse i de seneste tre år, 2) vurdering af kvotens absolutte størrelse i 2012 i forhold til kvoten og fiskeriets normale omfang i det forudgående år og 3) kvoteudnyttelsen i det forudgående år. Den første metode anvendes som udgangspunkt. For de bestande, hvor kvoternes absolutte størrelse har ændret sig markant, baseres skønnet over kvoteudnyttelsen i stedet på den anden metode. Den tredje metode anvendes, hvor de aktuelle forhold betragtes som mest betydende for kvoteudnyttelsen. De anvendte forventninger til kvoteudnyttelse for alle bestande er vist i bilagstabel 1.2.

Udnyttelsen af industrifiskekvoterne varierer meget

Den samlede kvoteudnyttelse i industrifiskeriet har før 2006 generelt været omkring 50 %, men der har været meget stor forskel på udnyttelsesgraden af de enkelte kvoter over tid, jf. tabel 1.4.

Dette har ændret sig i de senere år, ikke mindst grundet den særlige situation i tobisfiskeriet, hvor udnyttelsesprocenten nu er kommet tæt på 100 % mod tidligere 30-40 % samt forholdsvis høje udnyttelsesgrader for den anden meget vigtige art, brisling. Udnyttelsesgraden varierer dog fortsat en del. Således var den i 2009 på 78 %, i 2010 på 97 % og 86 % i 2011.

Forventet kvoteudnyttelse for industrifisk på 81 %

Forventningerne til udnyttelsesgraden i industrifiskeriet i 2012 baseres i hovedsagen på gennemsnitlige udnyttelsesprocenter for de enkelte bestande i de seneste tre år. Af tabel 1.4 fremgår det, at der for de fleste farvande kan forventes moderat til høje kvoteudnyttelser af industrifisk for 2012, og den samlede kvoteudnyttelse forventes at blive 81 %.

Høj kvoteudnyttelsesgrad for torsk, sild og makrel

For konsumfiskeriet er udnyttelsesgraden på de vigtigste arter generelt høj, jf. tabel 1.5. Den samlede udnyttelsesgrad har generelt været over 80 % og i de sidste 3 år på mellem 82 % og 86 %. I 2012 forventes kvoteudnyttelsen at blive 87 %, mens kvoteudnyttelsen for det samlede fiskeri inklusiv industrifiskeriet for 2011 var på 83 %. For en række af de vigtigste arter, specielt torsk, sild og makrel ligger udnyttelsesgraderne højt i hele perioden, mens de varierer væsentligt mere for flere af de mindre vigtige arter, jf. bilagstabel 1.2. For hovedparten af de vigtigste fiskearter er kvotebegrænsningerne således af central betydning for fiskeriets økonomi. Det gælder især for kvoterne for torsk, rødspætter, sild, makrel, tunge, kuller og sej.

Altid luft i kvoterne

Der vil generelt altid være luft i en række kvoter, hvorfor en højere udnyttelsesgrad kan være svær at opnå. Årsagerne hertil kan blandt andet være, at visse arter er sværere at fange, end kvoterne tilsiger, at der er samspilsproblemer mellem kvoterne i kombinationsfiskerier, og endelig at forvaltningsreglerne, herunder de tekniske bevaringsforanstaltninger, påvirker kvoteudnyttelsen gennem året.

Tabel 1.4. Kvotudnyttelse 2009-2011 og forventet udnyttelse i 2012 for udvalgte industriarter (%)

		2009	2010	2011	Forventet i 2012
Blåhvilling	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	0	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	6	100	17	41
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	1	0	0	1
Brisling	Nordsøen og Norskehavet (EU)	91	95	84	90
	Skagerrak og Kattegat	29	30	29	29
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	92	84	90	100
Havgalt	Farvandene vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	0	0	99	100
Hestemakrel	Sydlig Nordsø og den Engelske Kanal	8	15	1	8
	Nordsøen og norskehavet samt farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	0	78	82	53
Lodde	Farvandene omkring Grønland	0	0	0	100
Sperling	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	17	95	91	0
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	5	0	0	0
Tobis	Nordsøen og Norskehavet (EU)	103	104	93	100
	Nordsøen (norsk)	0	0	0	100
	Skagerrak og Kattegat	0	0	0	100
I alt		78	97	86	81

Reduktionen i den danske fiskerflåde, jf. kapitel 2, forventes ikke at påvirke kvotudnyttelsen, idet flådens samlede fysiske kapacitet fortsat vurderes at være tilstrækkelig stor i forhold til at opnå en høj udnyttelse af de centrale og økonomisk interessante kvoter.

Tabel 1.5. Kvoteudnyttelse 2009-2011 og forventet udnyttelse i 2012 for udvalgte konsumarter (%)

		2009	2010	2011	Forventet i 2012
Dybhav- rejer	Farvandene ved Østgrønland (grønlandsk) og Færøerne	39	68	8	38
	NAFO-farvande	97	96	93	95
	Nordsøen (norsk)	44	26	75	71
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen (EU)	48	33	44	52
Jomfru- Hummer	Nordsøen og Norskehavet (EU)	34	21	36	38
	Nordsøen (norsk)	34	27	29	30
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen (EU)	86	89	78	62
Kuller	Nordsøen og Norskehavet (EU)	34	79	65	43
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen	69	73	98	80
Makrel	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen	175	192	176	100
	Norskehavet (norsk)	0	2	2	100
	Farvandene ved Irland, England og Biscayen	0	0	0	100
Mørksej	Nordsøen og Norskehavet (norsk zone)	100	0	95	0
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen	91	95	97	100
Rødspætte	Kattegat	27	20	18	22
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	87	94	94	91
	Skagerrak	66	94	99	100
	Øresund, Bæltthavet og Østersøen	71	70	69	72
Sild	Farvandene ved Svalbard, Bjørne- øen, Barents- og Norskehavet	101	91	103	100
	Nordlig og central Nordsø	100	99	108	100
	Skagerrak og Kattegat	91	92	29	71
	Øresund, Bæltthavet og vestlig Østersø (22/24)	99	92	99	97
	Østlig Østersø (25/32)	47	55	84	100
Torsk	Kattegat	36	41	66	99
	Nordsøen og Norskehavet	93	93	95	100
	Skagerrak	90	85	98	100
	Øresund, Bæltthavet og vestlig Østersø (22/24)	87	89	93	90
	Østlig Østersø (25/32)	93	95	80	89
Tunge	Nordsøen og Norskehavet (EU)	91	53	52	65
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen	71	70	53	69
Andre arter	Nordsøen (norsk)	97	96	94	96
Konsumfisk i alt		82	86	85	87

2. Fiskerflåden²

Flåden opdelt efter størrelse og redskab	Analysen af fiskeriets økonomi for 2012 tager udgangspunkt i en opdeling af fiskerflåden efter de samme grundprincipper, som er anvendt i de tidligere år, og som er i overensstemmelse med den på EU-plan vedtagne forordning om indsamling af biologiske og økonomiske data ³ . Strukturen er således fortsat belyst i forhold til fartøjernes størrelse og anvendte redskaber for at afspejle variationen i fiskergrundlaget for flåden.
Fartøjslængde	I den tidligere nationale danske fiskeriregulering for det kommercielle fiskeri var længden af fartøjerne generelt af betydning for tildelingen af fartøjernes fangstrationer. Dette er ikke i samme grad tilfældet med den nye regulering, hvor der er øget fokus på individuelle rettigheder. Fartøjernes længde over alt fastholdes som hovedgruppering for flåden i det følgende, fordi fartøjslængden anvendes i EU regi ved indsamling af økonomiske data for fiskeriet.
Redskabstype samt målart som grundlag for inddelingen	Det andet kriterium, der anvendes til gruppering af flåden, er fartøjstypen angivet ved redskabstypen ud fra registreringen i fartøjsregisteret. Redskabstypen indgår som grundlag for vurderingen af hvilke fiskearter, der udgør grundlaget for fiskeriet. For trawlere med en længde over 24 meter anvendes yderligere en opdeling efter målart. Fartøjer, hvor 80 % af fangstværdien eller derover udgøres af industriarter, indgår i gruppen industri, mens fartøjer, hvor konsumarter udgør mere end 80 % af fangstværdien, indgår i gruppen konsum. Fartøjer med en blandet fangst af industri- og konsumarter indgår i gruppen blandet. Der er ingen fartøjer over 40 meter i gruppen konsum.
Specialfiskerier	Grupperingen af flåden indeholder endvidere fartøjer, der har specialtilladelser til fiskeri på konkrete målarter som grundlag for fiskeriet. Det gælder hesterejefiskeriet, muslingefiskeriet,

---

² Dette kapitel er udarbejdet af Ebba Elisabeth Ståhl og Jesper Levring Andersen.

³ Forordning nr. 1639/2001 af 25. juli 2001, EØF-Tidende nr. L 222/53.

østersfiskeriet og rejefiskeriet ved Grønland.

Den anvendte gruppering fordelt på længde-, redskabs- og fiskerigrupper fremgår af bilagstabel 2.1.

2.1. Fiskerflådens størrelse og kapacitet

Antal fartøjer er faldet med 46 % over 15 år

Den danske fiskerflåde er blevet reduceret med knap 478 fartøjer siden 2005, jf. tabel 2.1, og næsten 2.400 fartøjer siden 1995, svarende til 46 %. Antalmæssigt er reduktionen i overvejende grad sket blandt de mindre fartøjer under 12 meter, men relativt er fordelingen mere ligelig.

Tabel 2.1. Antal fartøjer i den danske fiskerflåde

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Små fartøjer <12m	2.128	2.083	2.013	1.988	1.955	2.033	2.034
Mindre fartøjer 12-15m	269	246	212	194	195	174	164
Mindre fartøjer 15-18m	150	148	123	116	116	106	106
Mellemstore fartøjer 18-24m	143	120	103	100	100	84	78
Store fartøjer 24-40m	118	101	79	73	73	49	49
Store fartøjer ≥40m	40	38	35	30	30	26	26
Specialfiskerier	417	398	392	387	421	348	332
I alt	3.265	3.265	2.957	2.888	2.890	2.820	2.787

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjsregister 23. februar 2012.

Flådens kapacitet

Fiskerflådens kapacitet målt i tonnage (BT), motorkraft (kW), længde over alt og forsikringsværdi er vist i tabel 2.2. Den tilgængelige kapacitet kan opdeles i to dele: 1) kapacitet på fysisk eksisterende fartøjer og 2) kapacitet der potentielt kan aktiveres. Sidstnævnte er siden 2004 blevet registreret i NaturErhvervstyrelsens fartøjsregister, men kun for tonnage og motorkraft. Den potentielle kapacitet udgjorde i 2011 godt 18 % af tonnagen og 17 % af motorkraften, hvor den i 2010 var 16 % og 15 % for henholdsvis tonnagen og motorkraften. Den potentielle kapacitet er således steget svagt i forhold til 2010.

Store fartøjer udgør 57 % af tonnagen

Ses der alene på kapaciteten tilknyttet fysisk eksisterende fartøjer, er der sket en reduktion siden 1995 på henholdsvis 35 % i tonnagen, 45 % i motorkraften, 50 % i længden og 28 % i forsikringsværdien. Kapaciteten er fordelt således, at de store fartøjer over 24 meter udgør ca. 57 % af den samlede tonnage og ca. 51 % af forsikringsværdien, jf. tabel 2.2. Opgøres kapaciteten i forhold til motorkraft er der en mere ligelig fordeling mellem de enkelte størrelsesgrupper. De mindre fartøjer under 18 meter står således for ca. 47 % af kapaciteten opgjort ved motorkraft. Bruges længde over alt som indikator, udgør de små fartøjer under 12 meter ca. 55 % af den samlede kapacitet.

Tabel 2.2. Totale kapacitetsindikatorer for den danske fiskerflåde i 2011

	Tonnage (BT)	Motorkraft (kW)	Længde (m)	Forsikrings- værdi (1.000 kr.)
Små fartøjer <12m	5.927	65.171	13.745	374.352
Mindre fartøjer 12-15m	3.467	25.046	2.216	220.140
Mindre fartøjer 15-18m	5.069	20.958	1.699	283.935
Mellemstore fartøjer	7.857	24.031	1.588	440.804
Store fartøjer 24-40m	12.867	28.053	1.524	559.091
Store fartøjer ≥40m	23.703	50.339	1.315	1.176.782
Specialfiskerier	5.612	20.573	2.713	377.420
I alt registreret på fysisk eksisterende fartøjer	64.501	234.171	24.801	3.432.525
Potentiel kapacitet	14.238	47.856		
I alt	78.739	282.027		

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjsregister 23. februar 2012.

Reduktionerne i de respektive kapacitetsindikatorer er ikke af samme relative størrelsesorden som for antallet af fartøjer. Dette skyldes, at gennemsnitsstørrelsen for de fysisk eksisterende fartøjer i flåden som helhed er blevet forøget. Den gennemsnitlige tonnage er således steget fra ca. 19,1 BT/BRT i 1995 til ca. 23,1 BT i 2011, motorkraften fra 82,4 kW til 84,0 kW, mens forsikringsværdien er steget med 33 % fra 922 tusinde kroner i 1995 til 1,2 mio. kr. i 2011.

2.2. Fiskerflådens aktivitet

For at fiske på de danske kvoter kræves, at fartøjet er registreret i det NaturErhvervstyrelsens fartøjsregister. Denne registrering danner således udgangspunkt for det antal fartøjer, der er grundlaget for analysen. At være registreret i fartøjsregisteret er dog ikke ensbetydende med, at et fartøj er fiskerimæssigt aktivt. Dette kan alene afgøres ved at se på, om fartøjet har foretaget registrerede landinger.

Økonomiske størrelsesklasser og grænseværdi

Fødevarerøkonomisk Institut inddeler de registrerede fiskerfartøjer i fire økonomiske størrelsesklasser: 1) fartøjer med en fangstværdi over FOI-grænsen, 2) fartøjer med en fangstværdi mellem FOI-grænsen og momsgrænsen på 50.000 kr., 3) fartøjer med en fangstværdi under momsgrænsen og 4) fartøjer uden en registreret fangstværdi (inaktive). FOI anvender den samme grænse som Danmarks Statistik anvender, når gruppen af fiskerivirksomheder i det regnskabsstatistiske grundlag til belysning af indtjeningen i det danske fiskeri defineres⁴. Grænsen beregnes hvert år og var i 2011 på 271.306 kr. Den kan fortolkes som grænsen for, hvornår fartøjet (virksomheden) er at betragte som et kommercielt erhvervsfiskerfartøj.

Som det fremgår af tabel 2.3 og bilagstabel 2.2, havde 668 fartøjer eller godt 24 % af den danske fiskerflåde i 2011 en omsætning over FOI-grænsen og var derfor at betragte som kommercielt aktive. For fartøjerne med mindre aktivitet gælder, at disse i overvejende grad er under 12 meter. Det bemærkes også, at 36 % af de registrerede danske fiskerfartøjer ingen registreret aktivitet havde overhovedet i 2011, og hovedparten af disse var enten under 12 meter eller i fartøjsgruppen kaldet specialfiskerier⁵.

---

⁴ Danmarks Statistiks minimumsgrænse for medtagelse i Fiskeriregnskabsstatistikken indeksreguleres årligt. I 1995 var grænsen 150.000 kr., hvilket siden er steget til 271.306 kr. i 2011. Dette er en stigning i forhold til grænseværdien på 254.545 kr. i 2010.

⁵ Årsagen til de mange inaktive fartøjer i gruppen specialfiskerier skyldes, at NaturErhvervstyrelsen registrerer fartøjer med "historisk" inaktivitet med en særlig kode. Fartøjer med denne kode

Det skal bemærkes, at der i grundlaget for beregningen af Fiskeriets Økonomi 2012 i kapitel 3 forudsættes, at de kommercielle fartøjer, der er registreret i fartøjsregistret ultimo 2011, fortsætter deres fiskeri i 2012, samt at der ikke tilgår nye fartøjer til den kommercielle fiskerflåde.

Tabel 2.3. Aktiviteten for fartøjer registreret i det danske fiskerfartøjsregister ultimo 2011 målt i fangst-værdi (antal fartøjer)

	Aktive fiskerfartøjer med fangst -----værdi i kr. -----			Inaktive registrerede fisker- fartøjer	Registre- rede fisker- fartøjer
	≥FOI's mini- mums- grænse	<FOI's mini- mums- grænse ≥50.000	<50.000		
Små fartøjer <12m	207	344	727	756	2.034
Mindre fartøjer 12-15m	124	18	9	13	164
Mindre fartøjer 15-18m	95	1	2	6	104
Mellemstore fartøjer	74			4	78
Store fartøjer 24-40m	47			2	49
Store fartøjer ≥40m	26				26
Specialfiskerier	95	12	3	222	332
I alt	668	375	741	1.003	2.787
% af "registrerede fiskerfartøjer"	23,97	13,46	26,59	35,99	100

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjs- og afregningsregister 23. februar 2012.

Den aktive del af den registrerede kapacitet er steget

Ved at sammenholde de respektive kapacitetsindikatorer med de økonomiske størrelsesklasser ses det af tabel 2.4, at hovedparten af den registrerede kapacitet er aktiv. Sammenlignes med det foregående år, er andelen faldet en del. For tonnage og motor-kraft var den henholdsvis 78 % og 74 % i 2011 mod 80 % og 77 % i 2010. Måles der i forhold til tonnage og forsikringsværdi er den kommercielt aktive flådes andel af kapaciteten dominerende med henholdsvis 73 % og 91 % af den samlede kapacitet i 2011,

placeres i indeværende publikation i fartøjsgruppen Andet, der er en del af den overordnede gruppe kaldet specialfiskerier.

hvor førstnævnte er et fald fra 75 %, og sidstnævnte er på samme niveau som i 2010.

Tabel 2.4. Økonomiske størrelsesklassers andel af de fire kapacitetsindikatorer i 2011 (%)

	Tonnage (BT)	Motorkraft (kW)	Længde (m)	Forsikrings- værdi (1.000 kr.)
Fangstværdi ≥ FOI's minimumsgrænse	73	61	40	91
Fangstværdi < FOI's minimumsgrænse ≥ 50.000 kr.	2	7	11	4
Fangstværdi ≤ 50.000 kr.	2	7	17	2
Aktive fiskerfartøjer	78	74	68	97

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjs- og afregningsregister 23. februar 2012.

2.2.1. Den nye fiskeriregulering og flådestruktur

Anvendte reguleringskategorier

Med indførslen af den nye fiskeriregulering i det demersale fiskeri samtidig med en række tilpasninger i de resterende reguleringer kan den danske fiskerflåde overordnet opdeles i tre kategorier: 1) fartøjer med fartøjskvoteandele (FKA-fartøjer), 2) mindre aktive fartøjer (MAF-fartøjer) og 3) øvrige fartøjer (ØF-fartøjer).

177 færre FKA-fartøjer siden 2007

Antallet af registrerede fiskerfartøjer fordelt på de tre kategorier er vist i tabel 2.5. Der var således ved udgangen af 2011 i alt 917 FKA-fartøjer, hvilket er et fald på 177 fartøjer siden FKA-ordningens start den 1. januar 2007. Tilpasningen i antallet af MAF- og ØF-fartøjer har været mere behersket. Således har reduktionen været på henholdsvis 108 og 80 fartøjer siden 1. januar 2007. Dette var dog forventeligt, da incitamenterne til flådetilpasning ikke i samme grad er til stede for MAF-fartøjer, mens de har været det for en række af ØF-fartøjerne siden 2003, hvor der indførtes IOK-ordning i sildefiskeriet. IOK-ordningen er sidenhen blevet udvidet til også at omfatte makrel og en række industriarter.

Tabel 2.5. Reguleringskategori og flådestruktur ultimo 2011

	FKA-fartøjer	MAF-fartøjer	ØF-fartøjer	Registrerede fiskerfartøjer
Små fartøjer <12m	453	846	735	2.034
Mindre fartøjer 12-15m	162	2		164
Mindre fartøjer 15-18m	103		1	104
Mellemstore fartøjer	77		1	78
Store fartøjer 24-40m	49			49
Store fartøjer ≥40m	24		2	26
Specialfiskerier	49	17	266	332
I alt	917	865	1.005	2.787

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjsregister 23. februar 2012.

Fartøjsgrupper kan næsten entydigt henføres til reguleringskategorierne

Sammenholdes reguleringskategorierne med den flådestruktur, der anvendes i Fiskeriets Økonomi, kan den anvendte fartøjsgruppering næsten entydigt henføres til en af de tre reguleringskategorier. Ved analyse af fartøjernes fangstsammensætning, jf. specialkapitlet i Fiskeriets Økonomi 2007, kan det udledes, at en række af fartøjsgrupperne over 24 meter overvejende har fangst af pelagiske arter (sild og makrel) plus industrifisk. Fartøjer i disse grupper kan derfor betragtes som ØF-fartøjer. Det samme gør sig gældende for fartøjer i gruppen Specialfiskerier, som kun har mindre fangster af de arter, der er omfattet af FKA-ordningen.

På grundlag heraf kan det konkluderes, at FKA-fartøjerne er indeholdt i fartøjsgrupperne under 40 meter med undtagelse af trawl industri 24-40 meter og trawl blandet 24-40 meter. MAF-fartøjerne er indeholdt i fartøjsgrupperne under 15 meter med størsteparten i grupperne under 12 meter. Slutteligt er ØF-fartøjerne indeholdt i fartøjsgrupperne: Specialfiskerier samt trawl industri 24-40 meter, trawl blandet 24-40 meter, fartøjer over 40 meter, som primært reguleres under IOK-ordningen.

63 % af FKA-fartøjerne er kommercielt aktive

Fordelingen af fartøjerne på FOI's økonomiske størrelsesklasser og overordnede reguleringsgrupper er vist i tabel 2.6. 63 % af FKA-fartøjerne er således at betragte som kommercielt aktive fartøjer, mens 15 % er inaktive.

Tabel 2.6. Fordelingen af fartøjerne på FOI's økonomiske størrelsesklasser og overordnede reguleringsgrupper ultimo 2011

	Aktive fiskerfartøjer med fangst- -----værdi i kr. -----			Inaktive	
	≥FOI's minimums- grænse	<FOI's mini- mums- grænse ≥50.000	<50.000	registre- rede fisker- fartøjer	Registre- rede fisker- fartøjer
FKA-fartøjer	575	133	71	138	917
MAF-fartøjer	30	177	418	240	865
ØF-fartøjer	63	65	252	625	1.005
I alt	668	375	741	1.003	2.787

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjs- og afregningsregister 23. februar 2012.

Lille omsætning hos MAF-fartøjerne

Langt hovedparten af MAF-fartøjerne har en fangstværdi under FOI's minimumsgrænse. Dette drejer sig om 97 % af disse fartøjer, hvilket er i overensstemmelse med betingelserne for at opnå FKA-status. Dette afhæng således af fartøjernes omsætning i forhold til en minimumsgrænse fastsat for referenceperioden 2003-2005. FOI's minimumsgrænse justeres derimod årligt, og de anvendte økonomiske størrelsesklasser er derfor baseret på fartøjernes omsætningsniveau i 2011.

ØF-fartøjerne er både små og store

For ØF-fartøjerne er der en gruppe af fartøjer, som ligger over FOI's minimumsgrænse, og dette er IOK-fartøjerne og fartøjer, der deltager i specialfiskeri. Derudover er der en række fartøjer med en fangstværdi under FOI's minimumsgrænse, og dette er de fartøjer, som har mindre fangster af ikke-kvoterede arter, eksempelvis ål. Det høje antal af inaktive fartøjer blandt ØF-fartøjerne skyldes, at et stort antal fartøjer, som i en årrække ikke har haft fiskeriaktivitet, er placeret her.

I alle tre reguleringsgrupper optræder der fartøjer, som i 2011 var inaktive. Hvorvidt disse er på vej ud af fiskeriet eller af forskellige årsager bare ikke har haft fiskeri i 2011, er ukendt.

2.3. Fiskerflådens ejerforhold og beskæftigelse

Erhvervs- og bi- erhvervsfiskere

Adgangen til at eje fartøjer i den danske fiskerflåde er reguleret med henblik på at sikre, at retten til de danske fiskerimuligheder forbeholdes de erhvervsaktive i fiskeriet. Derfor registreres ejerskabet til fiskerfartøjer på grupper, der omfatter erhvervsfiskere og bierhvervsfiskere samt selskaber godkendt til at drive erhvervsfiskeri. Dertil kommer et mindre antal ejerskaber af ålegårde og ved jordbrug. Reglerne for registrering er fastsat i henhold til Lov om Fiskeri (Lov nr. 281) af 12. maj 1999.

59 % af fartøjerne er ejet af erhvervs- fiskere

Det registrerede ejerforhold til fartøjerne i fiskerflåden ultimo 2011 viser, at 59 % af fartøjerne er ejet af erhvervsfiskere, 23 % ejes af bierhvervsfiskere, 13 % er registreret som selskaber godkendt til at drive erhvervsfiskeri, og de sidste ca. 4 % har oplyst andet som erhvervsstatus, jf. tabel 2.7.

Af den kommercielt aktive del af flåden ejes 73 % af erhvervsfiskere og 27 % af selskaber godkendt til at drive erhvervsfiskeri. Omvendt ejes omkring 25 % af de inaktive fartøjer af bierhvervsfiskere, ligesom ejerskabsandelen for bierhvervsfiskere til fartøjer med lavere økonomisk aktivitet under momsgrænsen også er høj, ca. 45 %, jf. tabel 2.7.

Tabel 2.7. Erhvervsstatus for fiskere med et registreret fiskerfartøj ultimo 2011

	Aktive fiskerfartøjer med fangst- -----værdi i kr. -----			Inaktive re- gistrerede fisker- fartøjer	I alt regi- strerede fisker- fartøjer
	≥FOI's mini- mums- grænse	<FOI's minimums- grænse ≥50.000	<50.00 0		
Erhvervsfisker	486	254	318	588	1.646
Bierhvervsfisker	1	73	332	247	653
Selskaber	181	36	36	117	370
Anden erhvervsstatus		12	55	51	118
I alt	668	375	741	1.003	2.787

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjs- og afregningsregister 23. februar 2012

Fortsat nedgang i beskæftigelsen

I takt med reduktionen i den danske fiskerflåde er der også sket en reduktion i beskæftigelsen, når dette vurderes på basis af oplysningerne om den normale besætningsstørrelse på fartøjerne, registreret i fartøjsregistret⁶. Beskæftigelse var således på 3.549 personer i 2011, jf. tabel 2.8, hvilket er et fald på 3,1 % i forhold til 2010. Siden 1995 er beskæftigelsen i alt blevet reduceret med 56 %.

Antallet af besætningsmedlemmer i den kommercielle flåde er 1.313

Omkring 35 % af de beskæftigede arbejder i den kommercielle del af flåden. Således var i alt 1.313 personer ansat på disse fartøjer, hvoraf de 791 var beskæftiget på fartøjer ejet af registrerede erhvervsfiskere, mens 521 var beskæftiget på fartøjer ejet af selskaber med ret til at drive erhvervsfiskeri, jf. tabel 2.8.

⁶ For fartøjer uden en angivet besætningsstørrelse er denne sat til 1 person. Dette drejer sig alene om fartøjer under 10 meter.

Tabel 2.8. Antal beskæftigede fordelt efter erhvervsstatus for fiskere med et registreret fiskerfartøj ultimo 2011

	Aktive fiskerfartøjer med ----- fangstværdi i kr. -----			Inaktive registrerede fisker- fartøjer	I alt registre- rede fisker- fartøjer
	≥FOI's mini- mums- grænse	<FOI's mini- mums- grænse ≥50.000	<50.000		
Erhvervsfisker	791	274	326	617	2008
Bierhvervsfisker		75	340	248	664
Selskaber	521	47	45	146	759
Anden erhvervsstatus		12	55	51	118
I alt	1.313	408	766	1.062	3.549

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjs- og afregningsregister 23. februar 2012.

Kapitalintensiteten pr. besætningsmedlem kan beregnes ved anvendelse af den gennemsnitlige besætning og den gennemsnitlige forsikringsværdi pr. fartøj. Udviklingen siden 1995 i kapitalintensiteten pr. kommercielt fartøj fordelt på længdegrupper er vist i tabel 2.9.

Kapitalintensiteten er faldet fra 2010 til 2011

Den gennemsnitlige kapitalintensitet i løbende priser er steget betragteligt fra en 1,0 mio. kr. pr. beskæftiget person i 1995 til 2,4 mio. kr. i 2011. Kapitalintensiteten pr. besætningsmedlem ses også at være betydelig højere for de store end de små fartøjer. Dog er den gennemsnitlige kapitalintensitet faldet med 35.000 kr. fra 2010 til 2011. I de store fartøjer over 40 meter er der kapital for omkring 9 mio. kr. pr. besætningsmedlem, mens der tilsvarende for de små fartøjer er investeret 589.000 kr.

Tabel 2.9. Udvikling i gennemsnitlig kapitalintensitet for kommercielle fartøjer (1.000 kr./person)

	Små far- tøjer <12m	Mindre far- tøjer 12- 15m	Mindre far- tøjer 15- 18m	Mellem store far- tøjer	Store far- tøjer 24- 40m	Store far- tøjer ≥40m	Spe- cial- fiskerier	Gen- nem- snit
1995	350	485	678	915	2.020	3.474	916	1.016
1996	363	498	693	930	2.102	3.492	916	1.055
1997	369	521	723	950	2.172	3.931	1.295	1.151
1998	412	541	751	979	2.283	3.862	1.310	1.227
1999	416	551	767	1.018	2.271	3.850	1.337	1.238
2000	459	589	801	1.095	2.417	4.473	1.321	1.367
2001	469	644	830	1.190	2.585	4.691	1.415	1.438
2002	497	724	882	1.318	2.713	4.650	1.476	1.605
2003	547	773	936	1.456	2.777	4.890	1.548	1.716
2004	558	881	964	1.555	2.822	5.395	1.613	1.807
2005	514	854	981	1.456	2.870	5.044	1.731	1.733
2006	531	871	974	1.448	2.933	5.666	1.768	1.788
2007	567	899	1.163	1.596	3.012	6.165	1.735	1.981
2008	596	965	1.247	1.684	3.183	6.202	1.750	1.974
2009	605	1.002	1.406	2.002	3.462	8.819	1.862	2.381
2010	608	998	1.384	2.128	3.589	9.129	1.951	2.427
2011	589	998	1.418	2.190	3.516	9.052	1.899	2.392

2.4. Fiskerflådens kvoteudnyttelse

Store fartøjer fan- ger industrifisk

Det kvotemæssige grundlag for de forskellige grupper i fiskerflåden har i varierende grad betydning for fartøjernes økonomi. Industrikvoterne har hovedsagelig betydning for de store fartøjer over 24 meter, jf. tabel 2.10. Brisling er den vigtigste industriart for fartøjerne under 24 meter. I alt 17 procentpoint af den gennemsnitlige kvoteudnyttelse fanges af disse fartøjer.

Tabel 2.10. Gennemsnitlig kvoteudnyttelse for 2009-2011 fordelt på fartøjsgrupper, kvoterede industriarter (%)

	Små far- tøjer <12m	Mindre fartøjer 12-15 m	Mindre fartøjer 15-18m	Mellem store fartøjer	Store fartøjer 24-40m	Store fartøjer ≥40m	Gen. kvote- udnyt.
Blåhvilling	0	0	0	0	0	6	6
Brisling	0	4	6	7	9	51	77
Hestemakrel	0	0	0	0	0	33	33
Sperling	0	0	0	0	12	33	45
Tobis	0	1	3	5	13	68	91
I alt	0	2	4	5	11	57	79

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjs- og afregningsregister 23. februar 2012.

Anm.: Kvoteudnyttelsen er beregnet på basis af fangster foretaget af fartøjer med fangstværdi over FOI grænsen. Fartøjer deltagende i specialfiskeri udeladt, idet de ikke har fangst af industrifisk.

Alle fartøjsgrupper er afhængige af konsumfisk

Udnyttelsen af konsumkvoterne er væsentligt mere varieret på fartøjsgrupper end industrikvoterne, jf. tabel 2.11. Den samlede udnyttelse for perioden 2009 til 2011 er på 82 % for alle konsumkvoterne, hvilket er stort set uændret sammenlignet med tidligere år. De store fartøjer over 40 meter havde i gennemsnit i perioden 2008 til 2010 en udnyttelse på 45 procentpoint, hvilket skyldes deres store fiskeri efter sild og makrel.

Udnyttelsen af kvoterne for torske- og fladfisk er koncentreret om fartøjerne under 40 meter, mens fiskeriet af jomfruhummer har hovedvægten på fartøjer mellem 12 og 40 meter. Dybvandsrejer og andre arter fanges specielt af fartøjer på mellem 24 og 40 meter.

Tabel 2.11. Gennemsnitlig kvoteudnyttelse for 2009-2011 fordelt på fartøjsgrupper, kvoterede konsumarter (%)

	Små far-tøjer <12m	Min-dre far-tøjer 12-15m	Min-dre far-tøjer 15-18m	Mel-lem store far-tøjer	Store far-tøjer 24-40m	Store far-tøjer ≥40m	Spe-cial-fiske-rier	Gen. kvote-udnyt.
Torskefisk	9	11	13	18	29	0	0	80
- heraf torsk	14	17	18	20	16	0	0	85
Fladfisk	7	14	13	23	17	0	1	75
- heraf rødspætte	7	16	14	24	16	0	1	78
- heraf tunge	13	11	18	13	2	0	0	58
Sild	1	2	3	2	4	78	0	90
Makrel	0	0	1	0	1	88	0	90
Dybvandsrejer	0	0	2	1	22	0	0	25
Jomfruhummer	1	10	17	18	10	0	0	56
Andre arter	2	1	3	14	78	0	0	97
Grønlandsrejer	0	0	0	0	0	0	77	77
I alt	3	5	6	8	12	45	2	82

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens fartøjs- og afregningsregister 23. februar 2012.

Anm.: Kvoteudnyttelsen er beregnet på basis af fangster foretaget af fartøjer med fangstværdi over FOI grænsen.

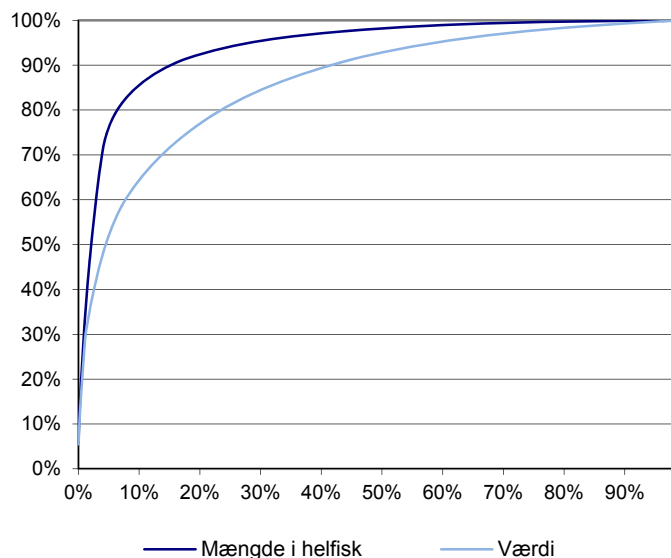
Lorenz-kurver

Den varierende udnyttelse af de forskellige kvoter og den deraf følgende betydning for de forskellige fartøjers fangstmængde og fangstværdi kan vises ved sammenhængen mellem procentandelen af henholdsvis fangstværdien og fangstmængden i forhold til procentandelen af antallet af fartøjer i fiskerflåden (Lorenz-kurver), som vist i figur 2.1.

15 % af fartøjerne fanger 90 % af mængderne

Det fremgår af figur 2.1, at ca. 15 % svarende til 105 fartøjer med en fangstværdi over FOI grænsen lander over 90 % af fangstmængden, mens 287 fartøjer (37 %) lander over 90 % af den samlede fangstværdi, samtidig med at 72 % af fartøjerne fanger mindre end 5 % af den samlede fangstmængde. Sammenholdes fordelingen med tidligere år, er der kun sket en minimal ændring i koncentrationen i løbet af 2011 sammenlignet med 2010.

Figur 2.1. Lorenz-kurve for registrerede danske kommercielle fartøjer ultimo 2011

Anm.: Y-aksen angiver % af de samlede landinger foretaget af kommercielle fartøjer, mens X-aksen angiver % af det samlede antal kommercielle fartøjer.

Det skal ydermere bemærkes, at den skæve fordeling mellem fartøjernes andele af fangstmængden og andele af fangstværdien afspejler de strukturelle forskelle inden for den kommercielle fiskerflådes fiskeri. Få store fartøjer fanger relativt meget af de billige industriarter samt sild og makrel, mens der er en mere jævn fordeling inden for det øvrige konsumfiskeri.

3. Fangst og indtjening⁷

Den anvendte model...	Beregningen af prognosen i Fiskeriets Økonomi 2012 gennemføres ved anvendelse af den model, som også er brugt i tidligere års vurderinger. Modellen opererer med tre dimensioner omfattende fartøjsgrupper, fiskearter og farvande. Modellens beregninger hviler på, at alle kvoter udnyttes som antaget om kvoteudnyttelse, jf. kapitel 1.
arbejder med 29 fartøjsgrupper,	Den centrale dimension i modellen er fartøjsgruppe, hvor modellen opererer med 29 fartøjsgrupper, jf. bilagstabel 2.1. I det følgende præsenteres resultaterne for de syv hovedgrupper, mens de detaljerede resultater på fartøjsgrupper præsenteres i bilagstabeller.
130 fiskearter	Modellen er meget detaljeret med hensyn til opdeling i fiskearter og farvande. Der er mulighed for op til 130 forskellige "arter", hvoraf 125 er rene arter (kvoterede som ukvoterede), mens 5 er kombinationer bestående af 2 eller flere arter ⁸). Denne opdeling skyldes, at visse kvoter ikke fastsættes for enkeltarter alene, men for kombinationer af arter.
og 38 farvande	Kvoteforvaltningen opererer med 69 såkaldte forvaltningsområder, som består af kombinationer af art(er) og farvande ⁹ . Derfor anvender modellen flere farvande end bare en opdeling på Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Sundet, Bælthavet, østlige og vestlige Østersø samt andre farvande. Samlet skelnes der mellem 30 farvande dækkende nødvendige enkelt-farvande samt forskellige kombinationer, som modsvarer den måde, kvoterne fastsættes på. Hertil kommer 8 farvande, som er relateret til fangsterne af ikke-kvoterede arter.

---

⁷ Dette kapitel er udarbejdet af Rasmus Nielsen og Jesper Levring Andersen.

⁸ Eksempelvis tildeles Danmark i norsk zone af Nordsøen en kvote kaldet "andre arter", hvor der registreres fangst af en række forskellige arter, herunder skærising, rødtunge og kulmule.

⁹ Af de 69 forvaltningsområder dækker 13 industrifiskearter, mens 56 dækker konsumfiskearter.

Ved anvendelse af modellen beregnes de forventede fangster og fangstværdier for hele den danske fiskerflåde i 2012. Dette sker for de enkelte økonomiske størrelsesklasser. Det fremgår af tabel 3.1, at de kommercielt aktive fartøjer generelt har over 99 % af fangstmængden og 98 % af fangstværdien i det samlede fiskeri.

Tabel 3.1. De økonomiske størrelsesklassers andel af fangster (%)

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mængde	Fangstværdi $\geq$ FOI's minimumsgrænse	99,55	99,59	99,45	99,42	99,53	99,58	99,57
	Fangstværdi $<$ FOI's minimumsgrænse $\geq$ 50.000 kr.	0,36	0,33	0,45	0,47	0,36	0,34	0,34
	Fangstværdi $\leq$ 50.000 kr.	0,09	0,08	0,10	0,11	0,11	0,08	0,09
Værdi	Fangstværdi $\geq$ FOI's minimumsgrænse	97,96	98,05	97,56	97,47	97,41	98,12	98,20
	Fangstværdi $<$ FOI's minimumsgrænse $\geq$ 50.000 kr.	1,53	1,51	1,92	96	1,94	1,46	1,40
	Fangstværdi $\leq$ 50.000 kr.	0,51	0,44	0,52	0,57	0,65	0,42	0,41

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

Fiskerivirksomheder i prognosen for 2012

Udover prognoseberegningerne for fangsterne i 2012 beregnes der også mere detaljerede økonomiske indikatorer for en række af de fartøjer eller fiskerivirksomheder, der indgår i grundlaget for fiskeriregnskabsstatistikken udarbejdet af Danmarks Statistik frem til 2010.

Fartøjsgrupper med i prognose for 2012

Grundet manglende repræsentation af regnskaber i nogle fartøjsgrupper må enkelte af grupperne udelades af beregningerne. I forhold til de mulige fartøjsgrupper, (jf. bilag 2.1) inkluderer Fiskeriets Økonomi i år ikke økonomiske indikatorer for trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24 meter, bomtrawl 24-40 meter og snur/garn/trawl 24-40 meter samt endvidere østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri. I 2011 udgjorde disse fartøjers fangstværdi ca. 7,5 % af de kommercielt aktive fartøjers.

3.1. Fiskeriets fangstmængde

Beregning af fangstmængde

Prognosen over fangsternes størrelse i 2012 er baseret på de fastsatte kvoter for det danske fiskeri og skønnet over kvoteudnyttelsesprocenter, jf. afsnit 1.2. Herudover indgår fordelingen af fiskeriet på de anvendte fartøjsgrupper, jf. bilagstabel 2.1. De enkelte gruppers andel af hver kvote antages ikke at ændre sig fra år til år, selv om kvoterne ændres. Det gør derimod fangstsammensætningen for hver enkelt fartøjsgruppe som følge af kvotevariationerne.

Fordeling af IOK- og FKA-kvoter

For de kvoter, som er omfattet af den rettighedsbaserede regulering, antages det, at fordelingen mellem fartøjsgrupper er lig den observerede i 2011. For de resterende kvoter og de ikke-kvoterede arter anvendes tre-årige gennemsnit.

Den samlede fangstmængde falder med 27 % fra 2011 til 2012

Den forventede fangstmængde for alle fartøjer i 2012 er på 525 tusinde tons. Dette er et kraftigt fald på 191 tusinde tons eller 27 % i forhold til 2011. Dette skyldes hovedsagelig det reducerede fiskeri efter tobis. I forhold til gennemsnittet for perioden 2009-2011 er der tale om et fald på 250 tusinde tons svarende til ca. 32 %, jf. tabel 3.2 og bilagstabel 3.1.

Tabel 3.2. Total fangstmængde for alle aktive fartøjer (tons)

	2009-2011	2011	Forventet i 2012
Små fartøjer <12m	11.671	11.551	12.715
Mindre fartøjer 12-15m	25.650	21.742	19.668
Mindre fartøjer 15-18m	39.170	38.230	29.545
Mellemstore fartøjer 18-24m	50.524	45.685	36.622
Store fartøjer 24-40m	92.094	61.302	38.720
Store fartøjer ≥40m	474.736	469.131	341.961
Specialfiskerier	45.265	47.760	46.444
Ophørte fartøjer	35.287	20.854	0
I alt	774.396	716.256	524.674

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

Anm.: Gennemsnitsvægten for laks er sat til 4,5 kg.

Fangstmængden for kommercielle fartøjer falder med ca. 25 %

Fangstmængden for den kommercielle del af flåden forventes i 2012 at være på 522 tusinde tons. Dette svarer til et samlet fald på 170 tusinde tons i forhold til 2011 eller 25 %, jf. tabel 3.3 og bilagstabel 3.2. Årsagen til det betydelige fald i den totale mængde for de kommercielle fartøjer skal overvejende findes i forventede lavere kvoter for især tobis.

Tabel 3.3. Total fangstmængde for kommercielt aktive fartøjer (tons)

	2009-2011	2011	Forventet i 2012
Små fartøjer <12m	8.828	8.861	9.655
Mindre fartøjer 12-15m	25.484	21.575	19.513
Mindre fartøjer 15-18m	39.131	38.224	29.530
Mellemstore fartøjer 18-24m	50.503	45.685	36.598
Store fartøjer 24-40m	92.091	61.302	38.717
Store fartøjer ≥40m	474.736	469.131	341.961
Specialfiskerier	45.092	47.643	46.269
I alt	735.865	692.422	522.243

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

Anm.: Gennemsnitsvægten for laks er sat til 4,5 kg.

Fartøjer over 12 meter får mindre fangstmængde i 2012

Det forventede fald i fangstmængden har varierende betydning for de forskellige fartøjsgrupper. I forhold til fiskeriet i 2011 sker den betydeligste nedgang i fangsterne for alle fartøjer over 15 meter, ikke mindst grundet de reducerede fangster af tobis. De øvrige fartøjsgrupper oplever kun mindre ændringer i forhold til 2011. Sammenlignes perioden 2009-2011 med den forventede fangstmængde i 2012 er mønsteret det samme for alle fartøjsgrupper med undtagelse af de små fartøjer under 12 meter og specialfiskerierne.

Den gennemsnitlige fangstmængde falder i 2012

I tabel 3.4 er vist de skønnede gennemsnitlige fangstmængder for 2012 opdelt på fartøjsgrupper for de kommercielle fartøjer. Den samlede gennemsnitlige fangstmængde pr. fartøj i 2012 forventes at falde i forhold til 2011 med ca. 25 %. Tilbagegangen er mest markant for de store fartøjer, men er også betydelig for fartøjerne mellem 15-18 meter og 18-24 meter og skyldes hovedsageligt faldet i kvoten for tobis. For de små fartøjer under

12 meter forventes en svag stigning i fangstmængden pr. fartøj, og der forventes et fald for specialfiskerierne.

Tabel 3.4. Gennemsnitlig fangstmængde for kommercielt aktive fartøjer (tons)

	2009-2011	2011	Forventet i 2012
Små fartøjer <12m	46	45	49
Mindre fartøjer 12-15m	180	174	157
Mindre fartøjer 15-18m	406	402	311
Mellemstore fartøjer 18-24m	695	653	523
Store fartøjer 24-40m	2.382	1.613	1.019
Store fartøjer ≥40m	18.028	18.044	13.152
Specialfiskerier	591	653	634
I alt	1.140	1.110	837

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.
Anm.: Gennemsnitsvægten for laks er sat til 4,5 kg.

De ti vigtigste fiskearter

De ti værdimæssigt mest betydende fiskearter, jf. tabel 3.5, omfatter de demersale konsumarter som torsk, jomfruhummer, rødspætte, mørksej, rejer samt tunge. Sild og makrel udgør grundlaget for det pelagiske fiskeri, mens brisling og tobis indgår som grundlag for industrifiskeriet.

Tabel 3.5. Fangstmængder for alle aktive fartøjer for de i 2011 ti værdimæssigt mest betydende kvoterede arter (tons)

	2009-2011	2011	Forventet i 2012
Tobis	292.570	280.578	50.878
Makrel	33.038	34.829	23.595
Torsk	25.746	26.848	31.314
Sild	85.081	85.750	104.270
Brisling	181.805	163.219	141.051
Jomfruhummer	4.194	3.774	3.780
Rødspætte	18.338	20.826	22.558
Mørksej	7.728	6.346	4.691
Rejer	1.639	1.527	1.527
Tunge	892	755	802

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

Fald i mængderne for industriarterne og makrel, men fremgang for torsk og rødspætte

Udviklingen i fangsten af de værdimæssigt ti mest betydende arter har stor indflydelse på forventningen til fartøjsgruppernes økonomi i 2012. Der forventes en mængdemæssig fremgang for det pelagiske fiskeri, hvor stigningen i fangsterne af sild mere end opvejer faldet i fangsterne af makrel. I industrifiskeriet er der en stor tilbagegang i fangsterne af tobis på godt 230 tusinde tons. Ligeledes ventes fangsterne af brisling at blive reduceret med 22 tusinde tons. For det demersale fiskeri forventes der en stigning for torsk, rødspætte og tunge, mens der regnes med en reduktion for mørksej på godt 1.500 tons, mens fangsterne af jomfruhummer og rejer er stort set uændrede, jf. tabel 3.5.

3.2. Fiskeriets fangstværdi

Prisudviklingen er central i prognosen for fangstværdien

Den forventede prisudvikling på fiskeprodukter i 2012 er af central betydning for prognosen og dermed vurderingen af indtjeningen i fiskeriet i 2012. Der er i kapitel 4 foretaget en særskilt vurdering af pris- og udbudsforhold i EU som følge af forventningerne til forsyningsgrundlaget for fiskeprodukter. Dette danner efterfølgende grundlaget for at fastlægge et skøn over gennemsnitpriserne i 2012 for de enkelte fiskearter, hvor oprindelsesfarvand (fiskefarvand) indgår i prisvariationen for arterne.

Prisforudsætninger

Skønnet over fangstværdien i 2012 er i lighed med tidligere år beregnet under to forskellige forudsætninger for prisudviklingen. Den første forudsætning (scenario 1) anvender gennemsnitspriserne for fiskeprodukter i 2011, hvorved alene konsekvenserne af mængdeændringerne i 2012 vurderes. Den anden forudsætning (scenario 2) anvender forventningerne til prisudviklingen i 2012 med udgangspunkt i vurderingen af markedsudviklingen, jf. kapitel 4¹⁰. For de ti mest betydende fiskearter er prisforudsætningerne for beregningerne i de to scenarier vist i tabel 3.6, jf. bilagstabel 3.3.

---

¹⁰ For arter ikke omfattet af prisskønnene i kapitel 4, forudsættes disse i 2011 at ændre sig i forhold til gennemsnittet for de seneste tre år.

Tabel 3.6. Gennemsnitspris for alle aktive fartøjer for de i 2011 ti værdimæssigt mest betydende kvoterede arter (kr. pr kg.)

	2009-2011	2011	----Forventet i 2012 ----	
			Scenario 1	Scenario 2
Tobis	1,36	1,61	1,61	1,61
Makrel	9,22	12,19	12,40	13,64
Torsk	13,03	13,92	13,57	12,22
Sild	3,37	4,34	4,32	3,67
Brisling	1,40	1,70	1,70	1,70
Jomfruhummer	56,17	71,90	71,90	57,52
Rødspætte	9,49	9,95	9,97	8,97
Mørksej	8,95	10,84	10,87	9,78
Rejer	34,77	43,60	43,58	45,76
Tunge	79,40	86,30	86,46	77,81

**Fangstværdi-
prognose for de ti
vigtigste fiskearter**

På grundlag af kvoterne for 2012, de forventede kvoteudnyttelser for 2012 og med udgangspunkt i prisforudsætningerne er der beregnet en prognose for fangstværdierne for alle arter¹¹⁾. Værdierne for de i 2011 ti økonomisk mest betydende fiskearter er vist i tabel 3.7.

Tabel 3.7. Fangstværdi for alle aktive fartøjer for de i 2011 ti værdimæssigt mest betydende kvoterede arter (1.000 kr.)

	2009-2011	2011	---- Forventet i 2012 ----	
			Scenario 1	Scenario 2
Tobis	396.493	452.881	81.958	81.958
Makrel	304.562	424.543	292.547	321.801
Torsk	335.385	373.641	425.064	382.558
Sild	286.710	372.324	450.071	382.560
Brisling	253.733	277.702	239.956	239.956
Jomfruhummer	235.582	271.385	271.803	217.443
Rødspætte	174.008	207.254	224.908	202.417
Mørksej	69.181	68.817	50.982	45.884
Rejer	56.982	66.597	66.570	69.899
Tunge	70.828	65.145	69.310	62.379

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

¹¹ Der er i prognosen for fangstværdierne for 2012 ikke inkluderet eventuelle efterbetalinger primært i forbindelse med industrifiskeriet. Der var ingen efterbetalinger i 2009, men i alt 50,2 mio. kr. i 2010 og 26,1 mio. kr. i 2011.

Den forventede pris er central

Det ses af tabel 3.7, at der forventes et betydeligt fald i fangstværdi for tobis, makrel, brisling og mørksej ved begge scenarier i forhold til 2011. Derimod ses der i begge scenarier at ske en stigning i fangstværdien for torsk, sild, rødspætte og tunge som dog reduceres, når der tages hensyn til prisudviklingen i scenario 2. Fangstværdien for jomfruhummer og rejer er stort set uændret i scenario 1, men falder for jomfruhummer i scenario 2, mens den stiger for rejer. De beregnede skøn over den totale fangstværdi opdelt på fartøjsstørrelser og -typer fremgår af tabel 3.8 og bilag 3.4.

Total fangstværdi på 2.874 mio. kr. i 2011-priser ... og på 2.678 mio. kr. i 2012-priser

For det samlede fiskeri er skønnet over den totale fangstværdi med prisniveau-2011 på 2.874 mio. kr., svarende til et fald i forhold til 2011 på 322 mio. kr. eller 10 %. Med forventet prisniveau-2012 er den skønnede fangstværdi på 2.678 mio. kr., svarende til et fald på 517 mio. kr. eller 16 %. Prognosen for 2012 viser en stigning på 71 mio. kr. i den totale fangstværdi ved scenario 1 henholdsvis et fald på 124 mio. kr. ved scenario 2 i forhold til basisperioden 2009-2011.

Tabel 3.8. Total fangstværdi for alle fartøjer (1.000 kr.)

	2009-2011	2011	---- Forventet i 2012 ----	
			Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	176.009	190.296	209.213	185.396
Mindre fartøjer 12-15m	192.089	189.358	199.867	176.234
Mindre fartøjer 15-18m	260.236	292.651	292.142	257.907
Mellemstore fartøjer 18-24m	357.736	395.263	395.961	351.438
Store fartøjer 24-40m	455.653	478.939	448.513	409.901
Store fartøjer ≥40m	1.085.352	1.370.479	1.095.549	1.062.749
Specialfiskerier	199.442	213.003	232.735	234.853
Ophørte fartøjer	76.130	65.865		
I alt	2.802.646	3.195.855	2.873.979	2.678.478

Fald i fangstværdi i forhold til 2011 for kommercielle fartøjer

I det kommercielle fiskeri er skønnet over den totale fangstværdi med prisniveau-2011 på 2.810 mio. kr., svarende til en reduktion i forhold til 2011 på 264 mio. kr. eller 9 %, jf. tabel 3.9. Med prisniveau-2012 i scenario 2 er den skønnede fangstværdi på 2.621 mio. kr., svarende til en nedgang på 452 mio. kr. eller ca.

15 %. Prognosen for 2012 viser i scenario 2 kun en mindre tilbagegang i forhold til basisperioden 2009-2011 på 50 mio. kr.

Tabel 3.9. Total fangstværdi for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2009-2011	2011	---- Forventet i 2012 ----	
			Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	125.783	139.500	151.323	134.207
Mindre fartøjer 12-15m	190.002	186.466	197.301	173.961
Mindre fartøjer 15-18m	259.957	292.390	291.893	257.692
Mellemstore fartøjer 18-24m	357.541	395.263	395.625	351.135
Store fartøjer 24-40m	455.609	478.938	448.447	409.843
Store fartøjer ≥40m	1.085.352	1.370.479	1.095.549	1.062.749
Specialfiskerier	196.820	210.483	229.435	231.586
I alt	2.671.065	3.073.519	2.809.573	2.621.174

Forventet fald i gennemsnitlig fangstværdi for de fleste fartøjsgrupper

Udviklingen i den gennemsnitlige fangstværdi afhænger af det valgte scenario, hvilket også fremgår af tabel 3.10 og bilagstabel 3.6. I scenario 1 er den samlede gennemsnitlige nedgang beregnet til omkring 9 %, mens der i scenario 2 vurderes en lidt mindre nedgang på omkring 15 %. Der forventes i forhold til 2011 en væsentlig reduktion i den gennemsnitlige fangstværdi for fartøjsgrupperne over 24 meter, mens de mindre fartøjer og specialfiskerierne oplever en fremgang i scenario 1. I scenario 2 er der tilbagegang for samtlige fartøjsgrupper undtagen specialfiskeriet. Det er fartøjerne i de to store fartøjsgrupper, der ventes at opleve den største relative og absolutte tilbagegang i begge scenarier. Årsagen hertil er den reducerede mængde af tobis, brisling og makrel.

Tabel 3.10. Ændring i gennemsnitlig fangstværdi for kommercielt aktive fartøjer

	Fangstværdi pr. fartøj i 2011				
	(1.000 kr.)	(1.000 kr.)	(%)	(1.000 kr.)	(%)
	----- Forventet ændring i 2012 ----- --- Scenario 1 --- --- Scenario 2 ---				
Små fartøjer <12m	674	57	8	-26	-4
Mindre fartøjer 12-15m	1.504	87	6	-101	-7
Mindre fartøjer 15-18m	3.078	-5	0	-365	-12
Mellemstore fartøjer 18-24m	5.341	5	0	-596	-11
Store fartøjer 24-40m	10.190	-649	-6	-1.470	-14
Store fartøjer ≥40m	52.711	-10.574	-20	-11.836	-22
Specialfiskerier	2.216	199	9	222	10
I alt	4.601	-395	-9	-677	-15

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

3.3. Fiskeriets driftsomkostninger

Driftsomkostningsberegning på basis af 2008 til 2010

På indeværende tidspunkt er fiskeriets driftsomkostninger kun tilgængelige frem til 2010. Prognosen for fiskeriets driftsomkostninger i 2011 og 2012 er derfor baseret på de historiske tal i Danmarks Statistiks Fiskeriregnskabsstatistik kombineret med oplysningerne om fiskeriets forløb i 2011 og 2012, jf. afsnit 3.1 og 3.2. I beregningerne for 2011 inddrages de på indeværende tidspunkt kendte fangstmængder og -værdier for 2011. For 2012 anvendes de skønnede fangstmængder og -værdier i forbindelse med fastlæggelsen af omkostningerne.

Fartøjsgrupper der udelades af prognosen

Med det eksisterende regnskabsstatistiske grundlag er det ikke muligt at vurdere omkostningsudviklingen for en række af de anvendte fartøjsgrupper. Dette skyldes et for lille stikprøvemateriale (under 10 %) og/eller for få fartøjer i fartøjsgruppen (under 10 fartøjer). På denne baggrund er der ikke omkostningsberegninger for følgende fartøjsgrupper: trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24 meter, bomtrawl 24-40 meter og snur/garn/trawl 24-40 meter, samt fartøjer deltagende i østersfiskeri og fiskeri efter grønlandsrejer. I 2011 udgjorde de udeladte fartøjers fangstværdi ca. 7 % af de kommercielt aktive fartøjers, hvilket er lidt lavere end i 2010, hvor de udgjorde 10 %.

Omkostningsgrupper

I prognosen for indtjeningen i fiskeriet opdeles omkostningerne i følgende tre grupper:

1. Driftsomkostninger ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital
2. Aflønning af arbejdskraft
3. Aflønning af kapital herunder afskrivninger

I den første gruppe indgår omkostninger til brændstof, forlodsomkostninger (is, proviant m.v.), vedligeholdelse, salgsomkostninger, leje og ejendomsskatter, forsikringer og diverse tjenesteydelser. De anvendte definitioner for omkostningsposterne er beskrevet i Danmarks Statistiks Fiskeriregnskabsstatistik (se mere på www.dst.dk), og de anvendte metoder til fremskrivning af omkostningerne er beskrevet i Andersen (2000)¹².

Relativ fordeling på omkostningsposter

Driftsomkostningernes relative fordeling på omkostningsposter i perioden 2008-2010 og i prognoserne for udviklingen i 2011 og 2012 er vist i tabel 3.11. De største omkostninger er i rækkefølge brændstof, vedligeholdelse og salg. De gennemsnitlige omkostninger opdelt på fartøjsstørrelse og fartøjstype for disse tre omkostningsposter er vist i bilagstabel 3.7 for perioden 2010-2012.

---

¹² Kun metoden for fremskrivning af andre forlodsomkostninger er ændret i forhold til Andersen, J.L.: Arbejdsrapport til "konjunkturrapport" for dansk fiskeri 2000, Fødevareøkonomisk Institut Working Paper no. 14/2000, dog med den ændring, at forlodsomkostningerne fremskrives ved anvendelse af den samme metode, som anvendes for omkostninger til vedligeholdelse, leje og ejendomsskatter, forsikringer og diverse tjenesteydelser.

Tabel 3.11. Driftsomkostningernes relative fordeling på omkostningstyper for kommercielt aktive fartøjer (%)

	2008	2009	2010	- Forventet i 2012 --		
				Forventet i 2011	Scenario 1	Scenario 2
Brændstofomkostninger	37	29	32	37	36	37
Forlodsomkostninger	3	4	3	3	3	3
Vedligeholdelsesomkostninger	23	26	24	22	23	23
Salgsomkostninger	17	18	17	19	17	16
Leje og ejendomsskatter	1	1	1	1	1	1
Forsikringsomkostninger	6	7	6	5	6	6
Omkostninger til diverse tjenesteydelser	13	15	17	13	14	14

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Brændstofprisen varierer mest...

Som følge af svingningerne i verdensmarkedsprisen på olie er brændstofomkostningerne den post, der varierer mest i perioden. Da det er den aktuelle pris på brændstof, der anvendes ved publikationens tilblivelse, må der tages forbehold mod situationer, der påvirker den aktuelle pris på verdensmarkedet. De skønnede brændstofpriser for 2012 kan derfor være både under- og overvurderet. Brændstofprisen forventes at falde en smule i 2012 i forhold til 2011 fra indeks 222 til indeks 218.

... og ventes at falde i 2012 i forhold til 2011

De gennemsnitlige brændstofomkostninger pr. fartøj var på 447 tusinde kr. i perioden 2008-2010, mens de forventede omkostninger til brændstof i 2011 og 2012 er på henholdsvis 594 og 583 tusinde kr., jf. tabel 3.12, hvilket er en stigning på henholdsvis 33 % og 30 %.

Omkostningerne er størst for trawler og not

Brændstofomkostningernes størrelse og betydning varierer med fartøjstypen og fartøjsstørrelsen. Generelt er udgiften mest tyngende for trawl- og notfartøjer og stigende med fartøjsstørrelsen.

Tabel 3.12. Gennemsnitlige brændstofomkostninger for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2008- 2010	2010	Forventet i 2011	Forventet i 2012
Små fartøjer <12m	Garn/krog	40	42	53	53
	Jolle/ruse	30	32	40	40
	Snur/garn/trawl	99	100	131	132
	Alle redskaber	50	51	65	65
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	93	98	122	119
	Snur/garn/trawl	180	208	230	220
	Snurrevod	102	81	131	118
	Trawl	203	212	266	262
	Alle redskaber	167	178	221	216
Mindre fartøjer 15-18m	Garn/krog	240	280	318	323
	Snur/garn/trawl	330	343	438	440
	Snurrevod	106	109	136	127
	Trawl	337	362	445	439
	Alle redskaber	303	328	399	395
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	346	426	451	449
	Snurrevod	231	260	302	302
	Trawl	747	845	975	950
	Alle redskaber	607	680	807	789
Store fartøjer 24-40m	Trawl industri	1.664	1.748	2.129	2.094
	Trawl konsum	1.907	1.686	2.512	2.425
	Trawl blandet	1.125	1.492	1.593	1.566
	Alle redskaber	1.750	1.674	2.351	2.277
Store fartøjer ≥40m	Not	7.396	8.664	9.494	9.355
	Trawl industri	2.152	2.590	2.820	2.834
	Trawl blandet	5.353	5.873	7.112	7.065
	Alle redskaber	3.830	4.282	4.837	4.814
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	498	472	643	604
	Muslingefiskeri	66	67	86	83
	Alle specialfiskerier	207	213	284	269
I alt		447	477	594	583

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevarerøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

De totale brændstofomkostninger forventes at være højere i 2011 og

I 2010 var den totale omkostning til brændstof 2 % højere end i basisperioden 2008-2010. Niveaet forventes at stige i 2011 og 2012-opgørelsen, jf. tabel 3.13 og bilagstabel 3.8. De totale brændstofomkostninger forventes således at blive øget fra ca.

2012 i forhold til basisperioden

308 mio. kr. i 2010 til ca. 371 mio. kr. i 2011, for herefter at falde lidt tilbage til ca. 364 mio. kr. i 2012.

Tabel 3.13. Totale brændstofomkostninger for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2008-2010	2010	Forventet i 2011	Forventet i 2012
Små fartøjer <12m	10.053	9.622	12.968	12.919
Mindre fartøjer 12-15m	25.951	26.719	27.434	26.726
Mindre fartøjer 15-18m	28.970	31.831	37.867	37.552
Mellemstore fartøjer	46.356	48.966	56.506	55.205
Store fartøjer 24-40m	72.898	63.609	89.330	86.536
Store fartøjer ≥40m	102.127	111.340	125.774	125.158
Specialfiskerier	16.683	15.956	20.765	19.604
I alt	303.038	308.043	370.644	363.701

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Institutts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

De gennemsnitlige driftsomkostninger forventes at stige i 2012

De gennemsnitlige driftsomkostninger pr. fartøj stiger fra ca. 1.496 tusinde kr. i 2010 til skønnet ca. 1.616 tusinde kr. i 2011, svarende til en stigning på 8 %. I forhold til de anvendte scenarier for 2012 forventes de gennemsnitlige driftsomkostninger også at stige i forhold til niveauet i 2010 med henholdsvis 111 og 86 tusinde kroner svarende til hhv. 7 % og 6 %. De gennemsnitlige driftsomkostninger fordelt på fartøjsstørrelser og fartøjstyper er vist i tabel 3.14.

Tabel 3.14. Gennemsnitlige driftsomkostninger ekskl. Af-lønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2008- 2010	2010	For- ventet i 2011	Forventet i 2012	
					Scena- rio 1	Scena- rio 2
Små fartøjer <12m	Garn/krog	303	308	333	341	333
	Jolle/ruse	291	313	323	335	325
	Snur/garn/trawl	393	369	443	445	436
	Alle redskaber	317	321	352	359	351
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	606	592	652	671	652
	Snur/garn/trawl	702	834	793	824	802
	Snurrevod	781	721	887	911	882
	Trawl	695	745	797	808	790
	Alle redskaber	682	729	769	786	766
Mindre fartøjer 15-18m	Garn/krog	1.344	1.622	1.603	1.673	1.623
	Snur/garn/trawl	1.112	1.140	1.271	1.320	1.292
	Snurrevod	926	928	976	1.000	965
	Trawl	1.114	1.230	1.313	1.324	1.290
	Alle redskaber	1.129	1.248	1.312	1.337	1.302
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	1.687	1.953	1.906	1.948	1.895
	Snurrevod	1.872	2.319	2.065	2.203	2.135
	Trawl	2.124	2.465	2.503	2.505	2.445
	Alle redskaber	2.037	2.390	2.368	2.398	2.337
Store fartøjer 24-40m	Trawl industri	4.881	6.802	5.740	5.510	5.508
	Trawl konsum	4.604	4.130	5.420	5.337	5.257
	Trawl blandet	3.097	3.937	3.874	3.654	3.604
	Alle redskaber	4.438	4.461	5.250	5.134	5.066
Store fartøjer ≥40m	Not	16.671	19.108	20.368	20.780	20.785
	Trawl industri	6.174	7.363	7.704	7.020	6.999
	Trawl blandet	13.204	16.102	16.424	16.548	16.444
	Alle redskaber	9.681	11.187	11.665	11.336	11.300
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	1.096	1.022	1.248	1.191	1.193
	Muslingefiskeri	342	334	382	391	389
	Alle spe. fisk.	588	582	690	676	676
I alt		1.362	1.496	1.616	1.607	1.582

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Institutts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

De totale driftsomkostninger er vist i tabel 3.15 og bilagstabel 3.9, og forventes i 2012 at være henholdsvis 1.003 mio. kr. og

**Totale drifts-
omkostninger for-
ventes at stige i
2011**

987 mio. kr. i de to scenarier. Dette er et fald i forhold til det forventede niveau for 2011, men en stigning i forhold til niveauet for 2008-2010, der var på ca. 924 mio. kr. Stigningen er særligt udpræget for gruppen af store fartøjer over 40 meter, hvor der er tale om forøgelse i forhold til basisperioden på 14 % i både scenario 1 og 2.

Tabel 3.15. Totale driftsomkostninger ekskl. aflønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2008-2010	2010	Forventet i 2011	-- Forventet i 2012 --- Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	64.344	60.272	69.684	71.177	69.473
Mindre fartøjer 12-15m	105.776	109.357	95.343	97.501	95.037
Mindre fartøjer 15-18m	108.024	121.011	124.649	127.006	123.672
Mellemstore fartøjer	155.494	172.067	165.774	167.826	163.564
Store fartøjer 24-40m	184.909	169.524	199.501	195.081	192.490
Store fartøjer ≥40m	258.152	290.860	303.279	294.723	293.790
Specialfiskerier	47.463	43.645	50.388	49.367	49.313
I alt	924.162	966.736	1.008.619	1.002.681	987.339

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Institutts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

3.4. Fiskeriets indtjeningsevne

**Definition af ind-
tjeningsevne**

Fiskeriets indtjeningsevne er defineret som fangstværdien fratrukket alle driftsomkostninger (ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital), jf. afsnit 3.3. Indtjeningsevnen anvendes til at belyse hvor meget, der er tilbage til aflønning af produktionsfaktorerne arbejdskraft og kapital.

**Gennemsnitlig
indtjeningsevne på
2,2 mio. kr. i 2012**

Den gennemsnitlige indtjeningsevne pr. fartøj forventes i 2012, scenario 2 at være på 2,2 mio. kr., hvilket er 246 tusind kr. højere end for perioden 2008-2010, svarende til en stigning på 12 %.

I forhold til 2010 er der derimod et fald svarende til 16 %, jf. tabel 3.16. Stigningen i forhold til basisperioden ses specielt for store fartøjer over 40 meter, mens mindre fartøjsgrupperne 24-40 meter og under 15 meter oplever et fald i scenario 2. Sat i forhold til de forventede tal for 2011 ses et fald for samtlige fartøjsgrupper i den samlede gennemsnitlige indtjeningsevne pr. fartøj i begge scenarier, bortset fra ikke for specialfartøjerne og mindre fartøjer under 15 meter i scenario 1. De største ændringer både i opad- og nedadgående retning forventes for de store fartøjer over 24 meter, hvor industrifartøjer oplever de største fald og noterne den største stigning. Faldet fra industrifartøjer skyldes først og fremmest de forringede muligheder i industrifiskeriet efter tobis i 2012.

Tabel 3.16. Gennemsnitlig indtjeningsevne for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2008-2010		Forventet i 2011	Forventet i 2012	
		2010	2010	i 2011	Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	Garn/krog	310	284	315	352	288
	Jolle/ruse	333	304	370	459	356
	Snur/garn/trawl	266	293	297	347	268
	Alle redskaber	306	289	321	369	296
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	709	814	725	814	682
	Snur/garn/trawl	460	355	603	738	592
	Snurrevod	873	673	1.080	1.141	971
	Trawl	642	695	755	795	604
	Alle redskaber	637	649	735	805	636
Mindre fartøjer 15-18m	Garn/krog	2.002	2.258	3.055	3.333	2.890
	Snur/garn/trawl	1.003	1.059	1.038	947	674
	Snurrevod	1.060	795	884	951	790
	Trawl	1.378	1.630	1.797	1.705	1.368
	Alle redskaber	1.394	1.581	1.766	1.736	1.411
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	2.670	3.062	3.131	3.246	2.780
	Snurrevod	1.999	2.203	2.388	2.650	2.237
	Trawl	2.220	2.608	2.917	2.813	2.250
	Alle redskaber	2.209	2.556	2.848	2.828	2.301
Store fartøjer 24-40m	Trawl industri	5.278	11.928	4.157	-2.246	-2.272
	Trawl konsum	5.199	5.900	5.109	5.486	4.697
	Trawl blandet	4.148	5.039	4.524	2.338	1.760
	Alle redskaber	5.062	6.602	4.932	4.258	3.577
Store fartøjer ≥40m	Not	49.355	68.105	93.383	103.020	103.242
	Trawl industri	10.087	17.575	15.291	5.714	5.471
	Trawl blandet	34.894	61.969	74.835	49.553	44.743
	Alle redskaber	22.850	35.594	41.046	30.801	29.575
Specialfiskerier	Hestereje-fiskeri	1.386	1.074	748	710	751
	Muslingefiskeri	539	471	790	866	777
	Alle spe. fisk.	816	688	775	811	768
I alt		1.987	2.658	2.937	2.496	2.233

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevarøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Den samlede indtjeningsevne forventes i 2012 at være på ca. 1.393 mio. kr. i scenario 2. Sammenholdt med indtjeningsevnen i 2010 på 1.717 mio. kr. er det et fald på 323 mio. kr., jf. tabel 3.17 og bilagstabel 3.10. I forhold til perioden 2008-2010 er der

tale om en forbedring af den forventede indtjeningsevne på 45 mio. kr. i 2012 i scenario 2.

Tabel 3.17. Total indtjeningsevne for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2008- 2010	2010	Forventet i 2011	-- Forventet i 2012 -- i Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	61.987	54.302	63.527	73.086	58.566
Mindre fartøjer 12-15m	98.678	97.301	91.123	99.800	78.924
Mindre fartøjer 15-18m	133.390	153.323	167.741	164.887	134.020
Mellemstore fartøjer	168.618	184.032	199.362	197.962	161.043
Store fartøjer 24-40m	210.919	250.895	187.419	161.799	135.936
Store fartøjer ≥40m	609.343	925.433	1.067.200	800.826	768.959
Specialfiskerier	65.786	51.598	56.553	59.173	56.047
I alt	1.348.719	1.716.884	1.832.926	1.557.533	1.393.496

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevarerøkonomisk Institutts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Væsentlig reduceret samlet indtjeningsevne i 2012 i forhold til 2010

Ændringer i indtjeningsevnen fordelt på fartøjsgrupper i 2012 (scenario 1 og 2) i forhold til indtjeningen i 2010 viser en forbedring for små fartøjer og specialfiskerier. De store fartøjer over 24 meter oplever til gengæld en tilbagegang i begge scenarier, jf. tabel 3.18. Fartøjer mellem 12 og 24 meter er der en positiv ændring i forhold til scenario 1 og en negativ ændring i forhold til scenario 2. Nedgangen for de store fartøjer dækker igen over en forventet reduktion i fangstmulighederne for industrifisk. Scenario 2 viser samlet set en tilbagegang på 19 %, mens scenario 1 viser et samlet fald på 9 %, jf. tabel 3.18.

Tabel 3.18. Ændring i den totale indtjeningsevne fra 2010 til 2012 fordelt på fartøjsgrupper

Indtjeningsevne i 2010 (1.000 kr.)	----- Forventet ændring i 2012 -----				
	---- Scenario 1 ---- (1.000 kr.)	(%)	---- Scenario 2 ---- (1.000 kr.)	(%)	
Små fartøjer <12m	54.302	18.784	35	4.264	8
Mindre fartøjer 12-15m	97.301	2.499	3	-18.377	-19
Mindre fartøjer 15-18m	153.323	11.564	8	-19.303	-13
Mellemstore fartøjer 18-24m	184.032	13.930	8	-22.989	-12
Store fartøjer 24-40m	250.895	-89.096	-36	-114.959	-46
Store fartøjer ≥40m	925.433	-124.607	-13	-156.474	-17
Specialfiskerier	51.598	7.575	15	4.449	9
I alt	1.716.884	-159.351	-9	-323.388	-19

3.5. Fiskeriets arbejdskraftaflønning

Beregning af arbejdskraftaflønning

Der er i fiskeriet tradition for, at aflønningen til besætningen (hyren) er en procentdel af landingsværdien. I visse tilfælde fradrages forlodsomkostninger, inden hyren beregnes. I nogle tilfælde er aflønningen til skipper/ejer omfattet af procentberegningen i andre tilfælde ikke. For at tage højde for disse forskelligheder i aflønningen anvendes her en beregningsmetode, hvor aflønningen til den hyrede besætning er beregnet som en procentdel af landingsværdien. Aflønningen af en medarbejdende ejer/skipper er beregnet ud fra et skøn over antal arbejdstimer og en fastsat timeløn baseret på alternativ beskæftigelse¹³.

Øget gennemsnitlig aflønning af arbejdskraft

Den skønnede gennemsnitlige aflønning til arbejdskraften pr. kommercielt fartøj er i 2012 beregnet til 1.259 tusinde kr. i scenario 2, hvilket svarer til en forøgelse på ca. 13 % i forhold til perioden 2008–2010, jf. tabel 3.19, og en stigning i forhold til 2010 på 4 %.

¹³ Som alternativ timeløn anvendes lønsatsen for proces- og maskinoperatører i provinsen, hvilket er praksis i Danmarks Statistiks Fiskeriregnskabsstatistik.

Tabel 3.19. Gennemsnitlige omkostninger til aflønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2008-		Forventet i 2011	- Forventet i 2012 -	
		2010	2010		Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	Garn/krog	377	355	430	468	419
	Jolle/ruse	488	510	636	723	619
	Snur/garn/trawl	356	309	406	429	381
	Alle redskaber	390	372	460	503	446
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	572	549	585	633	568
	Snur/garn/trawl	607	596	738	815	728
	Snurrevod	772	561	947	1.002	905
	Trawl	601	614	718	749	651
	Alle redskaber	607	593	704	749	660
Mindre fartøjer 15-18m	Garn/krog	1.589	1.577	2.330	2.372	2.139
	Snur/garn/trawl	922	978	1.040	1.040	901
	Snurrevod	801	731	780	824	741
	Trawl	1.007	1.074	1.319	1.278	1.121
	Alle redskaber	1.061	1.102	1.358	1.340	1.184
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	2.237	2.600	2.645	2.741	2.467
	Snurrevod	1.501	1.579	1.722	1.853	1.669
	Trawl	1.646	1.852	2.030	1.982	1.750
	Alle redskaber	1.662	1.853	2.039	2.036	1.808
Store fartøjer 24-40m	Trawl industri	2.780	4.695	2.648	867	860
	Trawl konsum	2.988	2.785	3.438	3.548	3.263
	Trawl blandet	1.976	2.512	2.496	1.747	1.564
	Alle redskaber	2.804	3.007	3.231	3.029	2.787
Store fartøjer ≥40m	Not	11.908	13.262	22.208	24.023	24.067
	Trawl industri	4.670	7.072	6.929	3.816	3.737
	Trawl blandet	7.801	9.402	15.888	11.259	10.422
	Alle redskaber	6.680	8.562	11.347	8.642	8.407
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	1.308	1.072	1.077	1.050	1.074
	Muslingefiskeri	406	281	561	560	519
	Alle spe. fisk.	700	565	745	734	717
I alt		1.110	1.205	1.478	1.371	1.259

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevarøkonomisk Institutts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Den totale aflønning forventes at

Det totale beløb til aflønning af arbejdskraften i 2012 (scenario 2) er beregnet til 786 mio. kr. Dette svarer til en stigning på 4 % eller 33 mio. kr. i forhold til perioden 2008-2010, jf. tabel 3.20

falde i forhold til 2011

og bilagstabel 3.11, men et fald i forhold til det forventede niveau i 2011.

Tabel 3.20. Totale omkostninger til aflønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2008-2010	2010	Forventet i 2011	-- Forventet i 2012 --	
				Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	79.140	69.894	91.034	99.609	88.214
Mindre fartøjer 12-15m	94.093	88.921	87.307	92.837	81.856
Mindre fartøjer 15-18m	101.461	106.891	128.968	127.321	112.444
Mellemstore fartøjer	126.865	133.450	142.697	142.501	126.537
Store fartøjer 24-40m	116.841	114.283	122.766	115.100	105.893
Store fartøjer ≥40m	178.140	222.608	295.028	224.696	218.585
Specialfiskerier	56.481	42.409	54.354	53.615	52.320
I alt	753.019	778.456	922.154	855.680	785.848

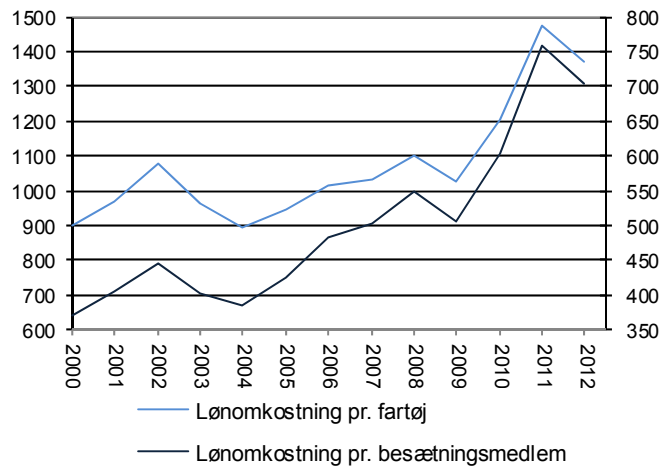
Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Institutts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet

Gennemsnitlige lønomkostninger forventes at falde i 2012

I figur 3.1 er den gennemsnitlige lønomkostning pr. fartøj og pr. besætningsmedlem vist. Af figuren fremgår det, at disse varierer på stort set samme måde over den viste periode. Den gennemsnitlige lønomkostning pr. fartøj er overordnet set relativt konstant frem til 2009, mens omkostningerne pr. besætningsmedlem udviser en stigende tendens i samme periode. De gennemsnitlige lønomkostninger var stigende indtil 2002, hvorefter der skete et fald frem til 2004. Derefter steg lønomkostningerne igen frem til 2008, hvorefter både den gennemsnitlige lønomkostning pr. fartøj og lønomkostningen pr. besætningsmedlem faldt i 2009. I 2010 og 2011 stiger begge kraftigt for så at falde lidt tilbage i 2012. Det gennemsnitlige lønomkostningsniveau forventes således i 2011 at være på henholdsvis 1,5 mio. kr. pr. fartøj og 760.000 kr. pr. besætningsmedlem, hvilket for begge er det hidtil højeste niveau siden 2000, og det afspejler det generelt gunstige resultat for fiskeriet i 2011.

Til beregning af den gennemsnitlige lønomkostning pr. fartøj og pr. besætningsmedlem for 2012 er antallet af fartøjer og besætningsmedlemmer ultimo 2011 anvendt.

Figur 3.1. Gennemsnitlige lønomkostninger pr. fartøj og pr. besætningsmedlem for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Det absolutte niveau for den gennemsnitlige aflønning til besætning og fartøj skal vurderes på baggrund af beregningsgrundlaget for lønudgiften, hvor aflønningen af medarbejdende ejer/skipper er beregnet ud fra en lønsats på proces- og maskinoperatører i provinsen. Dette medfører en overvurdering af lønandelen specielt i forhold til de små og mindre fartøjer.

3.6. Fiskeriets kapitalaflønning – bruttooverskud

Definition af bruttooverskud

Bruttooverskuddet er defineret som indtjeningsevnen fradraget aflønningen af arbejdskraften. Bruttooverskuddet er således den del af indtjeningen, der er tilbage til aflønning af den investerede

kapital inkl. afskrivninger på kapitalapparatet. Kapitalapparatet omfatter alle aktiver som fartøj, motor, udstyr m.v.

Bruttooverskud som mål for økonomisk udvikling

Udviklingen i bruttooverskuddet er en indikator for den økonomiske udvikling i fiskeriet, da bruttooverskuddet skal anvendes til betaling af fremmedkapital og forrentning af egenkapital herunder eventuelt profit og afskrivninger på fartøjet.

Bruttooverskuddet forventes at falde markant i 2012 i forhold til 2010 og 2011

Det forventede niveau for det gennemsnitlige bruttooverskud i 2012 pr. kommercielt fartøj er beregnet til 974 tusinde kr. i scenario 2, hvilket svarer til et fald på 33 % i forhold til 2010. Sammenlignes de forventede bruttooverskud i 2011 og 2012 (scenario 2), viser beregninger et fald på 33 %, jf. tabel 3.21.

Indtjeningsevnen betyder mest for små fartøjer

For gruppen af små fartøjer og i et vist omfang gruppen af mindre fartøjer udgør den beregnede aflønning til arbejdskraften så stor en del af fangstværdien, at bruttooverskuddet er meget lille eller endog negativt. Den økonomiske aktivitet for de små fartøjer er karakteriseret ved fartøjer, hvor fiskeriet drives af ejeren eventuelt periodevis suppleret med en medhjælper. For disse fartøjer må indtjeningsevnen, det vil sige fangstværdi med fradrag for løbende omkostninger (ekskl. udgifter til arbejdskraft og kapital), betragtes som den centrale indikator for den økonomiske situation. En aflønningsfordeling på arbejdskraft og kapital er for denne gruppe mindre væsentlig.

Tabel 3.21. Gennemsnitlige bruttooverskud for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2008- 2010	2010	Forven- tet i 2011	- Forventet i 2012 - Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer	Garn/krog	-66	-71	-115	-116	-131
	Jolle/ruse	-155	-205	-267	-264	-263
	Snur/garn/trawl	-89	-16	-108	-82	-113
	Alle redskaber	-85	-83	-139	-134	-150
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	138	265	140	181	114
	Snur/garn/trawl	-147	-241	-135	-78	-136
	Snurrevod	101	112	133	139	65
	Trawl	41	81	37	46	-47
	Alle redskaber	30	56	31	56	-24
Mindre fartøjer 15-18m	Garn/krog	413	681	724	961	752
	Snur/garn/trawl	81	81	-2	-93	-228
	Snurrevod	258	63	105	127	49
	Trawl	371	557	478	428	247
	Alle redskaber	334	479	408	395	227
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	433	461	487	505	313
	Snurrevod	498	624	666	797	568
	Trawl	574	756	888	831	500
	Alle redskaber	547	703	809	792	493
Store fartøjer 24-40m	Trawl industri	2.498	7.232	1.509	-3.114	-3.132
	Trawl konsum	2.210	3.115	1.672	1.938	1.434
	Trawl blandet	2.172	2.527	2.028	591	196
	Alle redskaber	2.258	3.595	1.701	1.229	791
Store fartøjer ≥40m	Not	37.447	54.843	71.175	78.998	79.176
	Trawl industri	5.417	10.503	8.362	1.898	1.734
	Trawl blandet	27.092	52.567	58.946	38.294	34.321
	Alle redskaber	16.170	27.032	29.699	22.159	21.168
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	78	2	-329	-340	-323
	Muslingefiskeri	133	190	229	307	258
	Alle spe. fisk.	115	123	30	76	51
I alt		878	1.453	1.460	1.125	974

Det samlede bruttooverskud stiger i 2012 i forhold til 2008-10, men falder i forhold til 2011

Prognosen for det samlede bruttooverskud, under forudsætning af at prisniveauet i 2012 svarer til niveauet i 2011 (scenario 1), er på 702 mio. kr. og stiger dermed 18 % i forhold til perioden 2008-2010, hvor det samlede bruttooverskud i gennemsnit var på 596 mio. kr. Anvendes et prisniveau, svarende til de forventede priser i 2012, jf. scenario 2, er prognosen for 2012 på 608 mio. kr., svarende til en fremgang på 2 % i forhold til det gen-

nemsnitlige samlede bruttooverskud i perioden 2008-2010, jf. tabel 3.22 og i øvrigt bilagstabel 3.12. For de to scenarier forventes imidlertid en betydelig nedgang i sammenligning med niveauet i 2011 på henholdsvis 23 % og 33 %.

Tabel 3.22. Samlet bruttooverskud for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2008- 2010	2010	Forventet i 2011	--- Forventet i 2012 ---	
				Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	-17.153	-15.592	-27.507	-26.523	-29.648
Mindre fartøjer 12-15m	4.585	8.381	3.817	6.963	-2.931
Mindre fartøjer 15-18m	31.929	46.432	38.772	37.566	21.576
Mellemstore fartøjer	41.753	50.581	56.665	55.461	34.506
Store fartøjer 24-40m	94.078	136.612	64.653	46.699	30.043
Store fartøjer ≥40m	431.203	702.825	772.173	576.130	550.374
Specialfiskerier	9.305	9.189	2.199	5.558	3.728
I alt	595.700	938.427	910.772	701.853	607.647

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevarøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet

3.7. Fiskeriets rentabilitet

Beregning af rentabilitet

Fiskeriets rentabilitet vurderes ved at betragte bruttooverskuddet i forhold til størrelsen af den investerede kapital. Som grundlag for vurderingen af kapitalens størrelse anvendes fartøjernes forsikringsværdi, da denne skønnes bedst at afspejle fiskerens egen vurdering af, hvilken kapital der skal anvendes for at sikre indtjeningsgrundlaget fremover. Sagt med andre ord, hvis fiskeren mister sit fartøj, hvor meget koster så et fartøj, som kan sikre den samme fremtidige indtjening som den nuværende. Forsikringsværdien omfatter ikke værdien af individuelle rettigheder i eksempelvis IOK, FKA eller FTA fiskerierne, og må derfor forventes at være lavere end den faktiske kapitalværdi. Dette betyder, at de viste beregninger er en overvurdering af fiskeriets rentabilitet.

Overvurdering af rentabiliteten

Rentabiliteten er lidt højere i forhold til 2008-2010

Prognosen for flådens samlede rentabilitet forventes at være på ca. 21 % i 2012. Rentabiliteten er i gennemsnit for 2008-2010 lidt lavere, nemlig på 19 %, mens den beregnede for 2010 og 2011 er på henholdsvis 30 % og 31 %, jf. tabel 3.23.

Den beregnede indikator for rentabiliteten i fiskerflåden kan med forbehold for usikkerheden i beregningsgrundlaget¹⁴, anvendes til vurdering af den økonomiske situation for fiskeriet.

Rentabilitet på mindst 10 % nødvendig

Med henblik på at fastlægge et niveau, som må anses for nødvendigt for at sikre en rimelig rentabilitet, skelnes der mellem kravene til forrentning og afskrivning. Det forekommer rimeligt i vurderingsgrundlaget at anvende en økonomisk afskrivningsperiode for kapitalen på 25 år svarende til en lineær afskrivning på 4 % pr. år. Kapitalens forrentning bør afspejle mulighederne ved alternativ kapitalplacering. I vurderingsgrundlaget anses en alternativ forrentning på 7 % p.a. at være rimelig på lang sigt. Justeringen sker under hensyn til den generelle udvikling i renteniveauet. Disse forudsætninger medfører, at rentabiliteten i gennemsnit skal være over 10-11 % for at skabe interesse for at investere i fiskeriet i forhold til andre muligheder og dermed bidrage til at sikre en fornyelse af flåden.

---

¹⁴ Den beregnede kapitalaflønningsandel er behæftet med usikkerhed bl.a. som følge af stikprøvegrundlaget for regnskabsstatistikken. Derfor antages forsikringsværdien at være et skøn for kapitalværdien.

Tabel 3.23. Gennemsnitlig rentabilitet for kommercielt aktive fartøjer (% af forsikringsværdi)

		2008- 2010	2010	For- ventet i 2011	-- Forventet i 2012 -- Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	Garn/krog	-9	-9	-16	-16	-18
	Jolle/ruse	-34	-43	-58	-57	-57
	Snur/garn/trawl	-9	-2	-11	-8	-11
	Alle redskaber	-11	-11	-19	-18	-20
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	13	24	12	16	10
	Snur/garn/trawl	-12	-21	-11	-6	-11
	Snurrevod	8	8	10	10	5
	Trawl	2	4	2	3	-3
	Alle redskaber	2	4	2	4	-2
Mindre fartøjer 15-18m	Garn/krog	13	20	21	27	21
	Snur/garn/trawl	3	3	0	-4	-10
	Snurrevod	12	3	6	8	3
	Trawl	13	19	15	14	8
	Alle redskaber	12	17	14	14	8
Mellemstore Fartøjer 18-24m	Garn/krog	9	9	9	10	6
	Snurrevod	13	14	19	23	16
	Trawl	9	11	13	12	7
	Alle redskaber	10	11	13	13	8
Store fartøjer 24-40m	Trawl industri	21	59	18	-36	-37
	Trawl konsum	19	26	14	16	12
	Trawl blandet	19	20	20	6	2
	Alle redskaber	19	30	15	11	7
Store fartøjer ≥40m	Not	38	52	68	75	75
	Trawl industri	35	66	54	12	11
	Trawl blandet	34	51	70	45	41
	Alle redskaber	36	54	66	49	47
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	1	0	-6	-7	-6
	Muslingefiskeri	5	7	9	13	11
	Alle spe. fisk.	3	3	1	2	2
I alt		19	30	31	24	21

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevarerøkonomisk Institutts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12 meter, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m samt bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Store forskelle mellem grupper

Rentabiliteten varierer meget mellem de forskellige grupper. Det bemærkes dog, at de små fartøjer under 12 meter for størstedelens vedkommende har en negativ rentabilitet. Det skal ses i forhold til de specielle forudsætninger, som må lægges til grund

for de små fartøjers fiskeri. Det samme gør sig til en vis grad gældende for de mindre fartøjer mellem 12 og 15 meter og mellem 15 og 18 meter, jf. tabel 3.23.

I forhold til perioden 2008-2010 forventes der i 2012 generelt en fremgang i rentabiliteten for de store fartøjer over 40 meter, men sammenholdes med 2010 og 2011 forventes et fald. Rentabiliteten for fartøjerne mellem 24 og 40 meter bliver derimod kraftigt reduceret fra 19 % i basisperioden og 30 % i 2010 til henholdsvis 15 % i 2011 og 7 % i 2012 for scenario 2, hvilket i høj grad skyldes det mindskede tobisfiskeri.

4. Prisudviklingen på fiskeprodukter¹⁵

Prisudviklingen på fisk er af central betydning for indtjeningen i 2012 fiskeriet. Det nuværende modelgrundlag for beregningerne tager udgangspunkt i det forventede udbud på det europæiske marked opdelt på grupper af fiskearter og baseret på Europa som et integreret marked for fiskeprodukter. For nogle fiskearter tages der dog udgangspunkt i verdensmarkedet. I tilknytning hertil anvendes offentliggjorte resultater vedrørende prisreaktioner på ændringer i udbuddet af fisk samt tilgængelig viden om markedsforhold. Betydningen for priserne af ændringer i efterspørgsel, valutakurser og købekraft er inddraget i modellen.

På denne basis fremkommer følgende forventninger til prisudviklingen i 2012 angivet som procentvise ændringer i forhold til 2011:

Forventninger til prisudviklingen i 2012 i forhold til 2011	Torsk	- 10 %
	Andre torskefisk	- 10 %
	Fladfisk (dyre)	- 10 %
	Fladfisk (almindelige)	- 10 %
	Sild	- 15 %
	Makrel	+ 10 %
	Rejer	+ 5 %
	Jomfruummer	- 20 %
	Muslinger	- 5 %
	Industrifisk	Uændret

De angivne forventninger er behæftet med usikkerhed blandt andet som følge af afhængigheden af den internationale konjunkturudvikling. Specielt skal nævnes, at forventningerne bygger på, at krone-dollarkursen året ud forbliver på samme niveau som den 27. februar 2012.

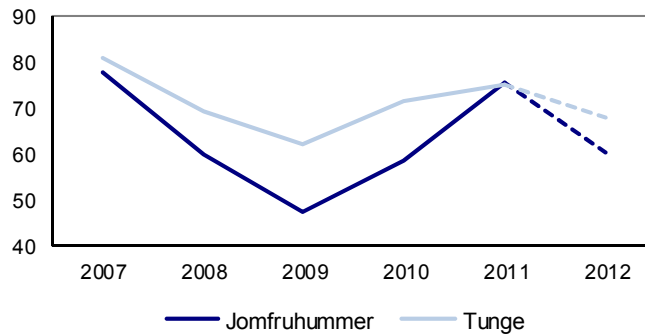
---

¹⁵ Dette kapitel er udarbejdet af Frederik Møller Laugesen og Max Nielsen.

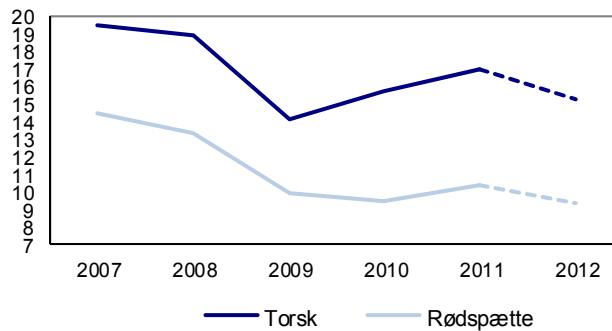
Udviklingen i landingspriser 2007-2012

Prisudviklingen for de vigtigste fiskearter i 2007-2012 er vist i figur 4.1 – 4.3, mens bilagstabel 4.1 gengiver prisudviklingen for samtlige arter herunder grundlaget for den forventede udvikling.

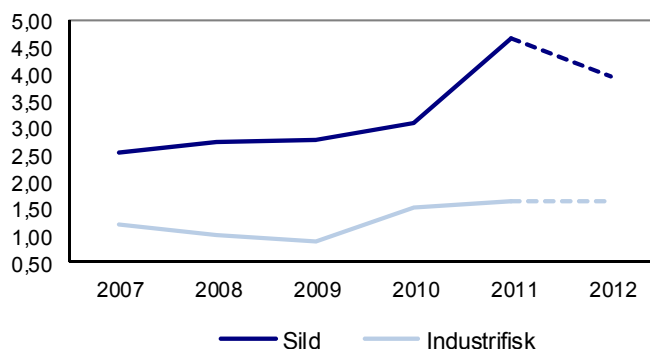
Figur 4.1. Priser for tunge og jomfruhummer 2007-2011 og 2012 skøn (kr. pr. kg.)

Figur 4.2. Priser for torsk og rødspætte 2007-2011 og 2012 skøn (kr. pr. kg.)

Figur 4.3. Priser for sild og industrifisk 2007-2011 og 2012 skøn (kr. pr. kg.)

4.1. Metode

Europa et integreret marked for fisk

Forudsætninger for udbuddet i 2012

Det danske marked for fisk er en integreret del af det europæiske marked blandt andet på grund af Danmarks betydelige import og eksport af fisk og fiskeprodukter og EU's fælles markedsordning. Som følge af markedsintegrationen er der grund til at antage, at priserne for danske landinger bestemmes af det samlede udbud på det europæiske marked, som igen er påvirket af det globale udbud. Skønnene over prisudviklingen foretages derfor på grundlag af det samlede udbud på markedet i Europa. For grupper af fiskearter, hvor Europa som helhed er nettoimportør, indgår således også udbuddet i de vigtigste udbyderlande uden for Europa. I tilknytning hertil vurderes, om er særlige forhold, som betyder, at de danske priser bør justeres. Udbuddet vurderes med udgangspunkt i de fastsatte kvoter og kvoteudnyttelsen i tidligere år efter de samme principper, som er anvendt ved forudsigelser om fiskeriets økonomi i perioden 2001-2011.

Prisskøn i løbende priser for art-grupper	Prisskønnene foretages for de vigtige arter i forskellige grupper. En række mindre vigtige arter bliver herved ikke omfattet af grupperingen. Priserne for disse beregnes for 2012 som gennemsnitsprisen i 2009-2011. Prisberegningerne foretages endvidere i faste priser. Den generelle inflationære prisstigning indregnes efterfølgende ved, at alle prisændringer opjusteres med 1,9 %, jf. EU Kommissionens skøn over inflationen i 2012.
Udbudsforhold	Prisskønnene for 2012 foretages ved at anvende skøn over det samlede udbud på det europæiske marked for 2012 multipliceret med en faktor for prisfleksibiliteten. Denne er et udtryk for den relative prisændring som følge af den relative udbudsændring. Prisfleksibiliteten er fastsat med udgangspunkt i skøn for en række delmarkeder og fiskearter. Skønnene for prisfleksibiliteter på delmarkederne er endvidere justeret under hensyntagen til, at prisdannelsen finder sted på integrerede internationale markeder.
Valutakurser	<p>Internt i EU er valutakurserne faste for de lande, som er inkluderet i euroen. Den danske krone er fastlåst i forhold til euroen og følger derved dens udvikling, hvorimod Sverige og Storbritannien har flydende kurser.</p> <p>Valutakursudviklingen har betydning for prisudviklingen for de varer, der handles mellem euro-zonen samt Danmark og tredjelande. Prisberegningerne inddrager den seneste kendte valutakurs (27. februar 2012) i forhold til den gennemsnitlige valutakurs i 2011, multipliceret med en faktor for valutakursfleksibiliteten. Denne er et udtryk for den relative prisændring som følge af den relative ændring i valutakursen. Prisskønnene bygger således på, at valutakurserne gældende 27. februar 2012 holder året ud.</p> <p>Af tabel 4.1 fremgår de gennemsnitlige valutakurser for den danske krone i forhold til en række udvalgte valutaer for 2010, 2011 samt dagskursen den 27. februar 2012. Tallet 0,19 ud for US dollar i 2011 angiver eksempelvis, at der kan købes 0,19 US dollar for 1,00 dansk krone.</p>

Tabel 4.1. Valutakursudvikling for udvalgte valutaer¹⁾

Valuta	Valutakurs /DKK			Ændring (%)	
	2010 ¹⁾	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	2010-11	2011-12
Euro	0,13	0,13	0,13	0	0
Pund Sterling	0,12	0,12	0,11	-1	4
Norsk krone	1,08	1,05	1,03	3	2
Japansk yen	15,55	14,84	13,61	5	8
US dollar	0,18	0,19	0,18	-5	6
Russisk rubel	5,40	5,48	5,38	-2	2

Kilde: Danmarks Nationalbank

Noter: ¹⁾ Gennemsnitlig årskurs.²⁾ Dagskurs pr. 27. februar.

Endvidere er der i tabel 4.1 angivet den procentuelle ændring i valutakurserne. I 2011 styrkes den danske krone marginalt over for den norske krone og yen, mens den svækkes over for US dollar. Den danske krone svækkes marginalt over for Pund Sterling og russiske rubler mens den islandske krone har været suspenderet på grund af finanskrisen. I 2012 styrkedes den danske krone i forhold til alle de nævnte valutaer.

Priseffekt i importørland...

Effekten af ændrede valutakurser afhænger af, om et land er importør eller eksportør. I importørlandet vil en styrkelse af importørlandets valuta indebære, at importen bliver billigere, og den importerede mængde vil stige. Udbydere vil derved søge at afsætte mere på dette markedet og mindre andre steder, og importprisen vil falde. Dette vil trække prisen på indenlandsk producerede varer ned. Prisen i markedet vil falde til ugunst for de nationale producenter.

... og eksportørland

Omvendt vil en styrkelse af eksportørlandets valuta indebære, at udbuddet af eksport falder ved den eksisterende pris, idet udbydere får mindre af egen valuta for sine varer end tidligere. Udbydere vil derved søge at afsætte mindre på eksportmarkedet og mere andre markeder.

I 2012 vurderes det, set ud fra dagskursen den 27. februar, at styrkelsen af euroen i forhold til US dollar og japanske yen vil medføre et prisfald på importarter til EU.

Efterspørgselsforhold	Priserne korrigeres endelig ud fra en vurdering af udviklingen i efterspørgslen på forskellige markeder. Korrektionen foretages ved skønsomt at op- eller nedjustere de beregnede priser. Dette baseres på eksisterende undersøgelser af, om forskellige fiskeprodukter kan betragtes som luksusvarer, nødvendige varer eller inferiøre varer samt på vurderinger af udviklingen i købekraft og forbrugerpræferencer. Ved en stigning i indkomsten vil efterspørgslen efter en luksusvare stige relativt mere end indkomsten, hvorimod efterspørgslen efter en nødvendighed vare vil stige relativt mindre end indkomsten. For en inferior vare vil efterspørgslen falde ved stigende indkomst, idet forbrugerne substituerer over til varer af bedre kvalitet.
Positiv, omend svag vækst igen efter finanskrisen	Købekraften på markederne i Kina og Rusland har i en årrække været i kraftig vækst, men dog aftagende i årene med finanskrisen. IMF forudsiger, at væksten igen vil stige i begge disse lande i 2012. Væksten i EU, USA, Japan og Rusland i de seneste år kan karakteriseres som svag. EU-oplysningen forudsiger dog en positiv vækst i disse lande i 2012 på 1-3 %, hvor der i 2009 var en negativ vækst. EU-oplysningens prognose viser en tendens til, at finanskrisen så småt er ved at være overstået. Dog vurderes væksten stadig så lav, at den kun vil have beskeden effekt på prisudviklingen. Forbrugerpræferencer kan ændres gennem ændrede spisevaner forårsaget af ikke-økonomiske årsager.
Købekraft påvirker prisen på luksusvarer	Stigninger i købekraften giver normalt stigende efterspørgsel og derved stigende priser på luksusvarer som tunge og jomfruhummer. Faldende købekraft, forårsaget af for eksempel finanskrisen, medfører et nedadgående pres på priserne specielt på disse arter.
Datakilder	Hovedkilden til data er rapporten om landinger offentliggjort af EU's generaldirektorat for fiskeri, hvilket findes på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside. Herfra kendes de officielle tal for alle EU-landinger af kvoterede fiskearter i 2011 samt for kvoter i Nordøstatlanten. For Norge kendes fangsterne i 2011, for Island går kvoteåret fra 1. september til 31. august året efter, hvorfor kvoterne er henført til kalenderår. Data for Island findes på

det islandske fiskeriministeriets hjemmeside.

Yderligere datakilder er: EUROSTAT New Cronos Database, Fish Info Service, Worldfish Report, NaturErhvervstyrelsen i Danmark og Norge, Fiskeriministeriet i Island, Russian Fish Net, Grønlands Hjemmestyre, Fiskeridepartementet i Canada og Chile, Produktionsministeriet i Peru, Det Amerikanske Landbrugsministerium, Nationalbanken, EU-oplysningen, den Internationale valutafond, den Amerikanske Maritime Fiskeriservice og FN's fødevare- og landbrugsorganisation.

4.2. Skøn over prisudvikling i 2012 for artsgrupper

4.2.1. Torsk

Styrket krone og forøgede kvoter i Barentshavet giver prisfald på torsk

Udbuddet af torsk i de vigtigste udbyderlande i Europa er sammensat af EU-fiskeres landinger samt landinger i Norge, Island og Rusland. Det skønnes at styrkelsen af den danske krone og euroen ift. US dollar vil give et nedadgående pres på prisen i Danmark. Endvidere forventes udbuddet at stige hovedsageligt som en konsekvens af, at Rusland og Norge har aftalt at forøge deres kvoter i Barentshavet i 2012 markant. Derudover vurderes det, at den forventede købekraft og efterspørgsel, trods finanskrisens stabilisering, ligger under normalen og kan give anledning til et yderligere svagt nedadgående pres på prisen. På dette grundlag skønnes samlet set et prisfald på 10 % på torsk i 2012 i forhold til 2011.

4.2.2. Andre torskefisk

Prisen forventes at falde på grund af styrkelsen af kronen ift. US dollar

Andre torskefisk som kuller, mørksej, lyssej, Alaskasej, kulmule og hvilling stammer fra en række fiskerier. Alaskasej kommer fra amerikansk og russisk fiskeri i den nordlige del af Stillehavet og kuller og sej fra norsk og islandsk fiskeri. Det skønnes, at styrkelsen af den danske krone og euroen ift. US dollar vil give et nedadgående pres på prisen i Danmark. Omvendt skønnes det, at et lille fald i kvoterne på Alaskasej i Stillehavet giver et pres på prisen i opadgående retning. På dette grundlag skønnes det som helhed, at priserne på andre torskefisk falder med 10 % i 2012 sammenlignet med 2011.

4.2.3. Dyre fladfisk

Prisfald på dyre fladfisk, grundet forøget tunge kvote i Nordsøen

Udbuddet af dyre fladfisk, herunder tunge, pighvarre, hellefisk og slethvarre, kommer primært fra fiskere i EU. Tunge fra Nordsøen, som fiskes af især hollandske, franske og belgiske fiskere, udgør størstedelen af de dyre fladfisk. Udbuddet forventes at stige, som konsekvens af at kvoten i Nordsøen på tunge er forøget, hvilket vil give et nedadgående pres på prisen. Omvendt vurderes det, at den forventede købekraft er på det normale niveau som følge af finanskrisens stabilisering. Dette giver anledning til et opadgående pres på prisen på luksusvarer herunder tunge. Endvidere forventes valutakurserne ikke at påvirke prisen i væsentligt omfang. Samlet set skønnes prisen i 2012 i forhold til 2011 at falde med 10 %.

4.2.4. Almindelige fladfisk

Stigende udbud giver prisfald

Almindelige fladfisk, herunder rødspætte, ising, skærising, rødtunge og skrubbe, fiskes af EU's egne fiskere, primært af lande omkring Nordsøen. Udbuddet forventes at stige, hovedsageligt som en konsekvens af at kvoterne er stigende i 2012, hvilket giver et nedadgående pres på prisen. Omvendt landes almindelige fladfisk fersk, men afsættes typisk frosset og vurderes derfor at være substitut for torskefisk. Forsyningen af torskefisk er væsentlig større end af almindelige fladfisk. Det vurderes, at det forventede fald i forsyningen af torskefisk, herunder især Alaska-sej, vil presse prisen på almindelige fladfisk i en opadgående retning. Der forventes derfor samlet et prisfald på 10 % i 2012 sammenlignet med prisen i 2011.

4.2.5. Sild

Prisen på sild falder på grund af markant stigende kvoter

Markedet for sild er kendetegnet ved, at Norge er den førende udbyder primært fra den atlantiskandiske sildebestand. Norge er den førende udbyder på det russiske og de østeuropæiske markeder. Danmark er derimod den førende udbyder på det tyske marked, hvor hovedparten af den danske produktion afsættes. En markant stigning i kvoterne i det toneangivende norske fiskeri, men også i Danmark vil give et betydeligt nedadgående pres på prisen på det sammenhængende europæiske marked. Endvidere vurderes det, at en mulig efterspørgselsstigning som følge af finanskrisens stabilisering ikke vil have en betydelig effekt på prisen. Derudover er den danske krone nogenlunde uændret i forhold til rublen, hvorfor valutakursen ikke vurderes at få væsentlig effekt på prisen. Samlet set forventes prisen at falde med 15 % i 2012 i forhold til 2011.

4.2.6. Makrel

Fravær af kvoteaftale mellem EU og Færøerne/ Island giver usikkerhed om priser

Udbuddet af makrel på det europæiske marked stammer traditionelt primært fra EU og Norge, men de seneste 3-4 år er der fanget store mængder makrel ved Island og Færøerne. Dette skyldes formentligt, at bestanden er vandret mod nordvest. Der hersker på dette grundlag usikkerhed om kvoterne, og der er på nuværende tidspunkt ikke indgået en kyststatsaftale mellem EU, Norge, Færøerne og Island. Kvoterne i EU og Norge er dog fastlagt og faldende. Faldet i udbuddet skønnes at give et opadgående pres på prisen, men afhænger betydeligt af fangsten i Island og Færøerne, samt af truslen om et EU importforbud mod makrel fra de to lande bliver en realitet. Endvidere forventes en stigende efterspørgsel at give et svagt opadgående pres på prisen. Da kronekursen ift. rubel og norsk krone næsten er konstante, forudsiges prisen på makrel i 2012 usikkert at stige med 10 % i forhold til 2011.

4.2.7. Rejer

Faldende grønlandske kvoter og styrket kronekurs giver svagt stigende pris

Udbuddet af koldtvandsrejer stammer primært fra Canada, Grønland, Norge og Island, samt i mindre grad fra EU. Faldende udbud som følge af grønlandske planer om at blive certificeret for bæredygtigt fiskeri af Marine Stewardship Council kan give et opadgående pres på priserne. Derudover kan den styrkede danske krone i forhold til den canadiske dollar også give et svagt opadgående pres på prisen. Omvendt kan et forøget globalt udbud af varmtvandsrejer påvirke prisen på koldtvandsrejer i nedadgående retning i det omfang koldtvandsrejer og varmtvandsrejer er substitutter. På dette grundlag forventes prisen i 2012 på koldtvandsrejer at stige med 5 % sammenlignet med 2011.

4.2.8. Jomfruhummer

Reduceret købekraft giver faldende priser

Udbuddet af jomfruhummer stammer primært fra fiskeri i Storbritannien, Irland og Danmark. Reduceret købekraft primært i Italien vurderes at give et nedadgående pres på priserne. Omvendt vurderes styrkelsen af den danske krone og euroen at give et svagt opadgående pres på prisen. Udbuddet af jomfruhummer har ikke den store betydning for prisen, da kvoterne normalt ikke udnyttes fuldt ud. Endvidere er størrelsen af lagrene normale. På dette grundlag forventes prisen i 2012 på jomfruhummer at falde med 20 % i forhold til 2011.

4.2.9. Muslinger

Prisen kan falde med stigende udbud fra Chile

Udbuddet af muslinger i Europa stammer fra forskellige former for opdræt i Spanien, Italien, Holland og Frankrig. Danmark har som det eneste land i Europa et væsentligt vildt fiskeri efter muslinger. De vigtigste arter er Middelhavs- og blåmusling. Et stigende udbud af chilensk opdrættede muslinger, der formodes delvist at substituere danske vildtfangede muslinger, forventes at give et nedadgående pres på prisen. Udbudsstigningen skal ses i sammenhæng med en forventet gradvis forbedring af hele den chilenske opdrætsindustri efter sygdomsudbrud i lakseopdrættet. Endvidere giver styrkelsen af den danske krone ift. den chilenske peso et nedadgående pres på priserne, da både danske og chilenske muslinger primært afsættes i Frankrig. På dette grundlag forventes prisen i 2012 på muslinger at falde med 5 % i forhold til 2011, det skal dog bemærkes at skønnet er behæftet med betydelig usikkerhed.

4.2.10. Industrifisk

Modsatrettede tendenser giver uændret pris

Størstedelen af den samlede globale fangst af industrifisk stammer fra Peru, Chile, Norge, Island og Danmark med Peru som langt den største producent. Fangsterne er over de seneste år faldet. Prisen på industrifisk er afledt af verdensmarkedsprisen på fiskemel og -olie. Denne pris bestemmes af det globale udbud. Der forventes et pres på prisen i opadgående retning i 2012, da udbuddet af henholdsvis ansjos og hestemakrel fra Peru og Chile og tobis fra Danmark forventes at falde. Fangsterne i Stillehavet afhænger dog af vejrphenomenet El Niño, som sidst hærgede i 2010. Omvendt skønnes det at styrkelsen af den danske krone og euroen mod US dollar vil give et nedadgående pres på prisen i Danmark. I 2012 forventes prisen på industrifisk derfor at forblive på samme niveau som i 2011.

5. Fiskeforarbejdning¹⁶

Formål	I dette afsnit beskrives den økonomiske situation i fiskeforarbejdningsindustrien frem til 2011, herunder analyseres sektorens struktur, produktion og økonomi.
Data	Grundlaget for analysen er en række data indsamlet af Danmarks Statistik og viderebearbejdet af Fødevareøkonomisk Institut. De primært anvendte datakilder er den generelle erhvervsstatistik, Regnskabsstatistik og Industriens salg af varer.
Underbrancher	Analysen foretages på underbrancher, hvor de enkelte firmaer er placeret efter deres vareproduktion fordelt på arter og produktform. Grundlag for underbrancheinddelingen er beskrevet i Fiskeriets Økonomi 2006.

5.1. Fiskeforarbejdningssektorens struktur

Danmarks Statistiks opdeler fiskeindustrien på 3 branchegrupper	Danmarks Statistik fordeler den danske fiskeindustri på tre branchegrupper efter firmaernes vareproduktion: ”Fiskehermetik-, fiskefars- og fiskefiletfabrikker”, ”Røgning og saltning af fisk m.v.” samt ”Fiskemelsfabrikker”. I forbindelse med analysearbejdet af den danske forarbejdningsindustri har Fødevareøkonomisk Institut opdelt branchegrupperne yderligere. Underbrancheinddelingen er baseret på industriens salg af varer fra 2007 til 2011, mens den økonomiske analyse er baseret på regnskabsstatistikken for årene 2007 til 2009 opgjort af Danmarks Statistik.
Fødevareøkonomisk Institut opdeler branchegrupperne efter	Som det første kriterium for underbrancherne anvendes de fiskearter, som forarbejdes i de enkelte firmaer. Dernæst fordeles firmaerne efter produktformen af deres vareproduktion. Fødevareøkonomisk Institut har anvendt samme principper for under-

---

¹⁶ Dette kapitel er udarbejdet af Rasmus Nielsen.

art og produktform

brancheinddelingen som i Fiskeriets Økonomi 2006-11, korrigeret for de muligheder eller begrænsninger nyere data giver:

- Torske- og fladfisk
- Sild og makrel
- Rejer og muslinger
- Laksefisk
- Blandet forarbejdning
- Fiskemel og -olie

Anvendelsen af arts-kriteriet er relevant, da de enkelte underbrancher har en høj andel af deres vareproduktion baseret på hovedarten, jf. tabel 5.1. De enkelte underbrancher fremstår som relativt specialiserede i forhold til de arter, de forarbejder. For flere af underbrancherne udgør hovedartens andel op mod 80 % af den samlede vareproduktion. De mest specialiserede konsum-underbrancher ses at være "Laksefisk" og "Sild og makrel", som har en andel på henholdsvis 84 % og 82 % af de respektive arter. Fiskemelsfabrikkernes opnår en andel på 100 %, da deres produkter udelukkende er baseret på industrifisk og fiskeaffald.

Tabel 5.1. Andel af vareproduktion baseret på fiskearter for underbrancher, 2011

	Torske- og fladfisk	Ma- krel	Sild	Rejer og mus- linger	Lak- se- fisk	Indu- strifisk og fiske- affald	Andre arter	I alt
Torske- og fladfisk	73	0	0	3	2	0	21	100
Sild og makrel	1	39	43	1	8	2	7	100
Rejer og muslinger	3	0	0	55	14	0	28	100
Laksefisk	1	0	0	0	84	0	14	100
Blandet forarbejdning	8	3	17	12	11	0	48	100
Fiskemel og -olie	0	0	0	0	0	100	0	100

#

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Underbrancher har en homogen produktion

Sammenholdes produktformen af varerne i de enkelte underbrancher, som er det andet kriterium for placeringen i underbrancher, er der også her en høj grad af specialisering. Flere af underbrancherne har således en stor andel af deres vareproduktion placeret i en enkelt produktgruppe, jf. tabel 5.2.

Tabel 5.2. Andel af vareproduktionen på produktformer for underbrancher, 2011

	Fersk filet	Frosset filet	Røget, saltet og tørret	Tilberedt og konserveret	I alt
Torske- og fladfisk	18	6	13	64	100
Sild og makrel	4	1	3	92	100
Rejer og muslinger	1	0	15	84	100
Laksefisk	20	9	65	6	100
Blandet forarbejdning	18	6	9	67	100
Fiskemel og -olie	0	0	0	100	100

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

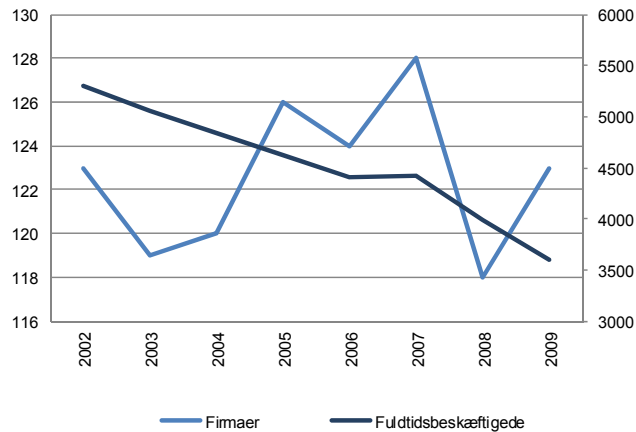
Den endelige opdeling af firmaer i den danske fiskeindustri på underbrancher for 2009 ser ud som vist i tabel 5.3.

Tabel 5.3. Antal firmaer og fuldtidsbeskæftigede

	----- Firmaer -----			----- Beskæftigede -----		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Torske- og fladfisk	15	13	14	1.155	853	602
Sild og makrel	18	18	16	732	746	593
Rejer og muslinger	10	9	11	272	202	188
Laksefisk	51	48	57	1.131	1.197	1.163
Blandet forarbejdning	28	25	21	793	685	760
Konsum i alt	122	113	119	4.083	3.683	3.306
Fiskemelsfabrikker	6	5	4	345	303	291
I alt	128	118	123	4.428	3.986	3.597

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Figur 5.1.   Udviklingen i antallet af firmaer og fuldtidsbeskæftigede

Kilde: Danmarks Statistiks Regnskabs- og Erhvervsbeskæftigelsesstatistik.

Antallet af firmaer var konstant, mens antallet af fuldtidsbeskæftigede faldt

I 2009 var der 123 firmaer, hvilket er uændret i forhold til 2002. Antallet af fuldtidsbeskæftigede i industrien faldt imidlertid fra 5.302 i 2002 til 3.597 i 2009. Den gennemsnitlige størrelse på firmaerne målt ved antallet af fuldtidsbeskæftigede faldt fra 43 til 29 pr. firma, mens den samlede beskæftigelse udviste et fald på 32 % fra 2002 til 2009.

5.2. Historisk produktion og økonomi

I det følgende gennemgås fiskeforarbejdningssektorens produktion for årene 2007 til 2011 baseret på industriens salg af varer fra Danmarks Statistik, mens økonomien alene præsenteres for årene 2007 til 2009, da nyere Regnskabsstatistik ikke eksisterer.

5.2.1. Produktion

Produktionen af de vigtigste anvendte fiskearter er angivet i tabel 5.4.

Tabel 5.4. Produktion fordelt på anvendt fiskearter (tons)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Laksefisk	17.958	36.430	33.129	30.164	32.297
Torskefisk	37.103	35.346	30.576	27.882	29.400
Rejer	13.981	13.571	12.903	13.535	12.380
Sild	60.817	65.789	56.090	52.141	37.665
Fladfisk	1.170	1.124	1.322	736	860
Makrel	13.704	14.068	16.988	14.299	14.647
Muslinger	5.401	4.399	3.858	5.036	5.008
Andre	36.261	48.761	39.476	29.590	27.478
Konsum i alt	186.395	219.489	194.343	173.382	159.737
Industrifisk	314.739	346.460	358.110	356.795	338.039
I alt	501.134	565.949	552.453	530.176	497.775

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Den totale produktion baseret på konsumfisk var i 2011 på 159.737 tons, hvilket er et fald på 8 % i forhold til 2010.

Produktion af lakse-, torske- og fladfisk samt makrel steg i 2011

Produktionen af laksefisk, torskefisk, fladfisk og makrel oplevede alle en mindre fremgang i produktionen fra 2010 til 2011. Fladfisk oplevede den største relative fremgang på 17 %, mens den absolutte stigning var størst for laksefisk med en fremgang på 2 tusind tons svarende til 7 %.

Produktionen af de øvrige arter faldt

De øvrige arter oplevede alle en tilbagegang, hvor den mest markante var for sild med et produktionsfald på 14 tusind tons svarende til en nedgang på 28 %. Samlet set faldt produktionen fra 2010 til 2011 med 6 %.

Fra 2007 til 2011 faldt produktionen med 1 %

Set over hele perioden 2007 til 2011 er konsumproduktionen faldet med 14 %, mens produktionen af industrifisk er steget med 7 %, hvilket samlet set gav en nedgang i produktionen på 1 %. Fordelt på enkelte arter oplevede laks og makrel en fremgang på henholdsvis 80 % og 7 %, mens alle øvrige arter oplevede

fald. Sild oplevede den største tilbagegang med et fald på 38 %.

Produktionen er angivet på produktformer i tabel 5.5.

Tabel 5.5. Produktion fordelt på produktformer (tons)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Fersk filet	28.615	43.023	34.065	20.986	19.159
Frosset filet	12.218	14.297	9.006	8.744	9.007
Røget, saltet og tørret	24.707	28.578	25.427	24.126	27.898
Tilberedt og konserveret	120.855	133.591	125.846	119.526	103.672
Konsum i alt	186.395	219.489	194.343	173.382	159.737
Fiskemel og -olie	314.739	346.460	358.110	356.795	338.039
I alt	501.134	565.949	552.453	530.176	497.775

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Produktformerne røget og frosset filet oplevede en fremgang på henholdsvis 16 % og 3 %, mens tilberedte og konserverede varer, fersk filet samt fiskemel og -olie oplevede en tilbagegang i produktionen fra 2010 til 2011.

Fremgang for røgede produkter fra 2007 til 2011

Over hele perioden 2007 til 2011 faldt produktionen af fersk og frosset filet med henholdsvis 33 % og 26 %, mens tilberedte- og konserverede produkter faldt med 14 %. Røgede produkter oplevede en fremgang på 13 %. Set over hele perioden er forarbejdningsgraden øget en smule, idet andelen af mere forarbejdede varer i form af røgede og konserverede produkter er steget fra 78 % til 82 % af den samlede konsum produktion.

I tabel 5.6 vises produktionen fordelt på underbrancher.

Stigende produktion i ”Torske- og fladfisk” og ”Laksefisk”

Produktionen steg i brancherne ”Torske- og fladfisk” og ”Laksefisk”, som de eneste, med henholdsvis 8 % og 7 % fra 2010 til 2011. De største fald for de øvrige brancher var for ”Sild og makrel” og ”Blandet forarbejdning” med henholdsvis 19 % og 21 %.

Tabel 5.6. Produktion fordelt på underbrancher (tons)

	2007	2008	2009	2010	2011
Torske- og fladfisk	46.396	40.157	37.467	34.013	36.821
Sild og makrel	58.220	65.897	78.765	66.803	54.270
Rejer og muslinger	12.390	15.084	13.959	22.306	21.676
Laksefisk	28.087	54.721	36.256	28.012	29.879
Blandet forarbejdning	43.552	54.159	29.843	25.019	19.733
Konsum i alt	188.645	230.019	196.290	176.153	162.380
Fiskemelsfabrikker	312.489	335.930	356.163	354.024	335.396
I alt	501.134	565.949	552.453	530.176	497.775

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Set over hele perioden 2007 til 2011 har brancherne ”Rejer og muslinger” og ”Laksefisk oplevet en produktionsfremgang på henholdsvis 75 % og 6 %, mens de øvrige brancher har haft en tilbagegang. De største fald er sket i brancherne ”Torske- og fladfisk” og ”Blandet forarbejdning” med henholdsvis 21 % og 55 %. Forklaringen skal findes i stigende konkurrence fra lande med lavere lønomkostninger i forarbejdningen, hvilket har medført udflytning af produktion fra Danmark til disse lande. Dertil kommer faldende fangster af torske- og fladfisk.

Fiskemelsfabrik- kernes produktion stort set uændret

Fiskemelsfabrikkernes produktion faldt fra 2010 til 2011 med 5 %, men set over hele perioden fra 2007 til 2011 er produktionen steget med 7 %. Produktionen er normalt svingende fra år til år, blandt andet som følge af svingende tilførsler af tobis, brisling og sperling.

5.2.2. Bruttoindtægt

Bruttoindtægten består af salgsværdien af egen produktion, en-grossalg, videresalg af produkter, forøgelse af varelagre samt andre driftsindtægter.

Gennemsnitlige afsætningspriser

Produktionsværdien bestemmes af produktionen, samt af udvikling i afsætningspriserne. I tabel 5.7 er udviklingen i de gennem-

fordelt på arter

snitlige afsætningspriser fordelt på fiskearter vist.

Tabel 5.7. Gennemsnitlig afsætningspris fordelt på anvendt fiskeart (kr./kg.)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Laksefisk	72,98	53,67	55,95	62,24	59,35
Torskefisk	38,65	38,17	34,63	33,88	33,76
Rejer	54,12	47,91	46,41	49,08	56,55
Sild	13,90	13,10	13,17	13,08	17,79
Fladfisk	83,26	81,09	67,94	93,72	87,88
Makrel	32,16	33,21	28,67	32,47	34,55
Muslinger	20,90	21,15	24,64	23,06	32,31
Andre	30,28	31,84	37,21	44,37	48,73
Gennemsnit konsum	32,70	31,99	32,88	35,36	39,83
Industrifisk	6,20	5,94	6,15	7,83	8,60
Gennemsnit	16,06	16,04	15,56	16,83	18,62

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

I tabel 5.8 er den gennemsnitlige afsætningspris for de forskellige produktformer vist.

Tabel 5.8. Gennemsnitlig afsætningspris fordelt på produktformer (kr./kg.)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Fersk filet	22,73	24,52	27,77	34,30	40,70
Frosset filet	23,79	20,02	31,52	42,74	33,20
Røget, saltet og tørret	63,04	59,30	57,50	59,22	59,02
Tilberedt og konserveret	29,76	29,83	29,39	30,19	35,08
Konsum i alt	32,70	31,99	32,88	35,36	39,83
Fiskemel og -olie	6,20	5,94	6,15	7,83	8,60
I alt	16,06	16,04	15,56	16,83	18,62

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Produktionsværdi på fiskeart og produktform

På grundlag af produktionen og afsætningspriserne fremkommer produktionsværdien. Produktionsværdierne fordelt på henholdsvis fiskearter og produktformer er vist i tabel 5.9 og tabel 5.10.

Tabel 5.9. Produktionsværdi fordelt på anvendt art (mio. kr.)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Laksefisk	1.311	1.955	1.854	1.878	1.917
Torskefisk	1.434	1.349	1.059	945	992
Rejer	757	650	599	664	700
Sild	845	862	739	682	670
Fladfisk	97	91	90	69	76
Makrel	441	467	487	464	506
Muslinger	113	93	95	116	162
Andre	1.098	1.553	1.469	1.313	1.339
Konsum i alt	6.095	7.020	6.391	6.131	6.362
Industrifisk	1.952	2.058	2.204	2.793	2.906
I alt	8.048	9.079	8.594	8.924	9.268

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Den totale produktionsværdi steg med 4 % fra 2010 til 2011

Den samlede produktionsværdi af konsumfisk udgjorde 6,4 mia. kr. i 2011, hvilket var en stigning på 231 mio. kr. svarende til 4 % i forhold til 2010. Produktionsværdien af industrifisk steg med 112 mio. kr. svarende til 4 %. Den totale produktionsværdi steg således med 344 mio. kr. eller 4 %.

Tabel 5.10. Produktionsværdi delt på produktformer (mio. kr.)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Fersk filet	650	1.055	946	720	780
Frosset filet	291	286	284	374	299
Røget, saltet og tørret	1.557	1.695	1.462	1.429	1.646
Tilberedt og konserveret	3.597	3.985	3.699	3.608	3.637
Konsum i alt	6.095	7.020	6.391	6.131	6.362
Fiskemel og -olie	1.952	2.058	2.204	2.793	2.906
I alt	8.048	9.079	8.594	8.924	9.268

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Stigende produktionsværdi for de fleste produktformer til konsum

Den samlede produktionsværdi steg for de fleste produktformer til konsum fra 2010 til 2011. Produktformen "Frosset filet" oplevede som den eneste en tilbagegang i produktionsværdien på 20 %.

Værdien for fiskemel og olie steg

Produktionsværdien af "Fiskemel og -olie" var i 2011 i alt 2,9 mia. kr., svarende til en stigning på 4 %. Den stigende produktionsværdi skyldes højere priser, da mængderne faldt.

I tabel 5.11 vises den totale bruttoindtægt for årene 2007 til 2009. Salg af egenproduktion svarer til produktionsværdien, mens salg af engrosvarer dækker salg af handelsvarer, samt salg af ikke forarbejdet fersk og frosset fisk.

Tabel 5.11. Total bruttoindtægt (mio. kr.)			
	2007	2008	2009
Salg af egen produktion	8.048	9.079	8.594
Engrossalg	3.096	3.320	2.560
Forøgelse af varelagre	319	-246	-480
Andre driftsindtægter	272	346	254
I alt	11.735	12.500	10.928

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Bruttoindtægten i 2009 er 13 % lavere end 2008

Den totale bruttoindtægt var i 2009 på 10,9 mia. kr., hvilket var 13 % eller 1.572 mio. kr. lavere end i 2008. Fra 2007 til 2009 faldt bruttoindtægten med 807 mio. kr., hvilket var et fald på 7 %. Salget af egenproduktion steg, mens engros-handelen faldt fra 2007 til 2009.

Udviklingen i bruttoindtægten for de seks underbrancher er vist i tabel 5.12.

Bruttoindtægten faldt for konsum og fiskemel

Bruttoindtægten faldt i konsumindustrien med 1.503 mio. kr., svarende til 15 % fra 2008 til 2009, mens bruttoindtægten for fiskemelsfabrikkerne faldt med 69 mio. kr. eller 3 %.

Tabel 5.12. Bruttoindtægt fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2007	2008	2009
Torske- og fladfisk	2.172	1.695	1.416
Sild og makrel	1.368	1.487	1.551
Rejer og muslinger	773	947	824
Laksefisk	2.106	2.477	2.417
Blandet forarbejdning	2.907	3.732	2.626
Konsum i alt	9.326	10.337	8.834
Fiskemelsfabrikker	2.409	2.162	2.093
I alt	11.735	12.500	10.928

Kilde: Baseret på Danmarks Statistik Regnskabsstatistik

Fremgang i indtægten for "Sild og makrel"

Ser man på udviklingen mellem 2008 og 2009 oplevede underbranchen "Sild og makrel" en fremgang i bruttoindtægten, mens alle øvrige underbrancher oplevede en tilbagegang.

5.2.3. Driftsomkostninger

Driftsomkostningerne udgøres af indkøb af råvarer, indkøb af handelsvarer til direkte videresalg (engrossalg), energi og andre ordinære omkostninger. Driftsomkostningerne inkluderer således ikke omkostninger til aflønning af arbejdskraft og kapital.

De totale driftsomkostninger for forarbejdningsindustrien er angivet i tabel 5.13.

Tabel 5.13. Totale driftsomkostninger (mio. kr.)			
	2007	2008	2009
Køb af råvarer	7.846	6.970	6.137
Engrossalg	1.360	2.050	1.498
Energi	239	304	246
Andre ordinære udgift	860	1.221	961
I alt	10.304	10.544	8.842

Kilde: Baseret på Danmarks Statistik Regnskabsstatistik

Totale driftsomkostninger faldt fra 2008 til 2009

Driftsomkostninger var i 2009 på 8,8 mia. kr., hvilket svarer til et fald på 16 % i forhold til 2008. De faldende udgifter skyldes at udgifterne til samtlige udgiftsposter faldt mellem 2008 og 2009. Køb af råvare og engrossalg faldt med henholdsvis 12 % og 27 %.

Udviklingen i de totale driftsomkostninger er angivet i tabel 5.14 for de 6 underbrancher.

Tabel 5.14. Totale driftsomkostninger fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2007	2008	2009
Torske- og fladfisk	2.078	1.566	1.290
Sild og makrel	1.120	1.170	1.182
Rejer og muslinger	462	642	471
Laksefisk	1.719	1.997	1.979
Blandet forarbejdning	2.716	3.422	2.334
Konsum i alt	8.095	8.797	7.256
Fiskemelsfabrikker	2.210	1.748	1.587
I alt	10.304	10.544	8.842

Kilde: Baseret på Danmarks Statistik Regnskabsstatistik

Faldende driftsomkostninger for både konsum og fiskemelsfabrikkerne

Driftsomkostningerne faldt for konsumindustrien med 1.541 mio. kr. svarende til 18 %, mens driftsomkostninger for fiskemelsfabrikkerne faldt med 161 mio. kr. eller 9 % fra 2008 til 2009. Fra 2007 til 2009 faldt driftsomkostningerne for både konsumindustrien og fiskemelsfabrikkerne med henholdsvis 839 mio. kr. og 623 mio. kr. De faldende driftsomkostninger i industrien var en følge af lavere råvaretilførsel og finanskrisen.

5.2.4. Indtjening

Definition af indtjening

Fiskeforarbejdningssektorens indtjening er defineret som bruttoindtægten fratrukket alle driftsomkostninger (ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital). Indtjeningen belyser, hvor meget der er til aflønning af produktionsfaktorerne arbejdskraft og kapital.

Indtjeningen for de seks underbrancher er angivet i tabel 5.15.

Tabel 5.15. Indtjening fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2007	2008	2009
Torske- og fladfisk	94	129	126
Sild og makrel	248	317	369
Rejer og muslinger	311	305	353
Laksefisk	387	480	438
Blandet forarbejdning	192	309	292
Konsum i alt	1.232	1.541	1.579
Fiskemelsfabrikker	199	415	507
I alt	1.431	1.955	2.086

Kilde: Baseret på Danmarks Statistik Regnskabsstatistik.

Indtjening i konsumindustrien steg 38 mio. kr.

Den totale indtjening i konsumindustrien var på 1,6 mia. kr., hvilket var 38 mio. kr. højere end i 2008. I forhold til 2007 steg indtjeningen med 347 mio. kr., svarende til 22 %.

Fiskemelsfabrikkernes indtjening steg 92 mio. kr.

Indtjeningen i fiskemelsfabrikkerne steg med 92 mio. kr. svarende til et 22 % i forhold til 2008. I forhold til 2007 steg indtjeningen med 155 %.

5.2.5. Arbejdskraft aflønning

Definition af arbejdskraft aflønning

I industriens arbejdskraft aflønning indgår omkostninger til lønninger, gager, pensioner og social sikring. Arbejdskraft aflønningen fremgår af tabel 5.16.

Aflønning af arbejdskraften i konsumindustrien var 1,1 mia. kr. i 2009, hvilket var et fald på 86 mio. kr. i forhold til 2008. Arbejdskraft aflønningen var i fiskemelsfabrikkerne på 232 mio. kr. i 2009, svarende til et fald på 14 mio. kr. i forhold til 2008.

Tabel 5.16. Omkostninger til aflønning af arbejdskraft fordelt på brancher (mio. kr.)

	2007	2008	2009
Torske- og fladfisk	215	178	174
Sild og makrel	220	238	253
Rejer og muslinger	101	109	107
Laksefisk	291	383	318
Blandet forarbejdning	204	263	232
Konsum i alt	1.031	1.171	1.085
Fiskemelsfabrikker	175	246	232
I alt	1.206	1.417	1.316

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Aflønning faldt fra 2008 til 2009 Fra 2008 til 2009 faldt aflønning af arbejdskraften med 101 mio. kr., mens den siden 2007 er steget med 110 mio. kr. eller 9 %.

5.2.6. Kapitalaflønning

Definition af kapitalaflønning

Trækkes aflønningen af arbejdskraft fra indtjeningen fås, hvad der er tilbage til aflønning af kapitalapparatet. Kapitalaflønningen kan måles med og uden afskrivninger. Bruttooverskuddet er defineret som indtjening fradraget aflønning af arbejdskraft, mens der i nettooverskuddet herudover er fradraget afskrivninger. Bruttooverskuddet angiver således, hvad der er tilbage til aflønning af kapital og dækning af afskrivninger, hvor nettooverskuddet alene angiver, hvad der er tilbage til kapitalaflønning.

Bruttooverskuddet fordelt på brancher er vist i tabel 5.17.

Tabel 5.17. Bruttooverskud fordelt på brancher (mio. kr.)

	2007	2008	2009
Torske- og fladfisk	-121	-49	-49
Sild og makrel	28	79	116
Rejer og muslinger	210	197	246
Laksefisk	96	97	120
Blandet forarbejdning	-12	46	60
Konsum i alt	201	370	494
Fiskemelsfabrikker	24	169	275
I alt	225	539	769

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Stigende bruttooverskud

Bruttooverskuddet udgjorde 494 mio. kr. i konsumindustrien, svarende til en stigning på 124 mio. kr. i forhold til 2008. Fiskemelsfabrikernes bruttooverskud steg med 106 mio. kr. Samlet set steg bruttooverskuddet med 230 mio. kr., svarende til 43 % fra 2008 til 2009, og med 242 % fra 2007 til 2009.

Afskrivninger

De samlede afskrivningerne omfatter både afskrivninger og nedskrivninger på materielle og immaterielle aktiver.

Nettooverskud

Fradrages afskrivninger fra bruttooverskuddet opnåes nettooverskuddet. Nettooverskuddet udtrykker, hvad der er tilbage alene til aflønning af kapitalen. Dette fremgår af tabel 5.18 fordelt på underbrancher.

Tabel 5.18. Nettooverskud fordelt på brancher (mio. kr.)

	2007	2008	2009
Torske- og fladfisk	-149	-80	-69
Sild og makrel	-15	16	51
Rejer og muslinger	187	172	217
Laksefisk	57	47	70
Blandet forarbejdning	-45	-7	16
Konsum i alt	34	149	286
Fiskemelsfabrikker	-31	85	192
I alt	4	234	479

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Nettooverskuddet steg til 479 mio. kr.

Nettooverskuddet var i 2009 på 286 mio. kr. for konsumindustrien svarende til en forøgelse på 137 mio. kr. i forhold til 2008. Fiskemelsfabrikkernes nettooverskud steg med 107 mio. kr. Samlet set steg nettooverskuddet med 245 mio. kr. fra 2008 til 2009 og var således i 2009 på 479 mio. kr. Set over hele perioden 2007 til 2009 steg nettooverskuddet med 475 mio. kr.

5.2.7. Rentabilitet

Rentabiliteten vurderes ved at betragte nettooverskuddet i forhold til kapitalapparatets størrelse. Kapitalapparatet omfatter alle anlægsaktiver. Rentabiliteten fordelt på brancher er vist i tabel 5.19.

Tabel 5.19. Rentabilitet fordelt på brancher (%)			
	2007	2008	2009
Torske- og fladfisk	-48	-26	-22
Sild og makrel	-2	2	7
Rejer og muslinger	71	57	66
Laksefisk	16	11	14
Blandet forarbejdning	-5	-1	2
Konsum i alt	1	5	10
Fiskemelsfabrikker	-9	16	40
I alt	0	7	14

Rentabilitet på mindst 7 % nødvendig

Den beregnede indikator for rentabiliteten inden for fiskeforarbejdning kan anvendes til vurdering af den økonomiske situation i sektoren. I vurderingen anses en alternativ forrentning på 7 % p.a. at være rimelig på lang sigt baseret på det generelle renteniveau. Rentabiliteten i fiskeforarbejdning skal således være større end 7 %, såfremt der skal være interesse for at investere i forarbejdningsindustrien frem for andre sektorer og kun derved kan en konsolidering og fornyelse sikres.

Negativ rentabilitet for ”Torsk og fladfisk”	Rentabiliteten for underbranchen ”Torsk- og fladfisk” er negativ. Branchen ”Torsk- og fladfisk” har oplevet en stor negativ forrentning over flere år. For underbranchen ”Rejer og muslinger” samt ”Laksefisk” gælder det, at de har en højere rentabilitet end den alternative forrentning.
Rentabilitet i konsumindustrien på 10 %	Rentabiliteten for konsumindustrien var på 10 % i 2009, hvilket var en stigning på 5 procentpoint i forhold til 2008 og en forbedring på 9 procentpoint i forhold til 2007.
Rentabilitet i fiskemelsfabrikkerne på 40 %	Rentabiliteten for fiskemelsfabrikkerne var på 40 % i 2009, hvilket var en stigning på hele 24 procentpoint i forhold til 2008 og 49 procentpoint i forhold til 2007.

Samlet set opnåede fiskeindustrien en rentabilitet på 14 %, hvilket var en stigning på 7 procentpoint i forhold til 2008 og 14 procentpoint i forhold til 2007.

5.2.8. Anvendelse af data på EU-plan

Fødevarerøkonomisk Instituts analyse af fiskeindustrien tager, som tidligere nævnt, udgangspunkt i de anvendte principper for underbrancheinddeling, som er beskrevet i Fiskeriets Økonomi 2006. Den oprindelige underbrancheinddeling er korrigeret for de muligheder eller begrænsninger nyere data giver samt de diskretionshensyn, som er gældende for individdata i Danmarks Statistik.

I udarbejdelsen er der lagt vægt på, at indsamlingen af data sker, i overensstemmelse med de vedtagne forordninger om indsamling af økonomiske data¹⁷⁾ på EU-plan. Dette gør det muligt at anvende de aggregerede data i forbindelse med udarbejdelsen af den årlige økonomiske rapport til EU vedrørende den danske

---

¹⁷ Rådets forordning (EF) Nr. 1543/2000 af 29. juni 2000 EØF-Tidende nr. L 176/1 og Kommissi-
ons forordning (EF) Nr. 1639/2001 af 25. juli 2001 EØF-Tidende nr. L 222/53.

fiskeindustri.

Arbejdet ledes af EU Kommissionens rådgivende videnskabelige komite (STECF), og de årlige rapporter kan findes på STECF's hjemmeside¹⁸.

EU rapporten beskriver de enkelte medlemslandes fiskeindustri og de væsentligste ændringer fra 2006-2009.

---

¹⁸ <https://stecf.jrc.ec.europa.eu>

6. Fiskeripolitikken i et langsigtet perspektiv¹⁹

6.1. Den fælles fiskeripolitik i Den Europæiske Union²⁰

6.1.1. Den ny fiskeripolitik for 2013-2022

EUs nye fælles fiskeripolitik for 2013-2022 bliver endeligt vedtaget i løbet af andet halvår 2012. Kommissionens vigtigste forslag til ændringer i forhold til nuværende fiskeripolitik er indførelse af forbud mod udsmid (discard) af fisk og tvungen indførelse af omsættelige eller ikke omsættelige fiskerettigheder (individuelle omsættelige kvoter). Derudover nævnes i forslaget størst mulig vedvarende udbytte (MSY) og regionalisering og en reform af markedsordningen og strukturstøtten samt bedre forvaltning inden for akvakultur. Disse forslag bliver naturligvis markedsført som vigtige nyskabelser, og i et kortsigtet perspektiv virker de også væsentlige. Men er de i virkeligheden det? Svaret er nej. Og vi ved allerede nu, at der ikke er politisk opbakning til at gennemføre forslaget om omsættelige fiskerettigheder.

I dette kapitel påvises, at der i et langsigtet perspektiv kun er tale om mindre justeringer i fiskeripolitikken, som måske i virkeligheden ikke tager højde for, at fiskebestandene påvirkes af en række andre faktorer end fiskeri, og måske er disse faktorerers påvirkning vigtigere end fiskeriets påvirkning.

I den sammenhæng skal nævnes havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008), som imidlertid er EU's mil-

---

¹⁹ Dette kapitel er udarbejdet af Hans Frost og Peder Andersen.

²⁰ Afsnittet er baseret primært på Frost (2010).

jødirektorats (DG Miljø) ansvarsområde. Dette direktiv fastlægger 11 deskriptorer for god miljømæssig tilstand i havet. Heraf vedrører fiskeri direkte fire, nemlig: biodiversitet (deskriptor 1), sunde fiskebestande (deskriptor 3), fødekæden (deskriptor 4) og havbundens tilstand (deskriptor 6). De øvrige påvirker derimod fiskeriet, da forbedringer i disse deskriptorer kan påvirke fiskebestande og fiskeri positivt. Endelig skal det nævnes, at DG MARE udover fiskeri også har ansvar for den overordnede maritime politik, som omhandler en integreret udnyttelse af havets ressourcer. Disse emner tages kort op i slutningen.

Den Europæiske Union (EU) består af 27 medlemslande fra Finland ved Østersøen i nord til Rumænien ved Sortehavet i syd. Af disse lande har 22 adgang til havet. Med samlede årlige landinger (levende vægt) på ca. 6 millioner tons og nettoimportør af fisk og fiskeprodukter er EU den næststørste aktør på fiskeri scenen efter Kina.

Det nordøstlige Atlanterhav er det vigtigste fiskeriområde, og 15 af EU-landenes fiskere fisker i dette område. Middelhavet er vigtigt for 10 af de medlemsstater, herunder Malta og Cypern.

Nordøstatlanten er et af de mest regulerede områder i Verden, hvis ikke det mest regulerede. Fiskeriet i Nordøstatlanten bidrager med ca. 75 % af EU's landinger målt i mængde. Middelhavet bidrager med ca. 11 %, mens andre områder, især det østlige centrale Atlanterhav, bidrager med ca. 14 %. Dette område udnyttes af Spanien, Portugal, Holland, Letland og Litauen med deres højsøflåder.

Fiskeriet i Nordøstatlanten deles med Island, Norge, Færøerne og Grønland, som ikke er medlemmer af EU. Omkring 50 % af de samlede landinger i mængder fra dette område stammer fra EU. Alle stater opretholder 200 km eksklusive økonomiske zoner, som blev indført i 1977. Fiskebestandene forvaltes i fællesskab af disse lande ved brug af samlede tilladte fangstmængder (TAC). Forvaltningen dækker omkring 30 forskellige arter i forskellige regioner, hvilket medfører omkring 200 forvaltnings-

områder. I modsætning hertil er det kun få bestande, hvor tun og kulmule er de vigtigste, som udsættes for TAC regulering og delt forvaltning i Middelhavet.

En gennemgang af EU-fiskeriforvaltningen må tage hensyn til, at systemet er meget komplekst og omfatter den politiske beslutningsproces, den administrative forberedelse og videnskabelige data indsamling, behandling af information og gennemførelse af rådgivning. En yderligere komplicerende faktor er det juridiske grundlag, som betyder, at ingen regel kan indføres, medmindre den er baseret på EU-traktaten. Endelig skal borgernes rettigheder tilgodeses, hvilket kræver, at alle regler og procedurer er nedskrevet, og at der særligt tages højde for forskellige undtagelser fra de vigtigste regler. Udvikling og implementering af fiskeriforvaltningen i et så stort system er en lang proces, og vurderingerne og kritikken af EUs fælles fiskeripolitik har da heller ikke været specielt positiv hverken fra fiskere, forskere eller Ngo'er. Mens denne kritik var berettiget i 70'erne og 80'erne, har den imidlertid ofte været forfejlet i de senere årtier. Dette kan skyldes, at fiskeripolitikken ofte ses i et for kortsigtet perspektiv.

6.1.2. Udvikling af den fælles fiskeripolitik i Den Europæiske Union

For at forstå udviklingen af EUs fælles fiskeripolitik (CFP) er det nødvendigt at anvende en lang tidshorisont. Den fælles fiskeripolitik går tilbage til Rom-traktaten (1957) mellem de seks lande: Belgien, Frankrig, Tyskland, Italien, Luxembourg og Nederlandene. Grundlæggende var den fælles fiskeripolitik en del af landbrugspolitikken, og målene for denne politik dækkede derfor også fiskeripolitikken. En konsekvens var, at målene for de første 25 år af den fælles fiskeripolitik var at øge produktionen af fisk som en del af det generelle ønske om en stigning i fødevareproduktionen. På det tidspunkt var der ingen forståelse for forskellene mellem landbrugs- og fiskeriproduktion.

Det skal nævnes, at det betydelige gennembrud for fiskeriøkonomien kom først et par år før Rom-traktaten blev vedtaget. De canadiske økonomer Gordon (1954) og Scott (1955) påpegede, at en fiskers udnyttelse af fiskeressourcen fører til et fald i bestanden og dermed forøges omkostningerne for andre fiskere, dvs. når bestanden reduceres, bliver det dyrere at fange en given mængde. Den enkelte fisker tager ikke og kan reelt ikke tage højde for dette, og derved bliver den samlede fiskeriindsats større, end det er ønskeligt ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt. Denne systemfejl gælder ikke i landbrugspolitikken, hvorfor det varede en del år, inden dette blev erkendt i EU. Interessant er det i den forbindelse også at nævne, at en dansk økonom, professor Jens Warming allerede i 1911 og ikke mindst i 1931 forsøgte – men uden held – at gøre danske politikere opmærksom på det grundlæggende problem med at udnytte fiskeressourcer, nemlig at en god ressourceforvaltning kræver reguleringer, der begrænser de almindelige frie markeds kræfter.

I 1970 blev specifikke mål for fiskeriet introduceret omkring en markedsordning herunder minimumspriser (Rådets forordning nr. 2142/70) og om en strukturel ordning for sektoren (Rådets forordning 2141/70). Men disse mål var meget lig målene for landbrugspolitikken i EU. En væsentlig grund til vedtagelse af disse to specifikke rådsforordninger for fiskeri var optagelsen af Danmark, Irland og Det Forenede Kongerige (UK) i 1973. Siden da har en af hindringerne været at manøvrere inden for en traktat, der ikke er konstrueret til at tage hensyn til de særlige kendetegn ved fiskeri. Derfor kunne der dengang med rette rejses alvorlig kritik af fiskeriforvaltningen.

Det er interessant at notere sig, at allerede før Anden Verdenskrig var forvaltningen af fiskeriet i Nordsøen og i Østersøen i særdeleshed et varmt emne. I 60'erne var der et omfattende samarbejde om forvaltningen af fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav (område 27) i Den Nordøstatlantiske Fiskerikommission (NEAFC). Medlemmerne af NEACF omfattede 14 lande. Konventionen trådte i kraft fra 1964. Det skal bemærkes, at før NE-

AFC var en Nordsøkonvention og en Østersøkonvention i kraft, og at tre konferencer om havretten blev afholdt af FN i Genève, Schweiz, i 1958 og 1960 og i Caracas, Venezuela, i 1972. I princippet dækkede konferencerne emner, der blev behandlet af NEAFC.

Formålet med NEAFC var: a) at overvåge området, b) at overveje beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til rationel udnyttelse af fiskeressourcerne, c) at overveje tredjelandes reaktioner på forslag fremsat af en NEAFC-medlemsstat om bevarelse af fiskeressourcer, og d) at udarbejde forslag baseret på videnskabelig forskning i forbindelse med de forvaltningsforanstaltninger, som kunne overvejes af NEAFC. Disse forvaltningsforanstaltninger var: 1a) mindstemasketørrelser af fiskeredskaber, 1b) fastsættelse af mindstemål for fisk, 1c) bevarelse af marine reservater ("kasser"), 1d) andre foranstaltninger bortset fra ovennævnte, 1e) forbedring og styrkelse af fiskeressourcerne i havet og 2) foranstaltninger til begrænsning af fangsterne og fiskeriindsatsen, hvis 2/3 af de nuværende medlemmer var enige, og alle medlemmer bagefter kunne godkende.

Ikke alle medlemmer ville nødvendigvis drage fordel af de foreslåede foranstaltninger, men snarere have fordele af at køre på frihjul. Ingen institution havde dog myndighed til at håndhæve forvaltningsbestemmelserne. Hvis en medlemsstat var imod, og hvis indsigelserne var blevet rejst inden for 90 dage, blev den pågældende medlemsstat ikke forpligtet til at følge reglen.

Udvidelsen af EU i 1973 med Danmark, Irland og Storbritannien (Norge besluttede ikke at deltage efter en folkeafstemning) og den efterfølgende udvidelse med flere lande førte efterfølgende ikke til justeringer af den fælles fiskeripolitik, skønt disse tre (fire) lande var centrale aktører i NEAFC. I 70'erne blev EUs fiskeriforvaltning således styret af tre ben: a) landbrugspolitikken i EU, b) fiskeriforvaltning foreslået af NEAFC og c) havretskonferencer arrangeret af FN, hvoraf kun det første element blev kontrolleret af EU.

Landbrugspolitikken påvirkede den fælles fiskeripolitik selv efter revisionen i 1976 (Rådets forordning 100/76 revision af 2142/70) for organiseringen af markedet, og landbrugspolitikken blev også opretholdt for industriens struktur (101/76 revision af 2141/70). De vigtigste principper var beskyttelse og udvikling af fiskeriet ved at give tilskud i henhold til udviklingsplaner (flerårige udviklingsprogrammer) til modernisering og bygning af fiskerfartøjer. Disse målsætninger i Rådets forordning 100/76 og 101/76 var i grundlæggende modstrid med resultaterne af konventionelle fiskeriøkonomiske analyser. Der blev således ikke taget hensyn til, at åben, fri adgang til at udnytte en fornybar ressource som fisk fører til overudnyttelse af ressourcer ("Fællesskabets tragedie"). Resultatet af EUs politik var, at fiskeflådens kapacitet i EU mere end fordobledes, målt i tonnage fra 0,8 millioner bruttoregistertons (BRT) i 1970 til 1,6 millioner BRT i 1987. Motorkraften blev tredoblet fra 2 millioner kW i 1970 til 6,5 millioner kW i 1987.

Generaldirektoratet for Fiskeri blev først etableret i 1976. Før blev fiskeriet administreret af en lille enhed i Generaldirektoratet for Landbrug. I 2008 ændrede direktoratet navn til Generaldirektoratet for Maritime Anliggender og Fiskeri (DG Mare) efter en periode med rygter om at integrere Generaldirektoratet for Miljø og Generaldirektoratet for Fiskeri.

I 70'erne var scenen for ressourcestyring fastlagt af NEAFC og af forhandlingerne på FNs havretskonferencer. I 70'erne udvidede Island gradvist sin eksklusive økonomiske zone (EEZ) fra 12 sømil (1958) til 50 (1972) og endelig til 200 sømil i 1975. Da Norge gjorde det samme fra 1977, anbefalede EU medlemslandene at udvide deres eksklusive økonomiske zone i 1977, da EU ikke havde nogen autoritet til at gøre det på vegne af medlemslandene. Det betød, at tredjelande gradvist blev udelukket fra EU-farvande. Efterhånden blev de samlede tilladte fangstmængder (TAC) også indført af NEAFC. I 1974 blev den første TAC indført for sild i Nordsøen efterfulgt af et totalt forbud mod fangst af sild i Nordsøen i 1977-1983. Fra 1976 blev flere arter

omfattet af TAC-reguleringer, og bifangstregler blev indført for industrifiskeriet (arter til fiskemel og -olie).

Selv om EU før 1983 ikke var i stand til at håndhæve forvaltningen af fiskeressourcerne, blev et system til at tildele TAC mellem medlemsstaterne udviklet. Systemet, kaldet den relative stabilitet, bruges som udgangspunkt for at tildele landene andele af de samlede tilladte fangster (TAC'er) af de forskellige arter. Men en vis omfordeling mellem medlemslandene skulle gennemføres (de såkaldte Haag-præferencer), og en nøgle til sammenligning af arter med forskellig værdi, torskeækvivalenter, blev udviklet. Disse systemer er stadig en afgørende faktor i fordelingen af TAC'er i EU.

Det var en stor ulempe for den fælles fiskeripolitik, at ressourcforvaltningen dybest set fandt sted i NEAFC "uden for" EU, og at markeds- og strukturpolitikken foregik inden for EU, og i særdeleshed at de var i modstrid med hinanden. Der var ingen forbindelse mellem de to politikområder.

Denne fejlslagne politik har tilsyneladende sat sig så dybe spor, at mange tror, at konflikter stadig eksisterer. Der er imidlertid senere gennemført en lang række ændringer i fiskeripolitikken, som gradvist har rettet op på disse fejltagelser.

6.1.3. Mål og generelle foranstaltninger

Princippet om relativ stabilitet, dvs. den begrænsede adgang til en medlemsstats fiskeressourcer for andre lande baseret på historiske fangstrettigheder, er i princippet i modstrid med traktaternes regler om fri bevægelighed for arbejdskraft og kapital i EU. Den begrænsede adgang indebærer, at medlemsstaterne ønskede at indføre og håndhæve regler for deres egne fiskeressourcer. Spilteoretiske problemer omkring fastsættelse af kvoter og "Sperlingekassen" (en tvist mellem Storbritannien og Danmark om fiskeriet i et lukket område nær Skotland) er et eksempel på

dette. Sperlingekassen var et område, der ensidigt var indført af UK. I dette område måtte kun anvendes store masker i trawl med henblik på at beskytte unge kuller og hvilling, og det forhindrede de danske fiskere i at udnytte sperling, der kun kan fanges med små maskestørrelser. Sperling anvendes til fiskemel og -olie.

I slutningen af 70'erne fastslog EU-Domstolen, at kompetencen for alle fiskerispørgsmål skulle overføres til EU. Dette gjorde det muligt for EU-Kommissionen til at tage de første skridt til at foreslå og gennemføre bevarelsesforanstaltninger på vegne af medlemslandene. Princippet om relativ stabilitet er blevet fastslået som værende i overensstemmelse med EU-retten. Ved denne dom blev hindringer for en bedre forvaltning af udnyttelse af fiskeressourcerne fjernet. På trods af dette var det i virkeligheden først i 1992-revisionen af den fælles fiskeripolitik, at dette princip materialiserede sig i en bedre forvaltning. Det kan endda hævdes, at i perioden indtil 2002 var en overgangsperiode, hvor det dårlige ry af den fælles fiskeripolitik blev opretholdt og måske ligefrem udbygget.

Der er imidlertid sket en lang række forbedringer, og resten af dette kapitel vil fokusere disse ændringer og især se på udviklingen siden 2002. I perioden 1983-2002 var det vigtigste forvaltningsredskab produktionsbegrænsninger i form af TAC'er og kvoter tildelt medlemsstaterne suppleret med tekniske foranstaltninger såsom øget maskestørrelse i fiskeredskaber og lukkede områder (kasser). Indsatsforvaltning blev indført som en mulighed med revisionen i 1992, men denne mulighed blev aldrig anvendt med hensyn til forvaltning af ressourcerne bortset fra vigtige initiativer om at skabe fartøjslicensordninger, et flåderegister og programmer for udvikling af fiskeflåderne.

Den aftalte revision i 2002, gældende til og med 2012, blev formaliseret i Rådets forordning 2371/2002, der blev godkendt af EU-Ministerrådet for fiskeri i forbindelse med, at en køreplan med baggrundsinformation og især planer og tidsplaner for gennemførelsen af revisionerne blev fremlagt. Køreplanen angav

mål for den fælles fiskeripolitik, som var at sikre udnyttelse af de levende ressourcer, der giver en bæredygtig udvikling i miljømæssige, økonomiske og sociale forhold.

Den fælles fiskeripolitik skulle i den periode anvende forsigtighedsprincippet for at beskytte de levende ressourcer og gennemføre en økosystem-tilgang til fiskeriforvaltning. De anvendte principper for denne tiårsperiode er: a) en klar arbejdsdeling mellem EU, nationale og lokale beslutningsniveauer (nærhedsprincippet), b) beslutninger, der er baseret på videnskabelig rådgivning leveret rettidigt, c) eksplicit inddragelse af interessenter i regionale rådgivende råd (RAC) og d) overensstemmelse med andre EU-politikker.

Med disse principper styrkede den fælles fiskeripolitik *nærhedsprincippet*, hvilket betyder, at beslutninger skal træffes på det lavest mulige niveau. Det betyder for eksempel, at TAC bliver fastsat på EU-plan og tildeles medlemsstaterne som kvoter, da fiskebestandene ikke tilhører et enkelt land, men er grænseoverskridende. Medlemsstaterne kan håndtere de tildelte kvoter, som de finder bedst, lige fra individuelle omsættelige kvoter til ikke at gøre noget som helst, bortset fra at sikre, at kvoterne ikke bliver overskredet. Brugen af videnskabelig rådgivning blev styrket. Og endelig blev målet om at producere information og øge ansvaret med hensyn til, hvordan fiskeressourcer skulle udnyttes, styrket ved at inddrage fiskerne (fiskernes sammenslutninger), Ngo'er og andre parter.

Siden 1983 har EU anvendt videnskabelig rådgivning i vid udstrækning i forvaltningen af fiskeressourcerne. I mange år har ICES (Det Internationale Havforskningsråd) gennemført evalueringen af bestandene i det nordøstlige Atlanterhav, som har gjort det muligt at fremlægge kvantitative vurderinger, der kan omdannes til konkrete EU og nationale politikker i forhold til pejlemærker i form af TAC'er og fiskeridødelighed. Økonomerne har aldrig været i en tilsvarende situation på grund af manglende økonomiske midler, samarbejde og data. Økonomer er altid blevet inviteret af EU-Kommissionen til at komme med råd. Men

så længe det eneste råd har været at indføre foranstaltninger, der vil sigte på at øge ressourcerenten, men ikke specifikt, hvordan denne rådgivning skal gennemføres, har fiskeriøkonomiske vurderinger aldrig haft samme position som den biologiske rådgivning. Kravet til økonomer er snarere at udføre kvantitative analyser af, hvad der er bedst, og især hvad nu hvis. EU-Kommissionen og Ministerrådet var klar over, at dette arbejde ville kræve økonomiske oplysninger i form af statistikker, der ikke var til rådighed, og en rådsforordning blev derfor vedtaget i 2000, som gjorde det obligatorisk for alle medlemslande at levere omkostning- og indtjeningsstatistik for fiskeriet fra 2004 (Rådets forordning 1543/2000 og Kommissionens forordning 1639/2001).

De vigtigste ændringer i den fælles fiskeripolitik fra 2003 til og med 2012, sammenlignet med tidligere perioder, er vægten på langsigtede genopretnings- og forvaltningsplaner, herunder bestandsvurderinger og økonomiske konsekvenser. Dette er i modsætning til tidligere perioders fokus på enkeltbestandsvurderinger. Desuden er der mere fokus på indsats- og kapacitetsbegrænsning med henblik på en harmonisering med bevaringsforanstaltninger for fiskebestandene, og endelig fremmer den fælles fiskeripolitik anvendelsen af økonomiske incitamenter på fællesskabsplan såvel som på nationalt plan.

6.1.4. Videnskabelig rådgivning om fiskeriforvaltning

EU-Kommissionen har iværksat foranstaltninger med henblik på at forbedre kvaliteten og kontinuiteten af den videnskabelige rådgivning, der forvalter fiskeriet (Meddelelse fra Kommission 2003 / C 47/06). Disse foranstaltninger omfatter: a) forbedring af dataindsamling herunder miljøvurdering, b) øget national støtte og på EU-plan til videnskabeligt arbejde i rådgivende videnskabelige organer og indførelse af passende validering og videnskabelig bedømmelse af fagfæller, c) styrkelse af EU-strukturerne for videnskabelig rådgivning, navnlig Den Viden-

skabelige Komité for Fiskeri og Akvakultur, som omfatter repræsentanter for industrien, d) tættere koordinering mellem Kommissionen og de nationale fiskeri forskningslaboratorier og e) udvikling af et europæisk center for fiskeri, så vurdering og styring af videnskabelige ekspertise kan samles på EU-niveau.

Denne udvikling skal ses i relation til det stående rådgivende udvalg, Det Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Udvalg for Fiskeri (STECF), som omfatter biologer, redskabsteknologer og økonomer fra forskellige nationale forskningsinstitutter. STECF har en række arbejdsgrupper specifikt nedsat til at undersøge visse spørgsmål f. eks. TAC'er, økonomiske eftervirkning af forskellige forvaltningsforanstaltninger, effekten af havreservater osv.

De fleste af de mål, som er skitseret ovenfor, er blevet gennemført, om end i lidt forskellige former. For eksempel er store forskningsprogrammer inden for forvaltningen af fiskeriet foregået i 2004-2009 med et samlet budget på over €30 mill. Det foreslåede center for fiskeri vurdering og styring ikke er fuldt etableret, men Det Fælles Forskningscenter (JRC) fungerer som sekretariat for STECF og er ansvarligt for indsamling af data, der skal anvendes af STECF og dets arbejdsgrupper.

De specifikke foranstaltninger, der gennemføres for at nå målene baseres på videnskabelig rådgivning herunder især STECF. Foranstaltninger er: i) langsigtede genopretningsplaner for stærkt overfiskede arter, ii) forvaltningsplaner der involverer flere arter og multiflåde tilgang, iii) mål for bæredygtig udnyttelse af bestandene, iv) TAC'er, v) fastsættelse af licenser til fiskerfartøjer, vi) begrænsning af fiskeriindsatsen vii) tekniske foranstaltninger, såsom redskabsspecifikationer, lukkede områder og perioder og viii) økonomiske incitamenter, f.eks. omsættelige kvoteordninger og ordninger med henblik på at begrænse udsmid af fisk.

Økonomisk rådgivning spiller en stadig større rolle. Et samordnet handlingsprogram "Fremme af fælles metoder for økono-

misk vurdering af EU-fiskeriet" finansieret af EU-Kommissionen har siden 1998 indsamlet omkostnings- og indtjeningsstatistik for udvalgte fartøjskategorier og udarbejdet en årlig økonomisk rapport. Den første spæde start går faktisk helt tilbage til 1992 for nogle få medlemsstater. Projektet udløb i 2004, og JRC har siden været ansvarlig for at hente økonomiske oplysninger fra medlemsstaterne i henhold til dataindsamling (Rådets forordning 1543/2000). Den sidste offentliggjorte økonomiske årsberetning (AER 2005) dækkede 70 flådesegmenter for EU (15) og mere end 100 fartøjskategorier for EU (25), Norge, Island og Færøerne. Senere har JRC stået for udarbejdelsen af disse årlige rapporter.

Mens kortsigtsfremskrivningerne kan være nyttige for erhvervets udøvere og for forvaltere, er langsigtede fremskrivninger nødvendige for forsvarlig langsigtet forvaltning. Langsigtede biologiske fremskrivninger er behæftet med en vis usikkerhed, og de tilsvarende økonomiske analyser er selvfølgelig påvirket heraf. De første skridt er taget med hensyn til genopretningsplanerne fastsat af den fælles fiskeripolitik, men indtil videre for et begrænset antal arter som tunge, rødspætte, kulmule og torsk, men feltet er under udvikling (SEK (2006b), SEK (2007) og SEK (2008)).

6.1.5. Foranstaltninger til begrænsning af flådekapaciteten

Kommissionen har siden aftalen af den fælles fiskeripolitik fra 1983 fastlagt retningslinjer for forvaltning af fiskerflådekapaciteten i FUP (flerårige udviklingsprogrammer). I FUP opstilles målværdier for fiskerikapacitet udtrykt i motoreffekt (kW) og bruttotonnage (BT) for hver medlemsstat. På denne måde er der en generel begrænsning af medlemsstaternes muligheder for at udvide flådekapaciteten. Da FUP udløb fastsattes loftet for flådens kapacitet ved udgangen af 2002. Fra 2003 blev flådeforvaltningssystemet integreret i ressourcestyringen med 2002 kapacitetslofter som base (Rådets forordning nr. 2371/02). I 2012

er kapaciteten for næsten alle medlemsstater lavere end disse lofter.

Betingelser for tilgang/afgang af kapacitet ligger fast (Kommissionens forordning 1438/2003), og hver medlemsstat skal have et fartøjsregister, som indeholder tekniske oplysninger om hvert enkelt fartøj (Kommissionens forordning nr. 26/2004). EU-flåderegistret, som er nødvendig for forvaltning af flåden, blev indført i 1989 og gradvist gennemført fra midten af 90'erne. Registret er nu frit tilgængeligt på internettet. Oplysningerne kan for eksempel bruges til at vurdere, om et medlemsland overholder kapacitetsloftet. Hvert år skal medlemsstaterne give EU en rapport om flådekapaciteten. Disse rapporter indeholder oplysninger om kapacitetsudviklingen ved brug af en række indikatorer, dog ikke altid i et format, der er kompatibelt med landings- (fangst-) oplysninger fra andre statistiske kilder.

Enhver ny tilgang af kapacitet skal være ledsaget af mindst en tilsvarende tilbagetrækning af kapacitet (tilgangs-/ afgangsforholdet 1 til 1). Når kapacitet udtages med offentlig støtte, vil referencelofterne automatisk blive nedjusteret med mængden af udtaget kapacitet. De medlemsstater, hvis flåde ikke er i overensstemmelse med disse referencelofter, eller som ikke overholder sine rapporteringsforpligtelser for flådens kapacitet og tilbagetrækning af kapacitet med offentlig støtte, får al offentlig støtte tilbageholdt med undtagelse af normal ophugningsstøtte, indtil de opfylder forpligtelserne. Undladelse af at opfylde forpligtelserne kan også resultere i en reduktion i tildelingen af fiskerimuligheder og fiskeriindsats. Kommissionen og medlemsstaterne udveksler regelmæssigt oplysninger om og overvågning af fremskridt i reduktionen af kapaciteten i EUs fiskerflåde i retning af lavere niveauer, som svarer til en bæredygtig fiskeridødelighed. En kontrolproces er gennemført for at sikre, at forpligtelserne med hensyn til flådekapaciteten er opfyldt. Kommissionen vil sørge for større offentlig gennemsigtighed i medlemsstaternes resultater med hensyn til den fælles fiskeripolitikens regler ved regelmæssigt at offentliggøre en "resultattavle", hvor oplys-

ninger om national fangst og flåde, inspektionsaktiviteter og andre relevante indikatorer for overholdelsen af den fælles fiskeripolitik's regler er gjort tilgængelige. Andre emner for kontrol omfatter de økonomiske og sociale aspekter af fiskeriforvaltningen.

6.1.6. Tilskud til fiskeflåden

Subsidier til EU fiskeri har gennem mange år været et varmt emne. Og skønt subsidierne samlet set har været store, har tilskuddene til fiskeflåden været relativt små. Interessen samler sig her om, hvorvidt subsidierne har været medvirkende til en stigning i fiskeriindsatsen. Det korte svar her er nej. Siden 1983 har EU i samfinansiering med medlemslandene især brugt penge på ophugningsstøtte og i stadig mindre grad på tilskud til modernisering og nybygning. EU har fordelt € 4,3 mia. for perioden 2007-2013 (ca. €0,6 mia. pr. år). Tabel 6.1. viser, hvordan det beløb er fordelt på prioriteringer, og 27 % er brugt til flådetilpasning.

Tabel 6.1. Tilskud til EU fiskeri og akvakultur 2007-2013.			
Prioriteringsakser		Mia. €	%
1	Tilpasning af fiskeflåden	1,1	27
2	Akvakultur, forarbejdning og markedsføring	1,3	30
3	Kollektive formål	1,2	27
4	Bæredygtig udvikling af fiskeriområder	0,6	13
5	Teknisk bistand	0,2	3
I alt		4,3	100

Kilde: Rådsforordning (EC) No 1198/2006 and Europakommissionen (2008c).

Prioriteringsakse 1 anvendes til sikkerhed, sundhed, kvalitet og miljømæssige foranstaltninger vedrørende fiskeflåden. Oplægning af fartøjer og fornyelse af motorer til brændstofbesparende motorer er muligt, hvis hestekræfter for den nye motor ikke overstiger den gamle. Prioriteringsakse 4 modtager mindre støtte

end de andre, da foranstaltningerne til bæredygtig udvikling af fiskeriområder er nye i programmeringsperioden 2007-2013. Den største del af støtten er beregnet til aktiviteter uden for fangstsektoren. Formålet med teknisk bistand (akse 5) er at støtte foranstaltninger i forbindelse med forberedelse, overvågning, administrativ og teknisk støtte, evaluering, revision og kontrol, der er nødvendig for gennemførelsen af EFF-forordningen. Tildelingerne pr. akse varierer meget mellem medlemsstaterne.

Den samlede landingsværdi for EU-27 er omkring €8 milliarder, hvilket betyder, at det årlige tilskud i forbindelse med fangstsektoren (prioriteringsakse 1) er omkring 2 % af landingsværdien. Programmet er for flåden forbundet med stærke adgangsbegrænsninger, som er indeholdt i ophugningstilskuddene. Det betyder, at ingen af EU-tilskuddene samlet øger indsatsen. Der er snarere tale om det modsatte.

EU-støtten til fiskeriet har været faldende og har især ændret sig i retning af mindre skadelige subsidier. Den fælles fiskeripolitik's flådepolitik kan sammenlignes med ressourcepolitikken, hvilket betyder, at TAC / kvoter og flådekapacitetsloft bestemmes af EU for hver medlemsstat. I modsætning til ressourcestyringens brug af "påbud, forbud og kontrol" i forhold til TAC'er, anvendes i flådepolitikken tilskud til at påvirke kapaciteten. Den stærkeste kritik af tilskud til fiskerflåden er knyttet til tilskud til modernisering og bygning af nye skibe. Med revisionen af politikken fra 2003 er dette blevet ændret for at undgå stigninger i fiskeriindsatsen, især i fiskerier der ikke er undergivet TAC / kvoteregulering. Det er blevet umuligt at opnå tilskud til andre formål end forbedring af sikkerhed og besætningens velfærd om bord på fiskefartøjer. Dette er blevet formaliseret i Rådets forordning 2371/2002 og Kommissionens forordning 1438/2003. Endvidere skal medlemsstaternes programmer være tilpasset til at give prioritet til foranstaltninger, der medfører en varig nedbringelse af fiskerikapaciteten.

Reduktionen af fiskerikapaciteten (kW og BT) som svar på de generelle begrænsninger i fiskeriindsatsen er medlemslandenes

ansvar. Tanken er, at overkapaciteten i fiskeflåden ikke alene udgør en risiko for fiskebestandenes beståen, men også har negative økonomiske virkninger for fiskerierhvervet og mindsker de enkelte fartøjers muligheder for at forblive rentable, hvilket igen mindsker muligheden for at betale for den modernisering, der er nødvendig for konkurrenceevnen. En samlet reduktion i niveauet af kapital i fangstsektoren er et første afgørende skridt på vejen mod bedre økonomiske resultater. Det er anerkendt af EU, at den offentlige støtte til investeringer i fiskerflåden modvirker opnåelsen af dette mål, og at det fremmer overudbud af kapital ved kunstigt at nedbringe omkostninger og risici ved investeringerne. Det er også anerkendt, at hvert subsidieret fiskerfartøj mindsker produktiviteten og rentabiliteten for alle andre fartøjer i det pågældende fiskeri.

Hvis resultatet af den fælles fiskeripolitik måles i forhold til målsætningen om at maksimere det langsigtede samfundsøkonomiske overskud (ressourcerenten) har det ikke generelt været en succes indtil nu. Selvom fiskerikapacitet målt i tonnage, maskineffekt eller antal fartøjer er faldet med omkring 2 % om året over de sidste to årtier, er dette fald blevet modsvaret af stigningen i produktiviteten, som af EU-kommissionen formodes at være 2-3 % pr. år, men i realiteten næppe over 1 % om året. Derfor er yderligere kapacitetsreduktion nødvendig. Men de instrumenter, der er nødvendige, er tilgængelige med den fælles fiskeripolitik for 2003-2012, hvor kun tilskud til ophugning er tilladt, og hvis denne foranstaltning anvendes, vil kapacitetsloftet automatisk blive justeret nedad i overensstemmelse hermed.

Landinger for EU (15) er faldet omkring 4 % om året fra 6,7 millioner tons i 1995 til 4,4 millioner tons i 2006. Dette billede dækker over store forskelle mellem medlemsstater og arter. Værdien af arterne er meget forskellige, og nogle af de arter, som har været genstand for betydelige fald er de kortlivede, billige arter, der anvendes til fiskemel og -olie. Faldet er omkring 1 million tons for perioden. Hvis der kun ses på udviklingen for arter til direkte menneskeligt forbrug, ses en nedgang på om-

kring 2 % om året.

Eurostats skøn baseret på oplysninger fra ICES viser, at 30 % af landingerne af demersale arter i 1995 kom fra bestande uden for sikre biologiske grænser, som defineret af ICES. I 2005 var andelen steget til 50 %. For de pelagiske arter (sild, makrel, brisling osv.) var situationen mindre alvorlig. De kortlivede industrielle arter har været i en dårlig forfatning i de seneste år. Ifølge Eurostat betragtes en bestand som værende inden for sikre biologiske grænser, hvis den nuværende biomasse er over den værdi, der svarer til et forsigtighedsprincip anbefalet af ICES.

6.1.7. Subsidiaritetsprincippet og økonomisk forvaltning

Subsidiaritets- eller nærhedsprincippet betyder, at alle beslutninger skal træffes på lavest muligt niveau. Det betyder, at EU ikke vil lave regler på områder, hvor medlemslandene selv kan gennemføre regler, som ikke strider imod, men som er i overensstemmelse med EUs generelle regler. Når et land har fået tildelt en kvote, kan det f. eks. selv bestemme efter hvilke regler, kvoten skal udnyttes. EU har imidlertid for 2013-2022 foreslået, at ITQ (eller IOK) skal være obligatoriske for alle lande, men dette forslag møder modstand. I køreplanen for perioden 2003-2012 har Kommissionen anført, at fiskerisektoren stadig er kendetegnet ved særlige forhold, der gør anvendelsen af normale økonomiske betingelser såsom fri konkurrence mellem producenterne og fri investeringer vanskelige at anvende på kort sigt. Europa-Kommissionen er nu fuldt ud klar over, at de særlige kendetegn er de eksterne effekter, som nævnt tidligere i dette kapitel, og at disse skal "internaliseres" eller afhjælpes ved brug af forskellige foranstaltninger f. eks. individuel ejendomsret til kvoterne samt omsættelighed heraf. EU har med forslag til ny fiskeripolitik for 2013-2022 taget skridt til at løse disse problemer ved skabe rammer, der vil være mere gunstige for indførelse af mere normale økonomiske vilkår. Endvidere vil det skabe

grundlag for en fjernelse af hindringer for normal økonomisk aktivitet såsom nationale tildelinger af fiskerimuligheder og princippet om relativ stabilitet. Kommissionen har forud for den ny fiskeripolitik for 2013-2022 organiseret seminarer om den økonomiske forvaltning med repræsentanter fra fiskeriet forvaltninger, fiskerisektoren og andre interessegrupper for at diskutere mulighederne for et system med omsættelige fiskeriretigheder (individuelt eller kollektivt), betaling for retten til at fiske og / eller inddrivelse af betaling for fiskeriets administrationsomkostninger.

Som eksempler på økonomiske foranstaltninger baseret på subsidaritetsprincippet og princippet om relativ stabilitet har Nederlandene haft individuelle omsættelige kvoter (IOK) siden 1976. Andre medlemsstater har kvotesystemer med elementer af omsættelighed.

Et kort blik på de danske erfaringer viser, at IOK-systemet er blevet indført i to faser ved beslutning vedtaget af Folketinget. Fra 2003 blev systemet indført for det pelagiske fiskeri, der hovedsageligt består af store notfartøjer og pelagiske trawlere, der fisker på et begrænset antal arter. Fartøjer, der deltog i dette fiskeri efter indførelsen af IOK, fik ikke lov til at indgå i andre fiskerier. Fra 2007 gennemførtes IOK, kaldet fartøjskvoteandele, for det demersale fiskeri, der hovedsageligt består af mindre trawlere og garnfartøjer, der fisker på en lang række arter. Inden da var hele det danske fiskeri reguleret næsten udelukkende med individuelle ikke-omsættelige kvoter og havdagebegrænsninger.

6.1.8. Begrænsende faktorer for den videre udvikling

EUs fiskeriforvaltning bygger på tre søjler. For det første er TAC/kvoteforvaltning baseret på årlige TAC'er fastsat af EU, og kvoterne tildeles til medlemsstaterne (MS) ved brug af den relative stabilitet. MS kan styre deres fiskeri ved brug af alle foranstaltninger, så længe de nationale kvoter overholdes. For

det andet er strukturpolitikken fastsat i EU og angiver MS lofter (referenceniveauer) for fiskerflådens kapacitet. Målet er at reducere kapaciteten parallelt med de nødvendige reduktioner i fiskeridødeligheden til at bringe bestandene inden for sikre biologiske grænser. MS kan frit vælge foranstaltninger til at tilpasse flåden, og EU yder ophugningsstøtte, der udbetales, hvis MS medfinansierer. For det tredje er de tekniske foranstaltninger (lukkede områder, mindste maskestørrelse, mindstemål for fisk, bifangster regler) fastsat af EU, da disse vedrører alle medlemsstaterne (Rådets forordning 850/98 med senere ændringer). MS kan anvende supplerende foranstaltninger, der ikke overtræder de aftalte foranstaltninger, f.eks. højere mindstemaskestørrelser eller højere mindstemål.

Inden for EU-rammen har medlemsstaterne en forpligtelse til og mulighed for at styre deres fiskeri. De deltagende stater vil være ansvarlige for fordelingen af kvoterne og fiskeriindsatsen mellem de nationale fartøjer. Med andre ord er arbejdsdelingen, at EU tager sig af genopretning af bestanden og den samlede kapacitet af fiskerflåderne, og det enkelte medlemsstat skal administrere inden for denne ramme.

EU-Kommissionen er fuldt ud klar over de biologiske og økonomiske karakteristika for udnyttelsen af fiskeressourcerne. Imidlertid har kravet om ensartede EU-reguleringer, der også omfatter områder, hvor der ikke bestandsvurderinger, parret med kompleksiteten af systemet medført større vægt på flådekapacitetsreduktioner i disse farvande med henblik på at skabe ressourcecente.

Problemet med den fælles fiskeripolitik er kompleksiteten af flerarts- og flerflådefiskerier, hvilket gør det uhensigtsmæssigt at fastsætte kvoter på en enkeltartsniveau og forudsætter vanskelige prioriteringer af regioner og fartøjskategorier. Der er ikke megen hjælp at hente i de generelle mål for den fælles fiskeripolitik, som er i modstrid med hinanden og formuleret i brede vendinger.

EU-traktaten, som danner grundlag for al lovgivning, er ikke designet til at håndtere de markedssvigt, der karakteriserer udnyttelsen af fiskeressourcerne. Men arbejdsdeling mellem EU-Kommissionen og de nationale administrationer reducerer denne ulempe.

Beslutningsprocessen er meget omfattende og daterer sig tilbage til de år, hvor forhandlingerne om TAC/ kvoter var det vigtigste politiske spørgsmål. Forvaltningen af fiskeriet er meget afhængig af forskningsresultater og den måde, de er videregivet til beslutningstagerne. EU-Kommissionen er meget bevidst om vigtigheden af dette, men de endelige beslutninger om forholdsvis detaljerede spørgsmål, som naturligvis vil have modstridende nationale interesser, er dog stadig Ministerrådets ansvar.

6.2. Et billede af dansk fiskeriregulering

6.2.1. Rammen for dansk regulering

Forvaltningen af de danske fiskeri er en del af EU's fælles fiskeripolitik, der blev vedtaget i 1983 og siden revideret hvert årti. Den fælles fiskeripolitik omfatter bevarelse af eksisterende fiskebestande, forvaltning og udnyttelse af havets ressourcer, akvakultur såvel som forarbejdning og markedsføring af fiskeri- og akvakulturprodukter. Så længe den danske regulering ikke overskrider kvoter, kapacitetslofter og tekniske bevaringsforanstaltninger, har Danmark vide rammer for at gennemføre nationale reguleringer. Disse rammer er udnyttet og har bl.a. ført til, at Danmark som det eneste EU land har indført en komplet regulering med omsættelige individuelle kvoter (IOK). Island og New Zealand har tilsvarende komplette reguleringer, mens Holland har individuelle omsættelige kvoter for bomtrawlflåden. Andre lande har IOK for udvalgte fiskerier.

De overordnede målsætninger for og forventninger til den fælles fiskeripolitik og dermed for den danske forvaltning er (rådsforordning 2371/2002):

- Ansvarligt og bæredygtigt fiskeri og akvakultur der opretholder et sundt marint økosystem.
- En økonomisk bæredygtig og konkurrencedygtig fiskeri- og akvakultur-industri, der vil gavne producent såvel som forbruger.
- En fornuftig levestandard for aktører involveret i fiskeri- og akvakulturaktiviteter.

Det første punkt understreger, at forvaltningen bygger på en vurdering af tilstanden af det samlede marine økosystem og ikke kun på vurderinger af tilstanden for fiskeressourcerne. Dette betyder, at levende ressourcer uden kommerciel betydning også skal tages i betragtning ved udfærdigelse af forvaltningsplaner.

Det andet punkt indebærer, at reguleringen af fiskeriet skal sigte på maksimering af ressourcerenten. Dette kan komme i konflikt med det første punkt, afhængig af hvordan disse to målsætninger prioriteres og forvaltes i forhold til hinanden, da opbygning af fiskebestande herunder det marine miljø på kort og mellemlangt sigt medfører, at målsætningen om økonomisk bæredygtighed ikke nødvendigvis kan opnås i samme periode.

Det tredje punkt indikerer, at fiskerimulighederne skal fordeles mellem medlemslandene i EU for at sikre en ligelig indkomstfordeling under hensyn til, at visse kystsamfund er meget afhængige af fiskeriet. Denne fordeling kan ses i lyset af den relative stabilitet, der er en historisk betinget nøgle til fordeling af kvoterne på medlemslandene, men tager ikke hensyn til udviklingen over tid i de forskellige landes fiskerier.

Da mange fiskebestande i farvandene omkring Danmark (såvel som generelt i de europæiske farvande) fortsætter med at aftage, er den største udfordring for det danske og europæiske fiskeri at kombinere de tre ovenstående mål for forvaltningen på en sådan

måde, så fiskebestandene på langt sigt stiger til et bæredygtigt niveau, samtidig med at aktørerne i blandt andet det danske fiskeri sikres muligheden for at overleve inden for erhvervet med et fornuftigt udbytte af deres arbejde.

Forud for revisionen af den fælles fiskeripolitik for EU fra 2002 blev disse udfordringer diskuteret, og der blev udfærdiget et forslag baseret på de sidste 10 års politik og erfaringer samt den aktuelle tilstand af det europæiske fiskeri. Åbenhed og gennemsigtighed, specielt hvad angår den videnskabelige rådgivning og datamængde er en del af grundlaget for den fastsatte forvaltning. Derudover indgår følgende punkter:

- Større involvering og deltagelse fra diverse interessenter i udfærdigelsen af forvaltningsplaner.
- Ansvarlighed, gennem en klar definition af forpligtelser på alle niveauer.
- Effektivitet via beslutningsprocesser, der er fornuftigt vurderet, kontrolleret og imødekommet på alle niveauer.
- Sammenhæng med andre beslutningsprocesser, specielt i forbindelse med miljø og udvikling.

Med disse oven for beskrevne målsætninger og værktøjer til opnåelsen af en på langt sigt biologisk såvel som økonomisk bæredygtig forvaltning er det de enkelte medlemslandes ansvar at udfærdige forvaltningsredskaber, der passer til netop deres nationale behov. EU-Kommissionen vil således ikke forhindre implementeringen af et bestemt forvaltningssystem på nationalt niveau, så længe landets samlede kvoter ikke overskrides. Den foreslåede revision af fiskeripolitikken for 2013-2022 indeholder på den baggrund ikke store markante nyskabelser. EU's fiskeripolitik giver rammen for den danske fiskeripolitik, og i det følgende præsenteres den danske regulering med udgangspunkt i reguleringen, som den så ud i 2006, dvs. inden den ny regulering med et komplet system for hele fiskeriet af individuelle omsættelige kvoter blev indført i 2007.

I november 2005 blev der indgået en ny aftale for den danske

regulering med gennemførelsesdato 1. januar 2007. Som det beskrives nedenfor, flytter denne regulering fokus fra rationsfiskeri til fartøjskvoteandele. Nedenfor er givet en gennemgang af den hidtidige regulering af det danske fiskeri samt af den nye reguleringsplan. Som det vil fremgå, er dansk fiskeri reguleret meget detaljeret.

6.2.2. Den danske regulering før 2006

Den danske forvaltning har historisk mødt udfordringerne i den fælles fiskeripolitik ved at benytte en række forskellige instrumenter i reguleringen af fiskeriet. Instrumenterne retter sig mod outputsiden (fangst) såvel som inputsiden (indsats). Desuden bruges en række tekniske foranstaltninger, deriblandt lukkede områder, begrænsede fiskeperioder og redskabsbegrænsninger (Rådsforordning 1998). På inputsiden anvendes: (i) regulering af havdage, (ii) kystfiskerordningen, (iii) licenserede fiskerier (musling og hestereje) og (iv) kapacitetsregulering. På outputsiden anvendes (i) totale fangstkvoteandele på arts- og farvandsniveau omsat til rationer og årsmængder, (ii) individuelle omsættelige kvoteandele (IOK) for sild (indført i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat i januar 2003), (iii) individuelle kvoteandele for makrel (vedtaget i juli 2004) og (iv) individuelle kvoteandele (IK) for industrifisk (vedtaget i juli 2004), se bilagstabel 6.1.

Den hidtidige rationsregulering har været gennemført således, at der for de involverede arter fastsættes en fordeling af kvoten i løbet af året (fikspunkter), ud fra hvilke Fiskeridirektoratet løbende fastsætter rationer (de såkaldte 'bilag 6 meddelelser') for en given periode, der typisk er en halv eller hel kalendermåned. Rationerne fastsættes efter fartøjets længde. I Østersøen kan fartøjerne imidlertid alternativt vælge at fiske med årsmængder. Disse justeres ikke løbende, modsat rationerne, og tildeles efter historisk fiskeri, hvilket har medført usikkerhed med hensyn til valg mellem de to ordninger.

Regulering med havdage er vedtaget som en del af genopretningsplanen for torsk, jf. bilagstabel 6.2. Ordningen gælder for fartøjer på 10 meter eller over, der fisker i Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, farvandet vest for Skotland, den østlige del af den engelske kanal og det Irske hav. Ordningen blev indført i 2003 og siden reguleret (strammet) i 2004 og 2005. Fartøjer tildeles havdage som funktion af redskab, og det er tilladt at overføre havdage mellem fartøjer givet visse betingelser. I gruppe 4a har danske fartøjer fået tildelt 3 dage ekstra i forhold til EU-forordningen, og for 2005 vil anvendelse af 120 mm kvadratmaskede paneler forøge havdagene med 3 ekstra dage i Skagerrak og Kattegat og 1 dag i Nordsøen.

Reguleringen med havdage er tæt knyttet til redskabstype. Hovedreglen for Nordsøen (region 1 og 2 bortset fra Skagerrak og Kattegat) har frem til indførelsen af havdage i 2003 været, at der kun må anvendes to redskaber på en fangstrejse (2-netsreglen). Da de forskellige redskabstyper giver grundlag for forskellige fangstsammensætninger, er der hermed indbygget en vis fleksibilitet i fiskeriet i forhold til, at der tidligere kun måtte anvendes en type redskab (maskestørrelse) pr. fangstrejse. Fra 2003 gælder således, at for de redskabstyper, jf. bilagstabel 6.2, der er underlagt havdage, må der kun medbringes den pågældende type, ligesom overførsel af havdage kun kan ske inden for samme redskabstype. Det betyder, at den 2-netsregel, som har været gældende, ikke gælder for alle de redskabstyper, der er underlagt havdagereguleringen.

Havdagereguleringen er efter 2005 udvidet betragteligt, således at der er opstillet en detaljeret oversigt over redskabstyper og maskestørrelser, hvortil der er knyttet et antal havdage pr. fartøj.

6.2.3. Den danske regulering fra 2007: Den nye reguleringsaftale

I forbindelse med regeringsforslaget til ny regulering har været nedsat en arbejdsgruppe omfattende repræsentanter for erhvervsfiskeriudvalget (Fødevarerministeriet, Danmarks Fiskeriforening, Fiskeriets Producentorganisationer, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Dansk Fisk, Faglig Fælles Forbund, Sammenslutningen af Danske Fiskeriforeninger), WWF og Finansministeriet. Arbejdsgruppens opgave har været at undersøge muligheden for anvendelsen af nye fiskerireguleringsmetoder for det danske demersale fiskeri, med det udgangspunkt ”at den enkelte fisker skal have en bedre mulighed for at drive et fiskeri, der passer til det pågældende fartøj og fangstmetoder”, og at ”forslagene om nye metoder til regulering af fiskeriet skal forbedre mulighederne for den enkelte fisker for at erhverve og sammenlægge kvoter og dermed fremme dynamikken i erhvervet”. Arbejdsgruppen afsluttede sit arbejde i juli 2005 med udgivelsen af en rapport. Det kan bemærkes, at allerede 15 år før, var der forslag fremme om at omlægge dansk fiskeripolitik efter principper svarende til principperne i forslaget fra 2005.

Den nye regulering, hvorom der er indgået forlig 3. november 2005 (justering af forliget af 26. oktober), er indført gradvist i løbet af 2006, med gennemførselsdato 1. januar 2007. Den nye regulering vil give ’den fisker der kan og vil investere i et mere lønsomt fiskeri mulighed for det’ (Ministeriet for Fødevarer). Endvidere giver den ”kystfiskeren, der vil drive dagfiskeri efter højkvalitetsfisk, bedre vilkår”. Den nye ordning medfører, at regulering med rationer suppleres med fartøjskvoteandele (FKA). Makrel samt visse industrifisk vil blive reguleret med individuelt omsættelige kvoteandele, se bilagstabel 6.3.

Hovedprincippet i den nye ordning er, at individuelle kvoteandele kan tildeles det enkelte fartøj på årsbasis modsat den løben-

de tildeling af rationer, som beskrevet ovenfor. De omfattede arter er torsk, tunge, rødspætte, jomfruummer, mørksej, kuller og dybvandsrejer i alle berørte farvande (Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen og Bælterne), kulmule og pighvar i Nordsøen og havtaske i norsk farvand, se bilagstabel 6.3. Kvoteandelen fastsættes efter fartøjets fangst i de seneste 3 år. Kvoten knyttes til fartøjet og kan ikke omsættes uafhængigt af fartøjet med en bindingsperiode på 2 år mellem fartøj og FKA modsat individuelle omsættelige kvoter. Kvoteandele kan lægges sammen ved køb af fartøjer, eller ved at fiskerne indgår i puljer og fisker på fælles mængder. Der er endvidere mulighed for at bytte fartøjskvoteandele.

Det nye reguleringsforslag søger at tilgodese lokalområderne, der ikke må miste fiskeri. F.eks. skal eventuelle ophugningsordninger fordeles geografisk, og den hidtidige 'kystfiskerordning', se bilagstabel 6.3, videreføres i revideret form.

Fartøjer kan tilmelde sig den nye kystfiskerordning, hvis de er under 17 meter lange, og hvis mindst 80 % af fangstdagene hvert år er anvendt til ture, der varer mindre end 3 døgn. Kystfiskere i ordningen får tildelt 10 % ekstra torsk og tunge (i Østersøen kun torsk). Denne ekstra tildeling skal til enhver tid forblive inden for kystfiskerordningen. Puljefiskeri skal foregå mellem fartøjer inden for ordningen, og det er ikke muligt at sælge fiskerettigheder ud af ordningen. Derimod må der gerne opkøbes fartøjer og FKA uden for ordningen, der så kan indgå som kystfiskefartøjer.

6.2.4. Tekniske bevaringsforanstaltninger

De tekniske bevaringsforanstaltninger fastlægger regler for maskestørrelser og andre redskabstekniske egenskaber, mindstemål for fisk, lukkede områder for visse typer af fangstredskaber (eksempelvis rødspættekassen) samt bifangstregler. Disse regler er ret komplicerede, og sigtet er at styre fangsten af forskellige ar-

ter gennem den tilladte brug af redskaber. For en række udvalgte arter vises i bilagstabel 6.4 maskestørrelser for trawl, mindste andel af målart samt mindstemålet for arten.

Anvendes f.eks. en maskestørrelse på 100 mm eller derover, er der intet krav om målart, det vil sige, at der er frit fiskeri inden for de i øvrigt gældende regler med dette redskab. Redskabet 80-99 mm må anvendes til tunge, rødspætte, kulmule og hvilling m.fl., hvis fangsten om bord udgør 70 % eller derover af disse arter. Det må ikke anvendes til målrettet torske-, kuller- eller sejfiskeri. Videre ses det f. eks., at makrel må fiskes med 55-69 mm, hvis 90 % eller mere af fangsten om bord er makrel. Sild må fiskes med 32-54 mm, hvis mindst 90 % af fangsten om bord består af sild plus de øvrige afkrydsede arter. Der er også mulighed for, at mindst 60 % kan bestå af en række industriarter (i bilagstabel 6.4 markeret med X) samtidig med, at højst 5 % må være torsk, kuller og sej og højst 15 % andre arter (især fladfisk - mærket med ø i bilagstabel 6.4). Sild må også under visse betingelser fiskes med maskestørrelser på 16-31 mm. Endelig ses, at tobis må fiskes med meget små masker, men så skal 95 % eller mere af fangsten om bord bestå af tobis.

Mindstemål for landing og opbevaring om bord af fisk og skaldyr, se bilagstabel 6.4, er ligeledes bestemt i bekendtgørelsen om tekniske bevaringsforanstaltninger. For Danmark findes en national bekendtgørelse, der foreskriver højere mindstemål for visse arter end EU's mindstemål. Fisk, der ikke overholder mindstemålet, må ikke opbevares om bord, men skal straks genudsættes. EU's regler om mindstemål og genudsættelse er modsat af de regler, der gælder for Færøerne, Norge og Island. Her skal al fanget fisk bringes i land.

Grundlaget for EU's regler fortæller sig lidt i det uvisse, men reglerne er overført fra medlemslande, fra før EU's fiskeripolitik blev vedtaget i 1983. Det har været anført, at reglerne er indført for at give fiskerne økonomisk incitament til at undgå at fiske efter undermålsfisk, da kravet om genudsætning er ensbetydende med en omkostningsforøgelse for fiskeren. Omvendt har reg-

len også ført til, at det er lovligt at fange små fisk, blot de blev genudsat. Hvis fangst af små fisk således fører til, at der kan fanges flere store fisk i kombination hermed, kan det betale sig at fange mange små fisk uden at overtræde nogen regler. Mens det er et krav, at undermålsfisk genudsættes, har det tidligere været valgfrit at smide fisk over mindstemålet ud. Samspilsproblemer mellem kvoterne for de enkelte arter kan ligefrem have gjort dette udsmid hensigtsmæssigt ud fra økonomiske overvejelser. For et par år siden blev der imidlertid indført en regel i reguleringsbekendtgørelsen om, at hvis kvoterne ikke er opbrugt, er det forbudt at smide fisk over mindstemålet ud.

Mens reguleringsbekendtgørelsen tager udgangspunkt i regulering af fiskebestande i den forstand, at fastsatte kvoter ikke må overskrides, tager kapacitets- og havdagereguleringen udgangspunkt i, at en given 'fiskeriindsats' ikke må overskrides.

Hvis bekendtgørelsen om de tekniske bevaringsforanstaltninger anskues i sammenhæng med reguleringsbekendtgørelsen, tjener denne det formål at formindske 'samspilseffekter' mellem kvoterne for de enkelte arter. Disse samspilseffekter optræder, fordi fiskeri ikke kan drives fuldstændigt selektivt på de enkelte arter, og fordi det vil være økonomisk urentabelt at forsøge at gøre det. Samspilseffekter kan imidlertid ikke helt undgås, hvilket dels fører til udsmid, og dels til at produktionsfaktorerne (fartøjer og mandskab) ikke kan anvendes økonomisk hensigtsmæssigt.

Hvis bekendtgørelsen om de tekniske bevaringsforanstaltninger betragtes alene i sammenhæng med kapacitetsbekendtgørelsen og havdagereguleringen, vil en del samspilseffekter kunne minimeres, men resultatet vil være, at visse 'kvoter' vil blive overskredet, mens andre ikke vil blive fisket helt op.

Den danske regulering af de vigtigste dele af det demersale fiskeri kan anskueliggøres af bilagstabel 6.5. Tabellen viser det ret komplicerede samspil mellem kvoteregulering, redskabsbestemmelser og havdageregulering. I venstre side af tabellen er

vist et uddrag af forvaltningsområderne, hvilket er kombinationer af de arter og farvande for hvilke, der er fastsat kvoter. I højre side af tabellen er kvoterne og landingerne vist. I toppen af tabellen er fartøjsgrupperne vist med hensyn til antal fartøjer, antal havdage samt redskabstyper og maskestørrelser. I bilagstabel 6.5 er det med X angivet, hvilke redskaber der må bruges til befiskning af de enkelte arter. Tabellen indhold fremgår af de følgende afsnit, når det antages, at der 1) kun er kvoteregulering og tekniske bevaringsforanstaltninger 2) kun er indsatsregulering og tekniske bevaringsforanstaltninger 3) er regulering med kvoter, indsats og tekniske bevaringsforanstaltninger.

6.2.5. Kvoteregulering

Kvoterne for hver art må ikke overskrides, og der må kun fiskes på de enkelte arter med de redskaber, der er anført under redskabstype og maskestørrelse. Fra indsatsiden, som læses fra toppen af bilagstabel 6.5., er det produktet af antal fartøjer, fiskedage og redskaber, der bestemmer hvad og hvor meget, der fanges. Da kvoterne og redskabsanvendelse er fast, betyder det, at antallet af havdage, herunder antallet af fartøjer må tilpasses, så landingerne ikke overskrider kvoterne. Det antydes samtidig, at når der indgår flere arter i en fartøjsgruppes fangst, vil der let opstå problemer med at tilrettelægge fiskeriet, så ingen kvoter overskrides. I den sammenhæng opstår udsmidsproblemer.

6.2.6. Indsatsregulering

Indsatsen er produktet af antal fartøjer af givne størrelser, havdage og redskaber. Der reguleres på antallet af havdage for hver gruppe (principielt svarende til kvoteregulering af de enkelte arter). Da fangsten i meget høj grad bestemmes af, hvilket redskab der anvendes, kan fangsten i nogen udstrækning kontrolleres ved fastsættelse af havdage for hver redskabstype. Fangsten af

hver art vil imidlertid ikke kunne kontrolleres så nøjagtigt, at ingen 'kvoter' overskrides. Derfor må kvoterne tilpasse sig i en indsatsregulering, svarende til at det er havdage, der tilpasses i kvoteregulering. Tilskyndelse til udsmid formindskes, da der ikke er krav om, at alle kvoterne skal overholdes.

6.2.7. Kvote- og indsatsregulering

Hvis de to reguleringsformer kombineres, som det i realiteten sker, ses det af bilagstabel 6.5, at hverken landingerne af de enkelte arter eller antallet af tildelte havdage må overskrides. Herved bliver fiskeriet meget fastlåst. Incitamentet til udsmid oprettholdes på grund af kvoterestriktionen, og søges udsmid reduceret ved fastsættelse af et tilpas lille antal havdage på de mest udsatte arter, vil det føre til, at fangsterne for andre arter bliver reduceret, og kvoterne på disse vil ikke blive opfisket. Generelt set må det forventes, at udsmid (discard) øges, når der anvendes både kvote- og indsatsregulering samtidig. På den baggrund må det forventes, at den foreslåede indførelse af forbud mod discard i revisionen for 2013-2022 vil skabe problemer.

6.2.8. Kapacitetsregulering

Reguleringen af dansk fiskeri hviler primært på to bekendtgørelser: 1) Regulerings-bekendtgørelsen som fastlægger kvotebegrænsninger m.v., og 2) Kapacitetsbekendtgørelsen som fastlægger regler for fiskefartøjer, der anvendes til erhvervsmæssigt fiskeri. Regelsættet knytter sig til en række EU forordninger om regulering af fiskeriet, hvoraf skal fremhæves forordningerne om ressourceforvaltning, og om flådeforvaltning og om tekniske bevaringsforanstaltninger. Kapacitetsbekendtgørelsen er kortfattet i forhold til reguleringsbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om tekniske bevaringsforanstaltninger.

Kapacitetsbekendtgørelsen skal ses i sammenhæng med EU's flådepolitik herunder de lofter, der er vedtaget for hvert medlemsland. Danmark har gennem mange år håndhævet en stærk adgangsbegrænsning, hvilket er udmøntet i, at hvis ny kapacitet skulle indføres i fiskeriet krævedes afgang af tilsvarende kapacitet. Denne politik har betydet, at kapacitet frigjort fra fartøjet har fået værdi i sig selv. Tømmes et fartøj for kapacitet, medfører det ikke nødvendigvis, at fartøjet fysisk fjernes, men at det ikke må bruges til fiskeri. Det betyder, at kapacitet kan eksistere på papiret, men at et fartøj uden kapacitet til fiskeri skal slettes af fartøjsregistret.

Kapacitetsbekendtgørelsen fastlægger derfor regler for, hvem der kan disponere over kapacitet, hvad der forstås ved kapacitet, hvordan den kan overdrages samt inden for hvilke tidsgrænser, den skal anvendes. Udskiftning af fartøj, modernisering, forøgelse m.v. kræver således, at en fartøjsejer besidder den fornødne kapacitet både i form af tonnage og maskinkraft. Bygges et nyt mindre fartøj, kan den overskydende kapacitet fra det gamle fartøj sælges fra, og bygges et større, må der købes ekstra kapacitet. For bomtrawlere og muslingefartøjer gælder der særlige regler. Men derudover er der ikke begrænsninger i anvendelsen af kapacitet mellem fartøjsgrupper.

I henhold til forordning vedtaget af Kommissionen skal hvert medlemsland have et fartøjsregister, som indeholder teknisk information om hvert fartøj. Denne information skal på forlangende stilles til rådighed for Kommissionen, og den skal anvendes til at vurdere om et lands fartøjskapacitet overholder kapacitetslofterne, og om der i givet fald er mulighed for kapacitetsudvidelser. Der er visse udvidelsesmuligheder med henblik på at forbedre arbejdsvilkårene om bord på fiskefartøjer, artikel 11(5) i forordning 2371/2002, men fiskeriindsatsen må ikke udvides.

Kapacitetslofterne må ikke overskrides, og hvis fartøjer tages ud af flåden med ophugningstilskud, skal kapacitetslofterne (BT og kW) reduceres tilsvarende. Endvidere gælder, at hvis der sættes nye fartøjer over 100 BT ind med tilskud, skal kapacitetslofterne

samtidig reduceres med 35 % af den indsatte BT og kW. Endelig kan kapacitetsloftet for BT justeres i forbindelse med ommålinger fra BRT til BT.

Hvert medlemsland skal indsamle oplysninger og stille disse til rådighed for Kommissionen på følgende områder:

- 1) Indsamle oplysninger om
  - a) tilgang og afgang fra flåden
  - b) enhver modernisering, der påvirker fartøjets kapacitet
- 2) Viderebringe følgende dataoplysninger til Kommissionen
  - a) fartøjets identifikationsnummer og navn
  - b) kapacitet målt i BT og kW
  - c) hjemhørshavn
  - d) oplysninger om
    - i) afgang i form af ophør, eksport, overførsel til andet medlemsland eller anden aktivitet
    - ii) tilgang i form af modernisering, import, overførsel fra andet medlemsland eller anden aktivitet
    - iii) modernisering med oplysninger om det drejer sig om forbedring af sikkerhed om bord
  - e) om moderniseringer sker med offentligt tilskud
  - f) i så fald: dato for beslutning om bevilling samt moderniseringens betydning for motorkraft og tonnage over og under dæk

Hertil kommer, at hvert medlemsland skal stille en række informationer til rådighed for andre medlemslande samt for Kommissionen. Disse oplysninger knytter sig til EU's lovgivning og de tiltag, medlemslandet iværksætter for at opfylde denne (kapitel 3 i forordning 2371/2002). Kommissionen har etableret en såkaldt pointtavle (et scoreboard) i overensstemmelse med grundforordningens bestemmelser om åbenhed og regeloverholdelse. I henhold hertil skal der videregives oplysninger om:

- Indførelse af nationale regler og instrumenter til sikring af efterlevelse af grundforordningens bestemmelser
- Administrative procedurer for kontrol af og opsyn med

- flåden samt hvilke myndigheder, der forestår dette
- Information om udvikling af flådekapaciteten i særdeleshed tilbagetrækning og fornyelser med offentlige tilskud
  - Planer om at reducere flåden på de nødvendige områder for at opfylde referencelofterne
  - Oplysninger om kapacitetsudvikling i yderområder i forbindelse med overførsel af fartøjer mellem hovedland og yderområde
  - Oplysninger om påvirkningen af kapaciteten som følge af begrænsninger af fiskerindsatsen især i forbindelse med genopretnings- eller flerårige forvaltningsplaner
  - Enhver anden information, der anses for relevant og nyttig i forbindelse med udveksling af oplysninger mellem medlemslande.

Hvert år inden 30. april skal hvert medlemsland sende en rapport til Kommissionen om dets indsats i det forløbne år for at opnå balance mellem flådekapaciteten og fiskerimulighederne. På grundlag af oplysninger i EU's fartøjsregister og disse rapporter skal Kommissionen udarbejde en oversigt og forelægge denne for STECF (EU's videnskabelige, tekniske og økonomiske komite for fiskeri) og Komiteen for Fiskeri og Akvakultur. Disse to komiteer skal herefter forelægge deres synspunkter for Kommissionen, som inden 31. december sender en sammenfatning til Europaparlamentet og Ministerrådet bilagt landerapporterne samt nævnte to komiteers opfattelser.

De årlige rapporter, der skal udarbejdes af medlemslandene, skal indeholde beskrivelser af flåden og udviklingen i det foregående år især for de områder, der er omfattet af genopretningsplaner og flerårige forvaltningsprogrammer. Påvirkning af kapaciteten som følge af indsatsbegrænsning vedtaget under genopretningsplaner og flerårige programmer skal belyses, og tilgang samt afgang i forholdt til referencelofterne skal belyses. Endelig skal ændringer i administrative procedurer, der er relevante for flådeforvaltningen, belyses.

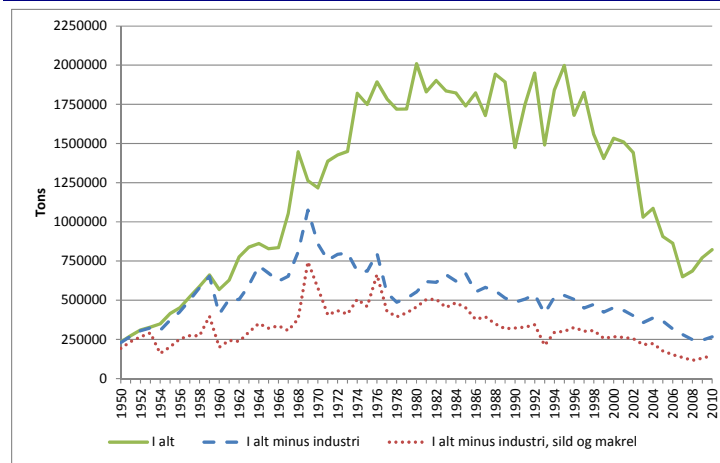
6.3. Hvordan er det gået?

Det er nu næsten 30 år siden, den fælles fiskeripolitik blev indført. I den periode er der gjort store fremskridt i EUs fiskeriregulering, og der kan med rettes spørges, om reguleringen har haft effekt især med hensyn til genopretning af bestande til et niveau, der sikrer det maksimalt vedvarende udbytte (MSY-niveau), senest i 2015, som blev stadfæstet ved FN konference om bæredygtighed (Johannesburgkonferencen) i 2002, og som kommer til at spille en (endnu) mere central rolle i fiskeripolitikken for 2013-2022.

Med præsentation af en række grafer for fangst- og flådeudvikling gives i det følgende et summarisk billede af den langsigtede udvikling for dansk fiskeri, og det diskuteres, om det er fiskeriindsatsen og ændringerne heri, som er den væsentligste forklaring til, at det er nødvendigt at regulere, eller om der kan tænkes andre årsager til, at en række bestande er blevet mindre. Det foreløbige svar er, at det næppe alen er udviklingen i fiskeriindsatsen, som kan forklare udviklingen, men at de øvrige faktorer, som kan betyde noget, kan være svære eller helt umulige at kontrollere, således at der reelt ikke er andre muligheder end at regulere fiskeriindsatsen for at bevare bestandene på et rimeligt højt niveau.

Betragtes udvikling i dansk fiskeri fra 1950 frem til i dag, er der sket en voldsom stigning i landingerne, se figur 6.1. Stigningen har fundet sted inden for industriarterne sild, brisling, tobis, sperling m.v. Der var ingen landinger af disse arter til fiskemel og -olie i begyndelsen af perioden, men først voksede landingerne af sild op gennem 50'erne, og senere kom de andre arter til. I 1974 blev der indført forbud mod at lande sild til industri, og i 1977-1983 blev dette fiskeri helt forbudt i Nordsøen og Skagerrak. Niveaulet var dog forsat højt med tobis som den betydeligste art.

Figur 6.1. Danske fiskeres fangster

Kilde: ICES database for fangster

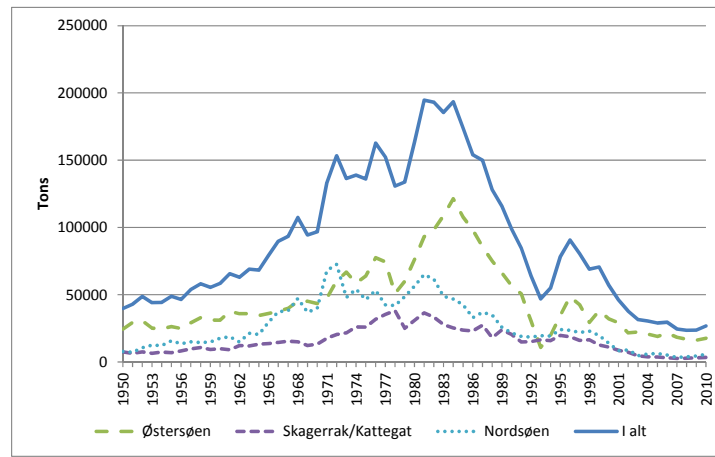
Man kan af figur 6.1. ane nogle problemstillinger, skønt ikke de eneste forklaringer på de reguleringsmæssige indgreb, som blev indført i midt 70'erne. Trækker man alle industriarterne ud af de samlede landinger og desuden sild og makrel, ses nogle toppe i landingerne af konsumarter. Toppene i 1969 og igen i 1976 i fangsterne ekskl. industriarter, sild og makrel skyldes den såkaldte "kullerekspllosion", hvor store rekrutteringer af små kuller, hvilling og sej blev fanget af danske industrifiskere. Det skabte en større opstandelse og modstand imod dansk industrifiskeri og senere en ensidig indførelse af "Sperlingekassen" af Storbritannien.

Landingerne af konsumfisk herunder sild og makrel er dog fortsat med at falde siden 1977, hvor fiskerireguleringerne for alvor fik effekt i forhold til et stort set frit fiskeri tidligere. Her spiller landinger af torsk en vigtig rolle, se figur 6.2. I begyndelsen af 80'erne, i parentes bemærket hvor EU overtog TAC/kvotereguleringen fra NEAFC, steg danske fiskeres landinger af torsk til næsten 200.000 tons. Der var imidlertid tale

om en forskellig udvikling i Nordsøen og Østersøen, som er de vigtigste farvande. Først steg torskelandingerne i Nordsøen fra midt 60'erne og ti år frem til et niveau omkring 70.000 tons, hvorefter de begyndte at falde som følge af en faldende bestand. Men fra slutningen af 70'erne til midt 80'erne voksede landingerne af torsk fra Østersøen til over 100.000 tons, mens landingerne fra Nordsøen faldt til under 40.000 tons. I 2010 er torskelandingerne faldet til ca. 5.000 tons for Nordsøen og godt 15.000 tons for Østersøen.

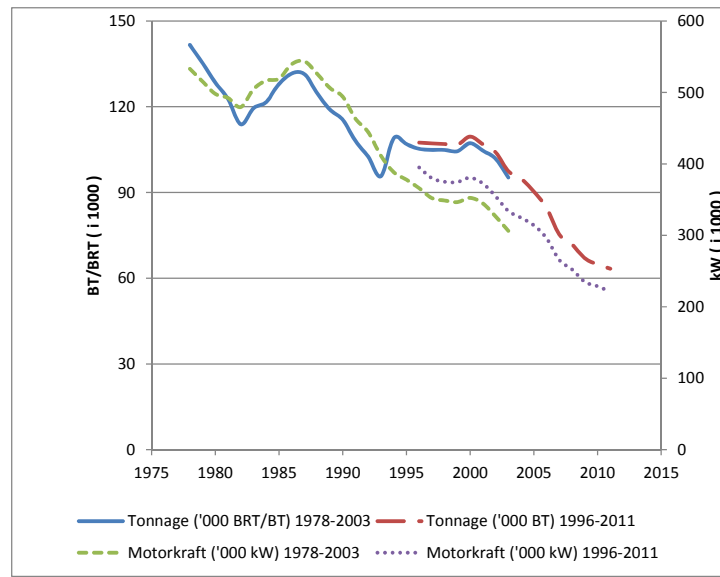
I slutningen af 70'erne flyttede mange større fartøjer fra Nordsøen til Østersøens torskefiskeri, hvilke var bekvemt dels, fordi torskefiskeriet i Østersøen er stærkt sæsonorienteret i vintermånederne, mens industrifiskeriet, hvor fiskeri efter torsk var blevet dårligere, fiskeriet efter sild forbudt, og bifangst regler gjorde fiskeriet efter sperling besværligt. På den måde tjente torskefiskeriet i Østersøen i en periode som redning for et mere og mere urentabelt fiskeri i andre farvande.

Figur 6.2. Danske fiskeres fangster af torsk.

Flåden målt i tonnage og kW er reduceret med ca. 3 % om året lineært, jf. figur 6.3. De brudte tidsserier skyldes, at der er sket forskellige omlægninger af statistikken i slutningen af 90'erne. Før den tid blev kun fartøjer på 5 BRT eller over medtaget i statistikken, mens alle fartøjer med fiskerilicens skulle medtages efter 1994. Det medførte en kraftig forøgelse af antallet af fartøjer, men mindre i tonnage og motorkraft. I figur 6.3 er dog kun erhvervsfiskerfartøjer medtaget. Stigningen i tonnage i midten af 80'erne skyldes, at der var givet tilladelse til en række nybygninger, de såkaldte supertrawlere, før den fælles fiskeripolitik trådte i kraft i 1983. Disse fartøjer måtte i de første år ikke fiske industrifisk i Nordsøen og Skagerrak, men gerne efter sild til konsum. Efter 1983 blev ophugningsordningen introduceret, hvilket kombineret med adgangs begrænsning satte en stopper for udvidelse af flåden. Ophugningsordningen blev især anvendt fra 1988 og ca. 10 år frem, hvilket afspejles i figur 6.3.

Figur 6.3. Udvikling i den danske flåde tonnage og maskinkraft 1978-2010

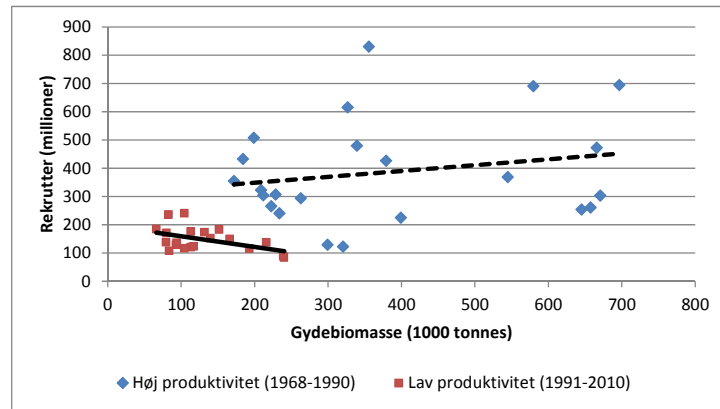
Kilde: Fiskeriårbogen og Eurostat.
 Anmærkning: Springet opad i tonnage på 28 % i 1994 skyldes ommåling fra bruttoregister tons til bruttotons.

Disse lange tidsserier giver grundlag for overvejelser om, det er fiskeriindsatsen i form af tonnage og maskinkraft, der bestemmer fangsterne, eller om det er fangsterne dvs. kvoterne, der bestemmer fiskeriindsatsen.

Nyere forskning blandt andet publiceret i rapporter fra ICES arbejdsgrupper for Østersøen sandsynliggør, at udefra kommende forhold som temperatur, iltindhold, saltindhold, forurening og tilføring af næringssalte har den største forklaringskraft. Problemet er imidlertid, at når der ikke eller med stor vanskelighed kan reguleres på disse forhold, så bliver det nødvendigt at regulere endnu kraftigere på fiskeriindsatsen, hvis nedgangen i bestandene skal modvirkes.

Problemstillingen illustreres af figur 6.4. Her vises sammenhængen mellem rekrutteringen af torsk (aldersgruppe 2) og gydebiossamen (aldersgruppe 3+) for Østersøens østlige bestand af torsk. Der er et markant skifte i slutningen af 80'erne. For den østlige Østersø torskbestand ses denne effekt tydeligt ved at studere rekrutteringen af torsk i perioden 1968-1990 og perioden 1991-2010.

Figur 6.4. Sammenhæng mellem rekruttering og gydebiossamen for torsk i den østlige Østersø

Af de rette tendenslinjer ses, at når betingelserne er gode, er der en tendens til, at en høj gydebiossamen medfører en høj rekruttering. Det omvendte er tilfældet, når betingelserne er dårlige. Det er den situation, vi befinder os i nu, og som bestemmer kvoter og dermed, hvor stor en fiskeriindsats der kan anvendes. Forestiller man sig, at de gode betingelser vender tilbage, er den nuværende danske flåde ikke stor nok til at fange de deraf afledte kvoter. Hvis bestanden er lille, bliver kvoterne tilsvarende små, og den tilsvarende fiskeridødelighed (F) får en tendens til at blive høj. Fiskeridødeligheden er forholdet mellem fangster og bestandsstørrelse, og denne indikator spiller en vigtig rolle i fastsættelsen af de årlige TAC'er. Hvis fiskeridødeligheden F skal reduceres, betyder det, at fiskeriindsatsen skal reduceres, og dette indgår så i den måde fiskeripolitikken tilrettelægges på.

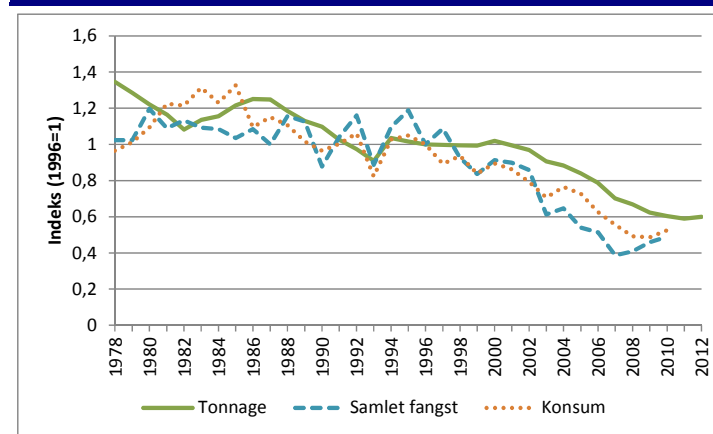

Problemstilling kan belyses yderligere ved at betragte udviklingen i fangster og fiskeriindsats målt ved tonnage. Fangsterne bestemmes af de kvoter, som fastsættes på grundlag af målsætninger for fiskeridødelighedens størrelse.

Figur 6.5 viser udviklingen i danske fiskeres samlede fangster og fangster af konsumfisk. Forskellen mellem disse udgøres af fangsterne af industrifisk, som her omfatter tobis, sperling, blåhvilling og brisling. De mindre landinger af f.eks. hestemakrel, skolæst m.v. er således indeholdt i konsumfangsterne, men dette ændrer ikke det generelle billede.

Det fremgår, at faldet i tonnage har været mindre end faldet i fangsterne. Hvis der ikke havde været kvoter, ville en nærliggende forklaring have været, at fiskeriindsatsen og dermed fiskeridødeligheden havde været for stor. Men da der er kvoter, og da der ingen grund er til at tro, at der er omfattende fiskeri ud over kvoterne, er det lige så nærliggende at tro, at fiskeriindsatsen følger nedad med en hvis forsinkelse.

Figur 6.5. Udviklingen i tonnage, konsum- og samlet fangst

Det kan nævnes, at fangsterne af industrifisk i perioden 1974 til og med 2002 svingede mellem 1 million og 1,5 millioner tons. I 2003 faldt fangsterne til ca. 0,7 millioner tons og er senere faldet yderligere til ca. 0,5 millioner tons. I hele perioden fra 1968 til 1991 lå torskfangsterne over 100.000 tons årligt mod knap 25.000 tons i 2010. Fangsterne af sild har svinget mellem 150.000 og 200.000 tons fra 1983 til 1996. Herefter har de svinget mellem 150.000 og 100.000 tons.

En for høj fiskeriindsats kan ikke på den baggrund afskrives som værende en vigtig faktor, men da faldet i tonnagen siden midten af 80'erne er mere end halveret (korrigeret for statistikomlægninger), hvilket er mere end fangsterne er faldet, det ligesledes nærliggende at overveje andre grunde til fald i bestandene jf. figur 6.4.

6.4. Fremtidens fiskeripolitik

Mens den konventionelle fiskeriøkonomiske teori tilbyder en god forståelse af problemerne i udnyttelsen af fiskeressourcerne og indikerer, at en betydelig ressourcerente kan opnås ved ordentlig forvaltning, opstår en række praktiske problemer, når teorien bruges i specifikke fiskerier. Disse problemer illustreres af, at der med stor sandsynlighed er en række andre faktorer, som spiller en betydelig rolle for fiskebestandenes størrelser.

EU har igangsat undersøgelser under STECF om genopretning af tunge og rødspætte samt kulmule. Endvidere er genopretningsplanerne for torsk evalueret. Disse undersøgelser er udført på en sådan måde, at standardsituationen (dvs. status quo management) er sammenlignet med situationer med faldende fiskeridødeligheden i aldersstrukturerede biologiske modeller. Resultaterne afhænger (blandt andet) på en antagelse om produktionsfunktioner og i hvilket omfang, de faste omkostninger betragtes

som irreversible omkostninger. Endvidere er resultaterne testet mod forskellige rekrutteringsfunktioner lige fra den antagelse, hvor rekrutteringen er stigende med stigende fiskebestande til den antagelse, hvor rekrutteringen er uafhængig af bestandsstørrelse over et vist minimum af en bestandsstørrelse (ofte betegnet Schaefer, Beverton Holt, Ricker og "hockey stick" rekrutteringsfunktioner).

Generelt viste undersøgelserne, at relativt små økonomiske fremskridt ville kunne opnås ved genopbygning af bestandene. Hvis der endvidere ikke er nogen alternativ beskæftigelse for de fiskerfartøjer (offeromkostningerne er nul), vil genopbygningsprogrammer ikke kunne betale sig økonomisk i forhold til baseline tilfælde, hvor fiskeriet fortsatte, som det var. Disse resultater var følsomme over for antagelsen om produktionsfunktionens udseende, dvs. den måde der fiskes og kan fiskes på (SEK (2006b), SEK (2007) og SEK (2008)).

Generelt viser bioøkonomiske analyser, at der er forholdsvis små økonomiske gevinster ved en bestandsopbygning, og der vil være tab i begyndelsen af perioden. Det gør det vanskeligt at gennemføre genopbygningsprogrammer, især hvis de anslåede gevinster først viser sig langt ud i fremtiden.

Langsigtede socioøkonomiske mål omfatter: Største økonomiske udbytte (MEY) (dvs. maksimal ressourcerente), optimal flådestruktur og maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) for alle fiskebestande (jf. Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling 2015, Johannesburg 2002).

Den fælles fiskeripolitik rammer bygger på forbud, påbud og kontrol samt økonomisk styring ved at ændre uhensigtsmæssige incitamentter til overudnyttelse af bestandene. Endvidere er forvaltningssystemet understøttet af omfattende dataindsamlingsprogrammer og et fælles fartøjsregister sammen med et omfattende videnskabeligt støttesystem. Sidstnævnte er dog afhængig af institutioner uden for EU, der i stor udstrækning sætter EU i en position, hvor de nødvendige oplysninger ikke kan stilles til

rådighed eller må købes i god tid af EU, for at EU kan sikre de nødvendige retningslinjer for medlemsstaternes forvaltning. En langsigtet ramme er nødvendig, hvor årlige TAC, kvoter og kapacitets lofter er erstattet af langsigtede mål.

Alle nødvendige instrumenter er på plads i EU for at kunne gennemføre en forsvarlig forvaltning. Udfordringen er at afhjælpe de opståede fejl med hensyn til reduktioner i fiskeriindsatsen og at få fiskebestandene tilbage til en sund tilstand.

Men dette er ikke tilstrækkeligt. Det er nødvendigt at anlægge et bredere økosystemperspektiv i den marine forvaltning. På det politiske niveau er der gennemført væsentlige initiativer med havstrategirammedirektivet. Dette er imidlertid kun udformet med deskriptorer, dvs. hvad der skal måles, og indikatorer, dvs. hvordan der skal måles, for at opnå en god miljømæssig tilstand. Der mangler imidlertid tilstrækkelig god vurdering af grænseværdier, som ikke må overskrides, eller som altid skal sikres overholdt. Som eksempel kan nævnes, at torsk og vandmænd er to deskriptorer for marine ressourcer. En indikator kan være udviklingen i mængden af disse. Men det er her åbenbart, at en stor mængde af torsk er bedre end en stor mængde af vandmænd.

En vurdering heraf kræver, at det indgår, hvordan disse deskriptorer vurderes af mennesker, eller omvendt at deskriptorer udvælges efter hvilke nytte, de tillægges. Det sker ikke tilfredsstillende i dag, og her ligger en væsentlig uløst forskningsopgave, hvis løsning kræver et forøget samarbejde mellem naturfaglige discipliner og økonomisk sagkundskab, selvom der er sket væsentlige tiltag i 00'erne. Her kan peges på arbejdet i forbindelse med *Millenium Ecosystem Assessment* (MEA 2005) under forsæde af FN og *TEEB (The Economics of Ecosystems and Biodiversity)*, som har været støttet af EU. På det institutionelle plan er reorganisering af DG-Fisk til DG-Mare inden for EU og integrationen af Fiskeridirektoratet i NaturErhvervstyrelsen i Danmark ligeledes med til at sætte fokus på det bredere perspektiv.

Mens de biologiske analyser siden 2. verdenskrig er udvidet med bioøkonomiske analyser, er det nødvendigt at udvide de bioøkonomiske analyser til økosystem analyser, hvor de faktorer, som danner grundlag for sunde fiskebestande, inddrages udtrykkeligt i analyserne. MEA peger på to områder, nemlig understøttende services som fødekæder, biodiversitet, modstandskraft i økosystemet og habitater, og regulerende services som naturens egen måde at få det understøttende system til at fungere på, dvs. befrugtning, forureningsbekæmpelse, klimaændringer m.v.

Hvis en øget fiskebiomasse således sker på bekostning af reduktion af underliggende nyttige services, så er en øget fiskebiomasse ikke nødvendigvis fordelagtig. Eller hvis udefra kommende faktorer som tilførsel af næringssalte øger eutrofieringen og på den måde reducerer fiskebiomassen, vil det være spild af ressourcer ensidigt at satse på bevarelse af fiskebestandene ved at reducere fiskeriindsatsen.

I fremtidens fiskeriforvaltning vil det have afgørende betydning at inddrage disse forhold. Hvordan, dette skal gøres, udgør en betydelig udfordring både til forskningen af og forvaltningen af de marine ressourcer.

6.5. Litteratur

Andersen, J. H. Frost, and J. Løkkegaard (2005): Forvaltning af det danske konsumfiskeri. FOI rapport 176.

Andersen P. (1979): Fiskeriøkonomi. Sydjysk Universitetsforlag.

Andersen, P. (1981): Nogle grundtræk i fiskeriøkonomi. *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 119: 1-10.

Andersen, P. (1983): 'On rent of fishing grounds': a translation of Jens Warming's 1911 article, with an introduction. *History of Political Economy*, 15, 3: 391-396.

Andersen P. J. L. Andersen and H. Frost (2010): ITQs in Denmark and Resource Rent Gains. *Marine Resource Economics* 25: 11-22.

Eliassen, Søren, Christoph Mathiesen, Svend Erik Andersen, Jan-Tjeerd Boom, Hans Frost, Ayoe Hoff, Holger Hovgård, Ole Jørgensen, Carsten Krog, J. Rasmus Nielsen, Espen Nordberg og Niels Vestergård (2007): IMPSEL projektet: *Implementering af mere selektive og skånsomme fiskerier. Begreber og internationale erfaringer*. FOI rapport nr. 195. Fødevarerøkonomisk institut, København.

Fiskeriets Økonomi (April 2006): Kapitel 6, EU's fælles fiskeripolitik og fiskeriøkonomi. Dansk oversættelse af Frost, H. and P. Andersen (2006), The Common Fisheries Policy of the European Union and fisheries economics. *Marine Policy*, November 2006: 737-746. Elsevier.

Frost, H. og J. Løkkegaard (2001): *Individuelle omsættelige kvoter. Kort belysning af vigtige spørgsmål for dansk fiskeri*. FOI rapport 119.

Frost H. and J. Kjærsgaard (2003): *Numerical allocation problems and introduction to the Economic Management Model for Fisheries in Denmark, EMMFID*. FOI rapport 159.

Frost, H. and J. Kjærsgaard (2005): *Overkapaciteten i den danske fiskerflåde*. FOI rapport 175.

Frost, H. and P. Andersen (2006): The Common Fisheries Policy of the European Union and fisheries economics, *Marine Policy*, November 2006: 737-746. Elsevier.

Frost H., J.L. Andersen, A. Hoff, Th. Thøgersen (2009): *The EIAA Model* FOI report 200.

Frost, H. (2010): European Union Fisheries Management. In R.

Quentin Grafton, Ray Hilborn, Dale Squires, Maree Tait, Meryl J. Williams (eds.) *Handbook of Marine Fisheries Conservation and Management*. Oxford University Press.

Hilborn, R (2011): Future directions in ecosystem based fisheries management: A personal perspective. *Fisheries Research* 108: 235-239.

Hoff A. and H. Frost (2008): Modelling combined harvest and effort regulations: the case of Dutch beam trawl fishery for plaice and sole in the North Sea. *ICES Journal of Marine Science* 65, 6: 822-831.

Kronbak, Lone Grønæk, Svend Erik Andersen, Jan-Tjeerd Boom, Søren Eliassen, Hans Frost, Ayoe Hoff, Ole Jørgensen, Carsten Krog, Christoph Mathiesen, Rasmus Nielsen, Sten Sverdrup-Jensen og Niels Vestergaard (2007): IMPSEL projektet: *Implementering af mere selektive og skånsomme fiskerier. konsekvenser for ressource, fiskere og samfund ved implementering af selektive og skånsomme fiskerier*. IME rapport 11/07, Syddansk Universitet.

Lindebo, E., H. Frost and J. Løkkegaard (2002): *Common Fisheries Policy reform - A new capacity policy*. FOI report 141.

Løkkegaard, J., J. L. Andersen, H. Frost, M. Jørgensen, og E. Lindebo (2001): *Udredning vedrørende anvendelsen af individuelle omsættelige kvoter (IOK) i det danske fiskeri*. FOI rapport 120.

Løkkegaard, J., J. L. Andersen, J. Bøje, H. Frost og H. Hovgård (2004): *Rapport om den færøske regulering af fiskeriet, Færømodellen*. FOI rapport 166.

Mortensen, Margrethe Lyngs, redaktør (2012): *Fortællinger om fisk og fiskere*. Danmarks Fiskeriforening.

Nielsen, J. Rasmus, Svend Erik Andersen, Jan-Tjeerd Boom, Søren Eliassen, Hans Frost, Ayoë Hoff, Ole Jørgensen, Carsten Krog, Lone Grønbæk Kronbak, Christoph Mathiesen, Sten Sverdrup-Jensen og Niels Vestergaard (2007): IMPSEL projektet: *Implementering af mere selektive og skånsomme fiskerier. Konklusioner, anbefalinger og perspektivering*. DFU rapport 177-07. DTU-Aqua, København.

Bilagstabel 1.1. Danske kvoter fra 2009 til 2012 (tons)

Fangstområde		2009	2010	2011	2012
Blåhvilling	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	0	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	2.044	135	824	2.434
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	3.800	1.900	0	0
Brisling	Den Engelske Kanal	642	273	1.462	1.674
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	137.140	135.149	142.824	123.053
	Skagerrak og Kattegat ¹⁾	34.729	34.373	34.570	34.843
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	64.753	57.157	37.292	20.004
Havgalt	Farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen			7.900	20.123
Hestemakrel	Nordsøen og Norskehavet (EU)	9.522	5.107	14.947	19.339
	Nordsøen og Norskehavet samt farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	11.048	6.550	7.436	16.440
Lodde	Farvandene omkring Grønland				48.399
Sperling	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	115.329	74.916	4.496	0
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	950	950	0	0
Tobis	Nordsøen og Norskehavet (EU)	296.556	280.838	300.979	50.878
	Nordsøen (norsk)	0	0	0	0
	Skagerrak og Kattegat	15.960	15.960	0	0
Industrifisk i alt		692.473	613.308	552.730	337.187
Brosme	Nordsøen og Norskehavet (EU)	68	60	59	59
	Nordsøen (norsk)	145	163	163	160
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	15	14	13	13
Byrkelange	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1	0	4	4
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	6	5	5	4
Dybhavsrejer	Farvandene ved Østgrønland (grønlandsk) og Færøerne	2.064	800	1.790	2.216
	NAFO-farvande ved Grønland	4.000	4.000	3.300	4.000
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	3.950	3.540	3.027	2.576
	Nordsøen (norsk)	500	420	338	357
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	4.033	3.401	2.891	2.457
Glashvarre	Nordsøen og Norskehavet (EU)	30	11	20	11
Guldlaks	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	1.180	1.252	1.040	1.063

Bilagstabel 1.1. Fortsat

Fangstområde		2009	2010	2011	2012
Havtaske	Nordsøen og Norskehavet (EU))	884	972	752	789
	Nordsøen (norsk)	1.209	1.258	1.166	1.158
Hellefisk	Nordsøen og Norskehavet (EU)		0	1	2
Hvilling	Nordsøen og Norskehavet	119	154	283	327
	Skagerrak og Kattegat	208	216	929	929
Ising og skrubbe	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1.927	1.927	1.888	1.888
Jomfru-hummer	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1.451	1.436	1.371	1.284
	Nordsøen (norsk)	1.145	1.134	1.135	1.135
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen (EU)	4.196	4.197	3.790	4.788
Kuller	Nordsøen, Norskehavet (Norsk zone)				
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1.823	1.560	1.688	1.954
Kulmule	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen	1.612	915	1.076	1.621
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1.164	1.195	1.086	1.198
Laks (stk.)	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen (EU)	1.590	1.685	1.698	1.701
	Øresund, Bælt-havet og Østersøen	64.184	60.974	51.829	25.396
Lange	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	11	8	9	9
	Farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	7	7	7	6
	Farvandene vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	8	6	6	6
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	310	269	165	210
	Nordsøen (norsk)	682	679	710	717
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen (EU-zone)	79	64	69	63
Makrel ¹⁾	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	3.982	3.765	0	0
	Norsk farvand nord for 62°N	12.300	11.626	13.018	10.176
	Farvandene ved Irland, England og Biscayen	1.210	4.833	3.438	2.040
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen	13.240	21.265	19.626	11.379
Mørksej	Nordsøen, Norskehavet (norsk zone)	16	0	16	0
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen ¹⁾	9.699	8.471	6.550	4.691
Pighaj	Nordsøen og Norskehavet (EU)	68	5	1	0
Pighvarre og slethvarre	Nordsøen og Norskehavet (EU)	913	742	727	727

Bilagstabel 1.1. Fortsat

Fangstområde		2009	2010	2011	2012
Rødspætte	Kattegat	2.131	2.039	1.769	1.769
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	9.453	10.019	12.394	14.559
	Skagerrak	8.496	7.299	7.545	7.484
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	2.404	2.083	2.006	1.935
Rødtunge og skærising	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1.013	973	952	953
Sild	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	32.045	29.336	26.053	22.917
	Nordlig og central Nordsø	38.727	36.997	46.442	67.641
	Sydlig Nordsø og Engelske Kanal		0	198	0
	Skagerrak	11.868	4.643	8.718	9.876
	Kattegat	3.740	3.357	5.692	4.417
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	5.014	4.184	2.819	3.157
	Østlig Østersø (25/32)	3.159	4.414	2.363	1.960
	Sildehaj	Skagerrak og Nordsøen	13	0	0
Skade og rokke	Nordsøen og Norskehavet (EU)	11	10	6	10
	Skagerrak	53	45	50	50
Skolæst	Nordsøen og Norskehavet (EU)	2	2	2	1
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	804	804	804	804
Torsk	Kattegat	359	270	145	97
	Nordsøen og Norskehavet	4.753	6.098	5.136	4.673
	Barentshavet og farvandene ved Svalbard	11	0	0	0
	Skagerrak	3.374	3.860	3.188	3.035
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	9.388	8.176	8.871	10.137
	Østlig Østersø (25/32)	8.602	10.862	13.183	16.164
Tunge	Nordsøen og Norskehavet (EU)	524	761	665	601
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	807	664	770	589
Andre arter	Nordsøen (norsk)	2.460	2.611	2.675	2.440
Konsumfisk i alt ²⁾		225.345	221.836	226.534	237.101
I alt ²⁾		917.818	835.144	779.264	574.288

Anm.: Der anvendes de kendte kvoter pr. 3. juni 2012.

Noter: ¹⁾ Det er muligt, at overføre makrelkvoterne mellem de respektive farvande inden for visse grænser.

²⁾ Gennemsnitsvægten af en laks er sat til 4,5 kg.

Bilagstabel 1.2. Kvoteudnyttelse fra 2009 til 2011 og forventet udnyttelse i 2012 (%)

Fangstområde		2009	2010	2011	Forventet i 2012
Blåhvilling	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	0	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	6	100	17	41
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	1	0	0	1
Brisling	Den Engelske Kanal	0	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	91	95	84	90
	Skagerrak og Kattegat ¹⁾	29	30	29	29
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	92	84	90	100
Havgalt	Farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	0	0	99	100
Hestemakrel	Sydlig Nordsø og den Engelske Kanal	8	15	1	8
	Nordsøen og Norskehavet samt farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	0	78	82	53
Lodde	Farvandene omkring Grønland	0	0	0	100
Sperling	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	17	95	91	0
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	5	0	0	0
Tobis	Nordsøen og Norskehavet (EU)	103	104	93	100
	Nordsøen (norsk)	0	0	0	100
	Skagerrak og Kattegat	0	0	0	100
Industrifisk i alt		78	97	86	81
Brosme	Nordsøen og Norskehavet (EU)	2	3	1	2
	Nordsøen (norsk)	33	21	32	33
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	5	6	3	5
Byrkelange	Nordsøen og Norskehavet (EU)	0	0	0	0
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	3	4	7	5
Dybhavstrejer	Farvandene ved Østgrønland (grønlandsk) og Færøerne	39	68	8	38
	NAFO-farvande ved Grønland	97	96	93	95
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	0	0	0	0
	Nordsøen (norsk)	44	26	75	71
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	48	33	44	52
Glashvarre	Nordsøen og Norskehavet (EU)	98	59	47	68
Guldlaks	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	0	0	0	0

Bilagstabel 1.2. Fortsat

Fangstområde		2009	2010	2011	Forventet i 2012
Havtaske	Nordsøen og Norskehavet (EU)	30	19	31	27
	Nordsøen (norsk)	92	92	77	77
Hellefisk	Nordsøen og Norskehavet (EU)	0	0	15	5
Hvilling	Nordsøen og Norskehavet	67	102	48	72
	Skagerrak og Kattegat	34	19	4	4
Ising og skrubbe	Nordsøen og Norskehavet (EU)	37	31	37	37
Jomfru-hummer	Nordsøen og Norskehavet (EU)	34	21	36	38
	Nordsøen (norsk)	34	27	29	30
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen (EU)	86	89	78	62
Kuller	Nordsøen, Norskehavet (Norsk zone)	0	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	34	79	65	43
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen	69	73	98	80
Kulmule	Nordsøen og Norskehavet (EU)	39	51	50	45
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen (EU)	40	21	24	28
Laks	Øresund, Bælt-havet og Østersøen	22	44	35	71
Lange	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	0	0	0	0
	Farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	0	0	0	0
	Farvandene vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	0	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	15	21	33	26
	Nordsøen (norsk)	76	63	77	72
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen (EU-zone)	100	91	96	100
Makrel ¹⁾	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	0	0	0	0
	Norsk farvand nord for 62°N	0	2	2	100
	Farvandene ved Irland, England og Biscayen	0	0	0	100
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen	175	192	176	100
Mørksej	Nordsøen, Norskehavet (norsk zone)	100	0	95	0
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælt-havet og Østersøen ¹⁾	91	95	97	100
Pighaj	Nordsøen og Norskehavet (EU)	64	87	107	0
Pighvarre og slethvarre	Nordsøen og Norskehavet (EU)	54	57	75	75

Bilagstabel 1.2. Fortsat

Fangstområde		2009	2010	2011	Forventet i 2012
Rødspætte	Kattegat	27	20	18	22
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	87	94	94	91
	Skagerrak	66	94	99	100
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	71	70	69	72
Rødtunge og skærising	Nordsøen og Norskehavet (EU)	49	43	48	46
Sild	Farvandene ved Svalbard, Bjørnøen, Barents- og Norskehavet	101	91	103	100
	Nordlig og central Nordsø	100	99	108	100
	Sydlig Nordsø og Engelske Kanal	0	0	0	0
	Skagerrak	91	92	29	71
	Kattegat	98	100	30	39
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	99	92	99	97
	Østlig Østersø (25/32)	47	55	84	100
Sildehaj	Skagerrak og Nordsøen	0	0	0	0
Skade og rokke	Nordsøen og Norskehavet (EU)	15	88	60	54
	Skagerrak	16	16	62	32
Skolæst	Nordsøen og Norskehavet (EU)	0	0	0	0
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	0	0	1	1
Torsk	Kattegat	36	41	66	99
	Nordsøen og Norskehavet	93	93	95	100
	Barentshavet og farvandene ved Svalbard	0	0	0	0
	Skagerrak	90	85	98	100
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	87	89	93	90
	Østlig Østersø (25/32)	93	95	80	89
Tunge	Nordsøen og Norskehavet (EU)	91	53	52	65
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	71	70	53	69
Andre arter	Nordsøen (norsk)	97	96	94	96
Konsumfisk i alt ²⁾		82	86	85	87
I alt ²⁾		79	94	86	83

Noter: ¹⁾ Det er muligt, at overføre makrelkvoterne mellem de respektive farvande inden for visse grænser.
²⁾ Gennemsnitsvægten af en laks er sat til 4,5 kg.

Bilagstabel 2.1. Anvendte fartøjsgrupper i Fiskeriets Økonomi 2011

Længde	Redskabstype/fiskeri
<12m	Garn/krog Jolle/ruse Snur/garn/trawl Trawl Alle redskaber
≥12m - <15m	Garn/krog Snur/garn/trawl Snurrevod Trawl Alle redskaber
≥15m - <18m	Garn/krog Snur/garn/trawl Snurrevod Trawl Alle redskaber
≥18m - <24m	Garn/krog Snur/garn/trawl Snurrevod Trawl Alle redskaber
≥24m - <40m	Bomtrawl Snur/garn/trawl Trawl industri Trawl konsum Trawl blandet Alle redskaber
≥40m	Not Trawl industri Trawl blandet Alle redskaber
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri Muslingefiskeri Østersfiskeri Grønlandsk rejefiskeri Andet Alle specialfiskerier
I alt	

Bilagstabel 2.2. Antal fartøjer fordelt på fartøjsgrupper og på økonomiske størrelsesklasser ultimo 2011

Længde	Redskabstype/fiskeri	Registre-rede fisker-fartøjer	Inaktive registre-rede fisker-fartøjer	Aktive fiskerfartøjer med fangstværdi i kr.			I alt
				≥FOI's mini-mums-grænse	<FOI's mini-mums-grænse ≥50.000	<50.000	
<12m	Garn/krog	781	215	128	160	278	566
	Jolle/ruse	1.010	477	33	131	369	533
	Snur/garn/trawl	217	56	37	48	76	161
	Trawl	26	8	9	5	4	18
	Alle redskaber	2.034	756	207	344	727	1.278
≥12m - <15m	Garn/krog	39	7	27	3	2	32
	Snur/garn/trawl	40	4	24	9	3	36
	Snurrevod	11	2	6	1	2	9
	Trawl	74	0	67	5	2	74
	Alle redskaber	164	13	124	18	9	151
≥15m - <18m	Garn/krog	15	2	12		1	13
	Snur/garn/trawl	16	2	13		1	14
	Snurrevod	9	0	9	0		9
	Trawl	64	2	61	1		62
	Alle redskaber	104	6	95	1	2	98
≥18m - <24m	Garn/krog	10	3	7			7
	Snur/garn/trawl	4		4			4
	Snurrevod	12		12			12
	Trawl	52	1	51			51
	Alle redskaber	78	4	74			74
≥24m - <40m	Bomtrawl	4		4			4
	Snur/garn/trawl	5		5			5
	Trawl industri	4		4			4
	Trawl konsum	29		29			29
	Trawl blandet	7	2	5			5
	Alle redskaber	49	2	47			47
≥40m	Not	4		4			4
	Trawl industri	16		16			16
	Trawl blandet	6		6			6
	Alle redskaber	26		26			26
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	26		26			26
	Muslingefiskeri	55	7	47	1	1	48
	Østersfiskeri	35		21	11	11	35
	Grønlandsk rejefiskeri	1		1			1
	Andet	215	215				
	Alle specialfiskerier	332	222	95	12	12	110
I alt		2.787	1.003	668	375	741	1.784

Bilagstabel 3.1. Total fangstmængde for alle fartøjer (tons hel fisk)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2009-2011	2011	Forventet i 2012
<12m	Garn/krog	6.674	6.600	7.248
	Jolle/ruse	1.968	1.808	2.069
	Snur/garn/rawl	2.435	2.572	2.756
	Trawl	594	571	642
	Alle redskaber	11.671	11.551	12.715
≥12m - <15m	Garn/krog	2.794	2.265	2.436
	Snur/garn/rawl	3.939	3.426	3.078
	Snurrevod	1.325	1.146	1.213
	Trawl	17.592	14.905	12.942
	Alle redskaber	25.650	21.742	19.668
≥15m - <18m	Garn/krog	2.266	2.366	2.564
	Snur/garn/rawl	4.319	4.944	3.723
	Snurrevod	1.260	1.481	1.508
	Trawl	31.325	29.439	21.751
	Alle redskaber	39.170	38.230	29.545
≥18m - <24m	Garn/krog	1.512	1.861	1.960
	Snur/garn/rawl	1.085	1.234	1.265
	Snurrevod	4.048	3.498	3.797
	Trawl	43.878	39.092	29.600
	Alle redskaber	50.524	45.685	36.622
≥24m - <40m	Bomtrawl	1.772	2.961	2.913
	Snur/garn/rawl	2.341	2.486	2.544
	Trawl industri	48.959	23.165	7.677
	Trawl konsum	17.370	17.831	18.235
	Trawl blandet	21.653	14.859	7.351
	Alle redskaber	92.094	61.302	38.720
≥40m	Not	103.914	117.813	121.214
	Trawl industri	221.947	209.425	110.942
	Trawl blandet	148.875	141.893	109.805
	Alle redskaber	474.736	469.131	341.961
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	4.159	6.285	4.358
	Muslingefiskeri	34.350	35.729	35.304
	Østersfiskeri	1.142	458	598
	Grønlandsk rejefiskeri	5.613	5.288	6.183
	Alle specialfiskerier	45.265	47.760	46.444
Ophørte fartøjer ¹⁾		35.287	20.854	
I alt		774.396	716.256	525.674

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

Anm.: Gennemsnitsvægten for laks er sat til 4,5 kg.

Noter: ¹⁾ Omfatter fartøjer, der er udgået af flåden inden for det aktuelle år.

Bilagstabel 3.2. Total fangstmængde for kommercielt aktive fartøjer (tons hel fisk)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2009-2011	2011	Forventet i 2012
<12m	Garn/krog	5.185	5.199	5.623
	Jolle/ruse	1.176	1.106	1.229
	Snur/garn/trawl	1.932	2.040	2.222
	Trawl	534	517	581
	Alle redskaber	8.828	8.861	9.655
≥12m - <15m	Garn/krog	2.767	2.244	2.407
	Snur/garn/trawl	3.843	3.338	2.999
	Snurrevod	1.314	1.137	1.201
	Trawl	17.559	14.856	12.906
	Alle redskaber	25.484	21.575	19.513
≥15m - <18m	Garn/krog	2.265	2.366	2.563
	Snur/garn/trawl	4.318	4.942	3.723
	Snurrevod	1.254	1.481	1.502
	Trawl	31.294	29.435	21.743
	Alle redskaber	39.131	38.224	29.530
≥18m - <24m	Garn/krog	1.512	1.861	1.960
	Snur/garn/trawl	1.085	1.234	1.265
	Snurrevod	4.039	3.498	3.786
	Trawl	43.867	39.092	29.587
	Alle redskaber	50.503	45.685	36.598
≥24m - <40m	Bomtrawl	1.769	2.961	2.910
	Snur/garn/trawl	2.341	2.486	2.544
	Trawl industri	48.959	23.165	7.677
	Trawl konsum	17.370	17.831	18.235
	Trawl blandet	21.653	14.859	7.351
	Alle redskaber	92.091	61.302	38.717
≥40m	Not	103.914	117.813	121.214
	Trawl industri	221.947	209.425	110.942
	Trawl blandet	148.875	141.893	109.805
	Alle redskaber	474.736	469.131	341.961
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	4.159	6.285	4.358
	Muslingefiskeri	34.338	35.692	35.290
	Østersfiskeri	982	378	438
	Grønlandsk rejefiskeri	5.613	5.288	6.183
	Alle specialfiskerier	45.092	47.643	46.269
I alt		735.865	692.422	522.243

Bilagstabel 3.3 Priser på arter i 2011 og forventede priser i 2012 (kr. pr. kg)

	--- Forventet i 2012 ---			--- Forventet i 2012 ---			
	2011	Scenario 1	Scenario 2	2011	Scenario 1	Scenario 2	
Aborre	17,81	17,87	17,15	Konksnegl	2,01	4,86	8,84
Alm. Hummer	144,18	144,67	115,74	Rød Knurhane	15,12	15,69	15,85
Uspecificeret Art	22,26	21,83	20,73	Krabbe	24,78	22,67	18,59
Ansjos*	1,39	1,16	1,16	Kulso	44,36	45,15	38,83
Strømsild*	7,04	7,10	7,10	Kuller	9,47	9,48	8,53
Alm. Reje	56,59	54,71	57,45	Kvabbe	38,40	38,91	36,18
Bars	60,69	59,79	56,20	Laks	157,64	157,13	149,27
Blåhvilling*	1,28	1,11	1,11	Lange	12,37	12,41	11,17
Blåhaj*	15,39	5,21	5,21	Lodde	1,45	1,45	1,45
Blanke Ål	71,18	71,03	57,54	Lyssej	22,32	22,51	20,26
Blåmusling	1,11	1,11	1,05	Makrel	12,19	12,40	13,64
Brasen	1,10	4,46	10,26	Multe	37,99	38,64	40,19
Brosme	11,77	11,85	10,66	Mørksej	10,84	10,87	9,78
Brisling	1,70	1,70	1,70	Mulle	39,33	28,47	31,88
Blæksprutte	30,23	30,53	25,64	Østers	26,94	26,92	27,19
Byrkelange	15,27	14,88	13,39	Ørred	29,50	30,86	23,76
Jomfruhummer	71,90	71,90	57,52	Pighvar	53,54	53,11	47,80
Dybvandsrejer	43,60	43,58	45,76	Pighvar og slethvar	65,57	65,35	58,81
Ålekvabbe	55,00	54,17	51,46	Pighaj	12,95	12,97	12,58
Stor fjæsing	2,59	3,50	3,85	Pletrokke	17,83	17,78	17,42
Gedde	23,80	22,82	20,08	Regnbueørred	33,03	33,07	32,74
Gråhaj	12,68	13,33	12,13	Rødspætte	9,95	9,97	8,97
Glashvarre	15,82	14,33	12,90	Rødtunge	37,41	36,81	33,13
Gule Ål	62,29	61,92	57,59	Rødtng. og skærising	36,12	36,03	32,43
Grønlandsrejer	17,72	17,72	18,60	Sandart	43,55	43,67	45,85
Havgalt	1,81	1,81	1,81	Sild	4,34	4,32	3,67
Havkat	37,94	38,26	34,43	Skade og rokke	12,72	12,96	13,74
Havmus	1,59	1,38	1,34	Skærising	22,60	22,83	20,55
Havtaske	33,99	34,28	30,85	Skalle	0,44	1,62	3,52
Havbrasen	47,45	46,78	44,91	Skolæst	5,00	5,01	4,16
Hellefisk	37,28	59,11	53,20	Skrubbe	4,02	3,85	3,46
Helleflynder	90,54	90,48	81,43	Skægtorsk	5,74	5,92	5,33
Helt	30,19	30,78	21,24	Slethvar	39,91	40,31	36,28
Hestemakrel	4,07	3,97	3,97	Slimål	15,54	15,72	19,49
Hjertemusling	7,50	11,23	7,52	Smelt	11,40	13,57	14,66
Hornfisk	5,71	5,71	5,03	Snegl	3,36	3,69	3,39
Hesterejer	13,16	13,15	13,81	Storpletetrokke*	13,74	13,74	13,74
Håising	6,45	9,02	12,00	Søpindsvin	2,74	6,08	13,37
Hundestejle	1,81	1,81	1,81	Stavsild	0,86	0,81	1,43
Hvilling	5,86	5,74	5,17	Stenbider	6,19	6,21	6,08
Ising	5,83	5,85	5,26	Taskekrabbe	25,19	24,98	19,73
Ising og skrubbe	7,69	8,07	7,26	Tobis	1,61	1,61	1,61
Kongekrabbe*	50,00	50,00	50,00	Troldkrabbe	2,72	2,63	2,76
Kulmule	12,89	12,82	11,54	Tunge	86,30	86,46	77,81
Kammusling	11,11	13,27	15,79	Torsk	13,92	13,57	12,22
Knurhane	5,25	4,76	4,76				

Anm.: For arter markeret med * er prisen lig den gennemsnitlige pris fra 2009-2011.
 Note ¹⁾: Laks kr. pr. stk.

Bilagstabel 3.4 Total fangstværdi for alle fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2009-2011	2011	----- Forventet i 2012 ¹⁾ -----	
				Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	99.692	106.791	116.128	103.819
	Jolle/ruse	39.048	41.481	47.864	41.491
	Snur/garn/trawl	30.924	34.987	37.052	32.957
	Trawl	6.345	7.037	8.168	7.128
	Alle redskaber	176.009	190.296	209.213	185.396
≥12m - <15m	Garn/krog	40.037	37.790	40.834	36.668
	Snur/garn/trawl	34.505	34.940	38.428	34.284
	Snurrevod	13.628	11.918	12.528	11.312
	Trawl	103.918	104.710	108.077	93.970
	Alle redskaber	192.089	189.358	199.867	176.234
≥15m - <18m	Garn/krog	50.087	55.900	60.097	54.178
	Snur/garn/trawl	24.425	30.037	29.483	25.562
	Snurrevod	14.836	16.743	17.621	15.854
	Trawl	170.889	189.971	184.941	162.313
	Alle redskaber	260.236	292.651	292.142	257.907
≥18m - <24m	Garn/krog	29.698	35.258	36.361	32.727
	Snur/garn/trawl	22.928	30.127	29.837	26.529
	Snurrevod	59.824	53.438	58.418	52.639
	Trawl	245.285	276.440	271.344	239.543
	Alle redskaber	357.736	395.263	395.961	351.438
≥24m - <40m	Bomtrawl	26.663	46.230	44.975	39.324
	Snur/garn/trawl	41.029	45.788	46.658	42.150
	Trawl industri	64.613	39.587	13.056	12.941
	Trawl konsum	278.235	305.346	313.865	288.668
	Trawl blandet	45.113	41.987	29.959	26.817
	Alle redskaber	455.653	478.939	448.513	409.901
≥40m	Not	333.211	455.004	495.201	496.109
	Trawl industri	321.940	367.921	203.740	199.520
	Trawl blandet	430.201	547.555	396.609	367.120
	Alle redskaber	1.085.352	1.370.479	1.095.549	1.062.749
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	51.218	51.896	49.429	50.546
	Muslingefiskeri	47.923	55.257	59.190	54.886
	Østersfiskeri	12.635	12.163	14.571	14.400
	Grønlandsk rejefiskeri	87.666	93.688	109.545	115.022
	Alle specialfiskerier	199.442	213.003	232.735	234.853
Ophørte fartøjer ²⁾		76.130	65.865		
I alt		2.802.646	3.195.855	2.873.979	2.678.478

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

Noter: ¹⁾ Der var i 2011 efterbetalinger i industrifiskeriet på 26,1 mio. kr.²⁾ Omfatter fartøjer, der er udgået af flåden inden for det aktuelle år.

Bilagstabel 3.5 Total fangstværdi for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2009-2011	2011	----- Forventet i 2012 ¹⁾ -----	
				Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	76.228	82.952	88.721	79.524
	Jolle/ruse	20.286	22.866	26.216	22.460
	Snur/garn/trawl	23.920	27.393	29.325	26.055
	Trawl	5.349	6.288	7.060	6.168
	Alle redskaber	125.783	139.500	151.323	134.207
≥12m - <15m	Garn/krog	39.478	37.186	40.098	36.010
	Snur/garn/trawl	33.696	33.500	37.480	33.443
	Snurrevod	13.514	11.799	12.307	11.115
	Trawl	103.314	103.981	107.415	93.394
	Alle redskaber	190.002	186.466	197.301	173.961
≥15m - <18m	Garn/krog	50.069	55.895	60.079	54.162
	Snur/garn/trawl	24.416	30.010	29.474	25.554
	Snurrevod	14.780	16.743	17.555	15.795
	Trawl	170.692	189.742	184.786	162.180
	Alle redskaber	259.957	292.390	291.893	257.692
≥18m - <24m	Garn/krog	29.698	35.258	36.361	32.727
	Snur/garn/trawl	22.928	30.127	29.837	26.529
	Snurrevod	59.751	53.438	58.229	52.468
	Trawl	245.164	276.440	271.198	239.411
	Alle redskaber	357.541	395.263	395.625	351.135
≥24m - <40m	Bomtrawl	26.619	46.230	44.909	39.267
	Snur/garn/trawl	41.029	45.788	46.658	42.150
	Trawl industri	64.613	39.587	13.056	12.941
	Trawl konsum	278.235	305.346	313.865	288.668
	Trawl blandet	45.113	41.987	29.959	26.817
	Alle redskaber	455.609	478.938	448.447	409.843
≥40m	Not	333.211	455.004	495.201	496.109
	Trawl industri	321.940	367.921	203.740	199.520
	Trawl blandet	430.201	547.555	396.609	367.120
	Alle redskaber	1.085.352	1.370.479	1.095.549	1.062.749
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	51.218	51.896	49.429	50.546
	Muslingefiskeri	47.852	55.045	59.112	54.815
	Østersfiskeri	10.084	9.854	11.350	11.204
	Grønlandsk rejefiskeri	87.666	93.688	109.545	115.022
	Alle specialfiskerier	196.820	210.483	229.435	231.586
I alt		2.671.065	3.073.519	2.809.573	2.621.174

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

Noter: ¹⁾ Der var i 2011 efterbetalinger i industrifiskeriet på 25,7 mio. kr. til de kommercielle fartøjer.

Bilagstabel 3.6. Gennemsnitlig fangstværdi for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2009-2011	2011	----- Forventet i 2012 ¹⁾ -----	
				Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	603	648	693	621
	Jolle/ruse	639	693	794	681
	Snur/garn/trawl	675	740	793	704
	Trawl	732	699	784	685
	Alle redskaber	626	674	731	648
≥12m - <15m	Garn/krog	1.305	1.377	1.485	1.334
	Snur/garn/trawl	1.215	1.396	1.562	1.393
	Snurrevod	1.614	1.966	2.051	1.852
	Trawl	1.393	1.552	1.603	1.394
	Alle redskaber	1.351	1.504	1.591	1.403
≥15m - <18m	Garn/krog	3.891	4.658	5.007	4.514
	Snur/garn/trawl	2.080	2.308	2.267	1.966
	Snurrevod	1.770	1.860	1.951	1.755
	Trawl	2.701	3.111	3.029	2.659
	Alle redskaber	2.701	3.078	3.073	2.713
≥18m - <24m	Garn/krog	4.670	5.037	5.194	4.675
	Snur/garn/trawl	6.163	7.532	7.459	6.632
	Snurrevod	4.180	4.453	4.852	4.372
	Trawl	4.743	5.420	5.318	4.694
	Alle redskaber	4.702	5.341	5.346	4.745
≥24m - <40m	Bomtrawl	12.053	11.558	11.227	9.817
	Snur/garn/trawl	8.206	9.158	9.332	8.430
	Trawl industri	12.909	9.897	3.264	3.235
	Trawl konsum	10.033	10.529	10.823	9.954
	Trawl blandet	7.919	8.397	5.992	5.363
	Alle redskaber	9.908	10.190	9.541	8.720
≥40m	Not	83.303	113.751	123.800	124.027
	Trawl industri	20.121	22.995	12.734	12.470
	Trawl blandet	69.521	91.259	66.101	61.187
	Alle redskaber	41.426	52.711	42.137	40.875
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	1.991	1.996	1.901	1.944
	Muslingefiskeri	950	1.171	1.258	1.166
	Østersfiskeri	458	469	540	534
	Grønlandsk rejefiskeri	87.666	93.688	109.545	115.022
	Alle specialfiskerier	1.987	2.216	2.415	2.438
I alt		3.904	4.601	4.206	3.924

Kilde: Udtræk fra NaturErhvervstyrelsens database 23. februar 2012.

Noter: ¹⁾ Der var i 2010 efterbetalinger i industrifiskeriet på i alt 47.0 mio. kr. til de kommercielle fartøjer.

Bilagstabel 3.7. Gennemsnitlige omkostninger for kommercielt aktive fartøjer for udvalgte omkostningsgrupper (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	----- Brændstof -----			----- Salg -----				----- Vedligeholdelse -----		
		--- Forventet i ---			--- Forventet i ---		----- Forventet i 2012 ----		--- Forventet i ---		
		2010	2011	2012	2010	2011	Scenario 1	Scenario 2	2010	2011	2012
<12m	Garn/krog	40	42	53	58	73	77	69	96	94	96
	Jolle/ruse	30	32	40	52	59	72	62	83	92	88
	Snur/garn/trawl	99	100	131	73	78	85	75	89	121	114
	Alle redskaber	50	51	65	60	72	77	69	93	99	98
≥12m - <15m	Garn/krog	98	122	119	155	186	189	169	175	167	185
	Snur/garn/trawl	208	230	220	201	173	204	182	198	199	193
	Snurrevod	81	131	118	251	268	295	266	118	241	217
	Trawl	212	266	262	135	134	142	124	158	177	175
Alle redskaber	178	221	216	161	159	172	152	167	182	183	
≥15m - <18m	Garn/krog	280	318	323	415	474	511	461	473	373	388
	Snur/garn/trawl	343	438	440	213	225	213	184	273	291	316
	Snurrevod	109	136	127	331	307	342	308	227	274	258
	Trawl	362	445	439	224	289	275	242	278	256	268
Alle redskaber	328	399	395	257	305	303	268	299	277	289	
≥18m - <24m	Garn/krog	426	451	449	551	505	531	478	489	526	537
	Snurrevod	260	302	302	641	609	684	616	518	426	434
	Trawl	845	975	950	459	528	515	455	605	512	535
	Alle redskaber	680	807	789	507	540	546	485	576	498	518
≥24m - <40m	Trawl industri	1.748	2.129	2.094	1.226	888	288	286	2.230	1.390	1.588
	Trawl konsum	1.686	2.512	2.425	786	952	1.000	919	772	927	903
	Trawl blandet	1.492	1.593	1.566	614	736	483	432	1.212	890	964
	Alle redskaber	1.674	2.351	2.277	826	917	857	789	1.010	971	983
≥40m	Not	8.664	9.494	9.355	1.245	2.461	2.692	2.697	4.737	4.567	4.781
	Trawl industri	2.590	2.820	2.834	1.383	1.919	984	964	1.709	1.500	1.650
	Trawl blandet	5.873	7.112	7.065	1.071	2.205	1.405	1.301	4.734	3.921	4.452
	Alle redskaber	4.282	4.837	4.814	1.290	2.068	1.344	1.308	2.873	2.531	2.779
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	472	643	604	79	64	62	63	204	248	232
	Muslingefiskeri	67	86	83	11	26	26	24	90	103	109
	Alle specialfiskerier	213	284	269	36	39	39	38	131	155	152
I alt		477	594	583	254	308	279	254	365	348	363

Bilagstabel 3.8. Totale brændstofomkostninger for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2008-2010	2010	Forventet i 2011	Forventet i 2012
<12m	Garn/krog	5.397	5.026	6.810	6.725
	Jolle/ruse	963	998	1.308	1.306
	Snur/garn/trlaw	3.693	3.598	4.850	4.888
	Alle redskaber	10.053	9.622	12.968	12.919
≥12m - <15m	Garn/krog	3.178	3.126	3.288	3.214
	Snur/garn/trlaw	5.445	6.458	5.518	5.272
	Snurrevod	1.050	807	787	710
	Trawl	16.278	16.328	17.841	17.529
	Alle redskaber	25.951	26.719	27.434	26.726
≥15m - <18m	Garn/krog	3.195	3.645	3.810	3.881
	Snur/garn/trlaw	3.635	3.772	5.700	5.722
	Snurrevod	886	873	1.225	1.142
	Trawl	21.254	23.542	27.131	26.808
	Alle redskaber	28.970	31.831	37.867	37.552
≥18m - <24m	Garn/krog	2.076	2.556	3.155	3.145
	Snurrevod	3.699	4.154	3.628	3.626
	Trawl	40.582	42.256	49.722	48.434
	Alle redskaber	46.356	48.966	56.506	55.205
≥24m - <40m	Trawl industri	12.757	8.739	8.514	8.375
	Trawl konsum	53.391	48.904	72.851	70.329
	Trawl blandet	6.750	5.966	7.964	7.832
	Alle redskaber	72.898	63.609	89.330	86.536
≥40m	Not	34.513	34.654	37.977	37.418
	Trawl industri	33.715	41.447	45.124	45.351
	Trawl blandet	33.899	35.239	42.672	42.389
	Alle redskaber	102.127	111.340	125.774	125.158
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	13.104	12.741	16.711	15.705
	Muslingefiskeri	3.579	3.215	4.055	3.899
	Alle specialfiskerier	16.683	15.956	20.765	19.604
I alt		303.038	308.043	370.644	363.701

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevarerøkonomisk Institutts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snur/garn/trlaw 18-24m, snur/garn/trlaw og bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri.

Bilagstabel 3.9. Totale driftsomkostninger for kommercielt aktive fartøjer ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2008-2010	2010	Forventet i	----- Forventet i 2012 -----	
				2011	Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	40.386	37.292	42.627	43.630	42.615
	Jolle/ruse	9.297	9.703	10.669	11.064	10.724
	Snur/garn/trawl	14.661	13.278	16.388	16.483	16.134
	Alle redskaber	64.344	60.272	69.684	71.177	69.473
≥12m - <15m	Garn/krog	20.604	18.955	17.600	18.122	17.603
	Snur/garn/trawl	21.285	25.846	19.037	19.772	19.244
	Snurrevud	8.075	7.209	5.321	5.463	5.292
	Trawl	55.813	57.347	53.386	54.143	52.899
	Alle redskaber	105.776	109.357	95.343	97.501	95.037
≥15m - <18m	Garn/krog	17.918	21.088	19.241	20.082	19.478
	Snur/garn/trawl	12.228	12.545	16.517	17.166	16.798
	Snurrevud	7.713	7.422	8.785	8.996	8.687
	Trawl	70.165	79.956	80.106	80.762	78.709
	Alle redskaber	108.024	121.011	124.649	127.006	123.672
≥18m - <24m	Garn/krog	10.124	11.718	13.339	13.637	13.266
	Snurrevud	29.950	37.107	24.784	26.432	25.620
	Trawl	115.420	123.242	127.652	127.757	124.679
	Alle redskaber	155.494	172.067	165.774	167.826	163.564
≥24m - <40m	Trawl industri	37.419	34.012	22.961	22.041	22.031
	Trawl konsum	128.908	119.764	157.171	154.769	152.442
	Trawl blandet	18.581	15.747	19.369	18.271	18.018
	Alle redskaber	184.909	169.524	199.501	195.081	192.490
≥40m	Not	77.798	76.434	81.473	83.119	83.139
	Trawl industri	96.728	117.813	123.260	112.315	111.989
	Trawl blandet	83.626	96.612	98.546	99.288	98.662
	Alle redskaber	258.152	290.860	303.279	294.723	293.790
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	28.865	27.592	32.457	30.976	31.012
	Muslingefiskeri	18.597	16.053	17.931	18.391	18.301
	Alle specialfiskerier	47.463	43.645	50.388	49.367	49.313
I alt		924.162	966.736	1.008.619	1.002.681	987.339

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snur/garn/trawl 18-24m, snur/garn/trawl og bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri.

Bilagstabel 3.10. Total indtjeningsevne for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2008-2010	2010	Forventet i	----- Forventet i 2012 -----	
				2011	Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	41.381	34.332	40.325	45.091	36.910
	Jolle/ruse	10.663	9.430	12.197	15.152	11.736
	Snur/garn/trawl	9.943	10.539	11.005	12.842	9.921
	Alle redskaber	61.987	54.302	63.527	73.086	58.566
≥12m - <15m	Garn/krog	24.118	26.052	19.586	21.976	18.407
	Snur/garn/trawl	13.952	11.002	14.464	17.708	14.199
	Snurrevod	9.017	6.732	6.478	6.844	5.823
	Trawl	51.592	53.515	50.595	53.272	40.495
	Alle redskaber	98.678	97.301	91.123	99.800	78.924
≥15m - <18m	Garn/krog	26.690	29.354	36.654	39.997	34.684
	Snur/garn/trawl	11.037	11.650	13.493	12.308	8.756
	Snurrevod	8.829	6.357	7.959	8.559	7.108
	Trawl	86.833	105.963	109.635	104.023	83.472
	Alle redskaber	133.390	153.323	167.741	164.887	134.020
≥18m - <24m	Garn/krog	16.019	18.371	21.919	22.724	19.462
	Snurrevod	31.978	35.255	28.653	31.797	26.849
	Trawl	120.622	130.406	148.789	143.441	114.732
	Alle redskaber	168.618	184.032	199.362	197.962	161.043
≥24m - <40m	Trawl industri	40.464	59.638	16.627	-8.985	-9.090
	Trawl konsum	145.568	171.101	148.174	159.095	136.226
	Trawl blandet	24.887	20.157	22.618	11.688	8.800
	Alle redskaber	210.919	250.895	187.419	161.799	135.936
≥40m	Not	230.325	272.419	373.531	412.081	412.970
	Trawl industri	158.024	281.203	244.661	91.425	87.531
	Trawl blandet	220.994	371.811	449.008	297.320	268.458
	Alle redskaber	609.343	925.433	1.067.200	800.826	768.959
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	36.491	28.988	19.439	18.453	19.534
	Muslingefiskeri	29.294	22.610	37.114	40.720	36.513
	Alle specialfiskerier	65.786	51.598	56.553	59.173	56.047
I alt		1.348.719	1.716.884	1.832.926	1.557.533	1.393.496

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snur/garn/trawl 18-24m, snur/garn/trawl og bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri

**Bilagstabel 3.11. Total aflønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer
(1.000 kr.)**

Længde	Redskabstype/fiskeri	2008-2010	2010	Forventet i	----- Forventet i 2012 -----	
				2011	Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	50.235	42.981	55.016	59.893	53.685
	Jolle/ruse	15.627	15.795	21.004	23.848	20.431
	Snur/garn/rawl	13.277	11.118	15.013	15.868	14.098
	Alle redskaber	79.140	69.894	91.034	99.609	88.214
≥12m - <15m	Garn/krog	19.432	17.562	15.804	17.078	15.337
	Snur/garn/rawl	18.404	18.470	17.712	19.571	17.463
	Snurrevod	7.973	5.610	5.682	6.013	5.430
	Trawl	48.284	47.279	48.109	50.176	43.626
	Alle redskaber	94.093	88.921	87.307	92.837	81.856
≥15m - <18m	Garn/krog	21.189	20.504	27.963	28.467	25.663
	Snur/garn/rawl	10.145	10.754	13.525	13.514	11.716
	Snurrevod	6.678	5.851	7.018	7.413	6.669
	Trawl	63.449	69.782	80.463	77.928	68.395
	Alle redskaber	101.461	106.891	128.968	127.321	112.444
≥18m - <24m	Garn/krog	13.421	15.603	18.513	19.187	17.270
	Snurrevod	24.011	25.264	20.666	22.232	20.033
	Trawl	89.433	92.583	103.518	101.081	89.234
	Alle redskaber	126.865	133.450	142.697	142.501	126.537
≥24m - <40m	Trawl industri	21.310	23.477	10.592	3.470	3.439
	Trawl konsum	83.677	80.758	99.695	102.895	94.635
	Trawl blandet	11.854	10.047	12.479	8.735	7.819
	Alle redskaber	116.841	114.283	122.766	115.100	105.893
≥40m	Not	55.572	53.046	88.832	96.091	96.267
	Trawl industri	73.159	113.152	110.867	61.049	59.785
	Trawl blandet	49.409	56.410	95.329	67.556	62.533
	Alle redskaber	178.140	222.608	295.028	224.696	218.585
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	34.434	28.937	27.991	27.304	27.921
	Muslingefiskeri	22.046	13.472	26.363	26.311	24.399
	Alle specialfiskerier	56.481	42.409	54.354	53.615	52.320
I alt		753.019	778.456	922.154	855.680	785.848

Bilagstabel 3.12. Totalt bruttooverskud for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2008-2010	2010	Forventet i	----- Forventet i 2012 -----	
				2011	Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	-8.854	-8.649	-14.691	-14.802	-16.775
	Jolle/ruse	-4.964	-6.364	-8.807	-8.696	-8.695
	Snur/garn/trawl	-3.334	-579	-4.008	-3.025	-4.177
	Alle redskaber	-17.153	-15.592	-27.507	-26.523	-29.648
≥12m - <15m	Garn/krog	4.686	8.490	3.782	4.898	3.071
	Snur/garn/trawl	-4.453	-7.468	-3.248	-1.863	-3.264
	Snurrevud	1.044	1.123	796	831	393
	Trawl	3.308	6.235	2.487	3.096	-3.131
	Alle redskaber	4.585	8.381	3.817	6.963	-2.931
≥15m - <18m	Garn/krog	5.501	8.850	8.692	11.530	9.021
	Snur/garn/trawl	892	895	-32	-1.206	-2.960
	Snurrevud	2.152	506	941	1.147	439
	Trawl	23.384	36.180	29.172	26.095	15.077
	Alle redskaber	31.929	46.432	38.772	37.566	21.576
≥18m - <24m	Garn/krog	2.598	2.768	3.407	3.536	2.192
	Snurrevud	7.967	9.990	7.987	9.565	6.816
	Trawl	31.189	37.822	45.271	42.360	25.499
	Alle redskaber	41.753	50.581	56.665	55.461	34.506
≥24m - <40m	Trawl industri	19.154	36.160	6.034	-12.455	-12.529
	Trawl konsum	61.891	90.342	48.479	56.200	41.591
	Trawl blandet	13.033	10.110	10.139	2.953	981
	Alle redskaber	94.078	136.612	64.653	46.699	30.043
≥40m	Not	174.753	219.373	284.699	315.990	316.702
	Trawl industri	84.866	168.051	133.794	30.375	27.746
	Trawl blandet	171.585	315.401	353.679	229.765	205.926
	Alle redskaber	431.203	702.825	772.173	576.130	550.374
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	2.057	51	-8.552	-8.851	-8.387
	Muslingefiskeri	7.248	9.138	10.751	14.409	12.115
	Alle specialfiskerier	9.305	9.189	2.199	5.558	3.728
I alt		595.700	938.427	910.772	701.853	607.647

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Institutts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snur/garn/trawl 18-24m, snur/garn/trawl og bomtrawl 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri.

Bilagstabel 4.1. Opsummering af beregnede udviklinger i priser og udbud, 2007-2012

	----- Faktisk pris/kr. pr. kg. -----							----- Skøn/ændring -----	
	2007	2008	2009	2010	2011	feb 2012 ¹		2011	2012
Torsk	19,78	18,96	14,20	15,69	16,98	13,56	Udbud	14 %	3 %
	.	-4 %	-25 %	10 %	8 %	5 %	Pris	-25 %	-10 %
Andre torskefisk	11,12	10,35	9,91	11,76	13,05	12,30	Udbud	-5 %	-2 %
	.	-7 %	-4 %	19 %	11 %	-4 %	Pris	-5 %	-10 %
Dyre fladfisk	80,97	69,44	61,87	71,55	75,21	81,74	Udbud	-2 %	7 %
	.	-14 %	-11 %	16 %	5 %	-1 %	Pris	-10 %	-10 %
Almindelige fladfisk	14,54	13,40	9,92	9,43	10,40	11,66	Udbud	3 %	16 %
	.	-8 %	-26 %	-5 %	10 %	34 %	Pris	-10 %	-10 %
Sild	2,62	2,73	2,77	3,11	4,67	5,43	Udbud	4 %	11 %
	.	4 %	1 %	12 %	50 %	24 %	Pris	0 %	-15 %
Makrel	7,64	9,73	6,70	8,34	12,22	.	Udbud	27 %	-10 %
	.	27 %	-31 %	24 %	47 %	.	Pris	-25 %	10 %
Rejer	47,77	44,13	41,39	49,15	56,56	.	Udbud	-4 %	-3 %
	.	-8 %	-6 %	19 %	15 %	.	Pris	-5 %	5 %
Jomfruummer	77,59	59,82	47,13	58,3	75,57	65,27	Udbud	-3 %	-3 %
	.	-23 %	-21 %	24 %	30 %	-15 %	Pris	-25 %	-20 %
Muslinger	1,59	1,09	0,92	1,02	1,11	1,26	Udbud	5 %	.
	.	-31 %	-16 %	11 %	9 %	-11 %	Pris	-15 %	-5 %
Industrifisk	1,20	0,99	0,89	1,54	1,65	1,77	Udbud	-3 %	.
	.	-18 %	-10 %	73 %	7 %	-8 %	Pris	-5 %	Uændret

Noter:

1. Udvikling i januar-februar 2012 i forhold til januar-februar 2011.

Bilagstabel 6.1 Oversigt over reguleringen i 2005

Arter	Farvande	Form	Fartøjer	Bemærkninger
Torsk	Alle	Rationer og havdage	Alle	Særlige begrænsninger for IOK og IK-fartøjer.
Torsk	Østersøen	Årsmængder og havdage	Alle	Særlige begrænsninger for IOK og IK-fartøjer.
Torsk, tunge, rødspætte	Nordsøen, Skagerrak og Kattegat	Årsmængder og havdage	< 15 m ²	Kystfiskerordning Tunge: rationer fra årets start. Særlige begrænsninger for IOK og IK-fartøjer.
Sild	Nordsøen, Skagerrak og Kattegat	Individuelle omsættelige kvoter	Alle med IOK tilladelse (historisk ret)	Løber i 5 år fra 2003. Mulig forlængelse i 3 år yderligere. Fælles konsumloft for A-fartøjer (IK-industri). Bagatelfiskeri tilladt.
Sild	Østersøen og Bælthavet	Rationer	Alle ³	Licens
Makrel	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat	Individuelle kvoteandele	Alle med IK tilladelse (historisk ret)	Fælles konsumloft for A-fartøjer (IK-industri). Bagatelfiskeri tilladt.
Industrifisk	Nordsøen, (Skagerrak, Kattegat)	Individuelle kvoteandele	Alle med historisk ret.	Mulighed for at vælge rationer, alle kan deltage. Fælles loft for brisling, Tobis og spærling er fælles for Nordsøen, Skagerrak og Kattegat.
Rødspætte	Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, Østersøen	Rationer/frit og havdage	Alle ³	Nordsøen, når 35 % er fisket træffes afgørelse om regulering (rationer) andre farvande 50 %.
Kuller	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Frit og havdage	Alle ³	Når 50 % er opfisket reguleres efter bilag 6.
Mørksej	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Rationer og havdage	Alle ³	Reguleres efter bilag 6.
Hvilling	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Frit og havdage	Alle ³	Når 70 % er opfisket reguleres efter bilag 6, dvs. rationer.
Kulmule	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Frit og havdage	Alle ³	Når 70 % er opfisket reguleres efter bilag 6, dvs. rationer.
Laks	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Frit	Alle ³	Kræver særlig licens. Laksefangst reguleres i stk.
Dybvandsrejer	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Frit	Alle ³	Hvis 50 % er opfisket inden 1.10. reguleres efter bilag 6.
Dybvandshummer	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Frit og havdage	Alle ³	Hvis 50 % er opfisket reguleres efter bilag 6.
Andre konsumarter	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Frit og havdage	Alle ³	Hvis 50 % er opfisket inden 1.9. reguleres efter bilag 6, dvs. rationer.
Musling	Limfjorden, Østjylland, Vadehavet, Isefjorden	Begrænset adgang		Særlig tilladelse.
Hestereje	Vadehavet	Begrænset adgang		Særlig tilladelse.

1. Havdage gælder ikke for Østersøen, men for fartøjer hjemmehørende i Østersøen med fiskeri i andre farvande.

2. Fra 1. januar 2005 16 m.

3. Der gælder særlige begrænsninger for fartøjer med IOK på sild eller IK på makrel og industrifisk.

Kilde: Andersen m.fl. 2005

Bilagstabel 6.2 Maksimalt antal havdage pr. fangstredskab i Kattegat, Skagerrak, Nordsøen, vest for Skotland, den østlige del af Den Engelske Kanal og Det Irske Hav

Redskab	Maskestørrelse ¹	2003	2004	2005
4a Trawl, vod eller lignende undtagen bomtrawl	≥ 100 mm ²	9	13 (10+3)	12 (9+3)
4b Bomtrawl	≥ 80 mm	15	14	13
4c Faststående garn		16	14	13
4d Bundliner		19	17	16
4e Trawl, vod eller lignende undtagen bomtrawl	70 – 99 mm ³	25	22	21
4f Trawl, vod eller lignende undtagen bomtrawl	16 – 31 mm	23	20	19

1. Inklusive nederste intervalendepunkt, eksklusive øverste

2. Skagerrak og Kattegat 90 mm

3. Skagerrak og Kattegat 70 – 90 mm med rist og kvadratmasket fangstpose

Kilde: Rådsforordning nr. 2341/2002 EØFT L 356 af 31/12/2002; Rådsforordning nr. 2287/2003 EØFT L 344 af 31/12/2003; Rådsforordning nr. 27/2005 EØFT L 12 af 14/1/2005.

Bilagstabel 6.3. Oversigt over reguleringen fra 2007

Form	Arter	Farvande	Fartøjer	Bemærkninger
FKA og havdage	Torsk	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Alle med historisk ret	Særlige begrænsninger for IOK og IK-fartøjer for sild, makrel og industri. Kan opsiges med 8 år.
FKA og havdage ¹	Torsk	Østersøen	Alle med historisk ret	Særlige begrænsninger for IOK og IK-fartøjer for sild, makrel og industri. Kan opsiges med 8 år.
FKA og havdage	Torsk, tunge, rødspætte, jomfruhummer, mørksej, kuller, dybvandsrejer	Nordsøen, Skagerrak og Kattegat	< 17 m og 80 % af rejser under 3 døgn	Kystfiskerordning. Tildeles 10 % flere torsk. Frivillig. Kan opsiges med 8 år. FKA kan ikke sælges ud af segment.
Individuelle omsættelige kvoter	Sild	Nordsøen, Skagerrak og Kattegat	Alle med historisk ret	Fra 2003. Kan opsiges med 8 års varsel. Fælles konsumloft for A-fartøjer (IK-industri). Bagatelfiskeri tilladt.
FKA	Sild	Østersøen og Bælthavet	Alle ³ med historisk ret	
Individuelle omsættelige kvoteandele	Makrel	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat	Alle med historisk ret	Fælles konsumloft for A-fartøjer (IK-industri). Bagatelfiskeri tilladt.
Individuelle omsættelige kvoteandele	Industrifisk	Nordsøen, (Skagerrak, Kattegat)	Alle med historisk ret	Mulighed for at vælge rationer. Fælles loft for brisling. Tobis og sperling er fælles for Nordsøen, Skagerrak og Kattegat.
FKA/rationer og havdage	Rødspætte	Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, Østersøen	Alle ³ med historisk ret	Uforbrugt kvote kan fiskes på rationsvilkår.
FKA/rationer og havdage	Kuller	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Alle ³ med historisk ret	Uforbrugt kvote kan fiskes på rationsvilkår.
FKA/rationer og havdage	Mørksej	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Alle ³ med historisk ret	Uforbrugt kvote kan fiskes på rationsvilkår.
Frit og havdage	Hvilling	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Alle ³	Når 70 % er opfisket reguleres efter bilag 6.
FKA/rationer og havdage	Kulmule	Nordsøen	Alle ³ med historisk ret	Uforbrugt kvote kan fiskes på rationsvilkår.
Frit og havdage	Kulmule	Skagerrak, Kattegat, Østersøen		Når 70 % er opfisket reguleres efter bilag 6.
FKA	Laks	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Alle ³ med historisk ret	Kræver særlig licens. Laksefangst reguleres i stk.
FKA	Dybvandsrejer	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Alle ³ med historisk ret	Uforbrugt kvote kan fiskes på rationsvilkår.
FKA og havdage	Dybvandshummer	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Alle ³ med historisk ret	Uforbrugt kvote kan fiskes på rationsvilkår.
FKA/rationer og havdage	Havtaske	Norsk farvand	Alle ³ med historisk ret	
Frit og havdage	Andre konsumarter	Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Østersøen	Alle ²	Hvis 50 % er opfisket inden 1.9. reguleres efter bilag 6.
Begrænset adgang	Musling	Limfjorden, Østjylland, Vadehavet, Isefjorden		Særlig tilladelse.
Begrænset adgang	Hestereje	Vadehavet		Særlig tilladelse.

1. Havdage gælder ikke for Østersøen, men for fartøjer hjemmehørende i Østersøen med fiskeri i andre farvande

2. Der gælder særlige begrænsninger for fartøjer med IOK på sild eller IK på makrel og industrifisk

Bilagstabel 6.4. Bestemmelser om maskestørrelser for trawl og mindstemål på fisk

Maskestørrelse i mm for trawl	Maskestørrelser															Mindstemål									
	----- Region 1 og 2 bortset fra Skagerrak og Kattegat -----										----- Skagerrak og Kattegat(6) -----					Nordsøen		Skagerrak Kattegat		Østersøen, Bælter, Sund					
	<16	16-31	32-54	55-69	70-79	80-99	>=100	<16	16-31	32-69	70-89	>=90	DK	EU	DK	EU	DK	EU							
Mindste procent af målarter	95	90/60 (3,5)	60	30	90/60 (4)	90	35	30	70	ingen	50	50	20	50	20	50	30	ingen	cm	cm	cm	cm	cm	cm	
Tobis (1,2)	X	X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							
Sperling		X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							
Brisling		X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							
Blåhvilling		X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							
Sardin		X			X		X	X	X	X															
Rejer/hesterejer			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X							
Makrel		ø			X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X		30			20		
Hestemakrel					X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X			15				
Sild					X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X			20		18		
Rejer		ø	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X							
Jomfruhummer		ø			ø		X	X	X	X				X	X	X	X	X							13
Tunge		ø			ø		X	X	X	X															
Rødspætte		ø			ø		X	X	X	X															
Ising		ø			ø		X	X	X	X															
Rødtunge		ø			ø		X	X	X	X															
Skærising		ø			ø		X	X	X	X															
Skrubbe		ø			ø		X	X	X	X															
Pighvarre		ø			ø		X	X	X	X															
Glashvarre		ø			ø		X	X	X	X															
Slethvarre		ø			ø		X	X	X	X															
Lubbe (lyssej)		ø			ø		X	X	X	X															
Hvilling		ø			ø		X	X	X	X															
Kulmule		ø			ø		X	X	X	X															
Torsk										X															
Sej (mørk)										X															
Kuller										X															
Lange										X															

Vejledning til læsning af tabellen: Det pågældende redskab må kun anvendes til at fange de med X mærkede arter. Jo mindre maskestørrelse, desto færre arter må fanges som målarter. Se noterne under tabellen.

1. Må kun fanges med < 16 mm en del af året (marts til og med oktober i Nordsøen og Skagerrak, marts til og med juli i Kattegat).
2. Uden for perioden anført i 1 må kun anvendes masker på 16 mm eller over.
3. Fangst om bord mindst 90 % af to eller flere målarter (mærket X), eller mindst 60 % af en målarter og højst 5 % af blandet torsk, kuller, sej og højst 15 % af ø.
4. Fangst om bord mindst 90 % af to eller flere målarter (mærket X), eller mindst 60 % af en målarter og højst 5 % af blandet torsk, kuller, sej og højst 15 % af ø.
5. Særlige bestemmelser for sild.
6. Fra 1. januar 2005 er det i Kattegat og Skagerrak kun tilladt at anvende redskaber mellem 70 og 89 mm hvis de er monteret med kvadratmasker og sorteringsrist for maskestørrelse. I forbindelse med havda-gebejægrænsning med henblik på genopretning af torskebestandene er i 2005 tildelt ekstra havdage, hvis redskabet var forsynet med et 120 mm kvadratmasket sorteringsvindue.

Bilagstabel 6.5. Samspil mellem kvote- indsats- og maskevidderegulering

Art	Fartøjsgruppe efter længde Antal fartøjer Antal havdage pr. fartøj	Farvand Maskestørrelse (mm)	< 12 m	12-15 m	15-18 m	18-24 m	24-40 m	40 m <	Kapacitetsbegrænsning Havdagebegrænsning	
			A a	B b	C c	D d	E e	F f		
FARTØJER GANGE HAVDAGE PR. FARTØJ = HAVDAGE I ALT til fordeling på redskaber										
			Nordsøen			Skagerrak og Kattegat				
			70-79	80 - 99	>= 100		70 - 89	>= 90		
Art	Fangstområde								Landing i alt	Kvote i alt
Hvilling	Nordsøen og Norskehavet			X	X			X	L1	K1
	Skagerrak og Kattegat			X	X		X	X	L2	K2
Ising og skrubbe	Nordsøen og Norskehavet (EU)			X	X			X	L3	K3
Jomfruummer	Nordsøen og Norskehavet (EU)	X	X	X	X		X	X	L4	K4
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen (EU)		X	X	X		X	X	L5	K5
Kuller	Nordsøen og Norskehavet				X				L6	K6
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen				X			X	L6	K6
Kulmule	Nordsøen og Norskehavet (EU)		X	X	X			X	L8	K8
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen (EU)				X			X	L9	K9
Mørksej	Nordsøen og Norskehavet (EU)				X				L10	K10
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen (EU)							X	L10	K10
Pig- og slethvarre	Nordsøen og Norskehavet (EU)				X			X	L11	K11
Rødspætte	Nordsøen og Norskehavet (EU)		X	X	X			X	L12	K12
	Skagerrak				X			X	L13	K13
	Kattegat				X			X	L14	K14
Rødtunge, skærising	Nordsøen og Norskehavet (EU)		X	X	X			X	L15	K16
Torsk	Nordsøen og Norskehavet				X				L16	K17
	Skagerrak				X			X	L17	K18
	Kattegat				X			X	L18	K19
Tunge	Nordsøen og Norskehavet (EU)		X	X	X				L19	K19
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bæltthavet og Østersøen			X	X		X		L20	K20
			Havdage	Havdage	X Havdage		Havdage	X Havdage		

Kilde: Forordning nr. 850/98 af 30. marts 1998, EØF-Tidende nr. L. 125 af 27/4/1998, bilag I og IV. Se Fiskeriårbogen
Kilde: Frost H. og J. Kjærsgaard Overkapaciteten i den danske fiskerflåde. FOI rapport nr. 175.

Bilagstabel 6.6. Arter og farvande underlagt fartøjskvoteordningen (14 arter)

- 1) Torsk i Nordsøen.
  - 2) Torsk i Kattegat.
  - 3) Torsk i Skagerrak.
  - 4) Torsk i Østersøen og Bælterne, underområde 22-24.
  - 5) Torsk i Østersøen, underområde 25-32.
  - 6) Tunge i Skagerrak, Kattegat samt Østersøen og Bælterne.
  - 7) Tunge i Nordsøen EF-farvande.
  - 8) Rødspætte i Nordsøen.
  - 9) Rødspætte i Kattegat.
  - 10) Rødspætte i Skagerrak.
  - 11) Rødspætte i Østersøen og Bælterne.
  - 12) Jomfruhummer i Skagerrak, Kattegat samt Østersøen og Bælterne.
  - 13) Jomfruhummer i Nordsøen EF-farvande.
  - 14) Jomfruhummer i Nordsøen Norske farvande.
  - 15) Mørksej i Nordsøen, Skagerrak, Kattegat samt Østersøen og Bælterne.
  - 16) Kuller i Skagerrak, Kattegat samt Østersøen og Bælterne.
  - 17) Kuller i Nordsøen.
  - 18) Dybvandsrejer i Skagerrak og Kattegat.
  - 19) Dybvandsrejer i Nordsøen EF-farvande.
  - 20) Dybvandsrejer i Nordsøen Norske farvande.
  - 21) Kulmule i Nordsøen EF-farvande.
  - 22) Pighvarre og slethvarre i Nordsøen EF-farvande.
  - 23) Havtaske i Nordsøen Norske farvande.
  - 24) Brisling i Nordsøen EF-farvande.
  - 25) Brisling i Skagerrak og Kattegat.
  - 26) Brisling i Østersøen og Bælterne.
  - 27) Sild i Østersøen og Bælterne.
  - 28) Laks i Østersøen og Bælterne.
-

English summary 2012

The basis of the fishery

Fisheries regulation

The Danish fisheries are regulated on the basis of 31 quota species distributed on 24 different quota waters. In total for 2011 there are 70 quotas of which 10 are quotas for industrial species and the remaining 60 related to consumption species. Furthermore, the fishery for mussels and oysters, which are not regulated by quotas, are subject to individual vessel shares, and vessel licenses are used in the fishery for common shrimps and shrimps in the waters around Greenland. The regulation of Danish fisheries has undergone fundamental changes since 2003 by introduction of individual transferable quotas and individual vessel quota shares in most of the Danish fisheries.

Despite the form of the Danish fishing regulation, the basic conditions for the Danish fishery are determined by the EU common fisheries policy. Central in this overall framework is the determination of “Total Allowable Catches” (TACs), and the subsequent allocation among Member States in line with the principle of relative stability.

Days at sea regulation continues

In addition to the TAC/quota system, effort regulation is used to regulate the activity of individual fishing vessels. This is primarily to support the cod recovery plan in the North Sea, Skagerrak and Kattegat. The regulation determines the number of days at sea each vessel is allowed to operate, based on fishing gear and mesh size used by the vessel. From 2009 the regulation is changed to kilowatt-days, which can be permanently transferred to another vessel. This system will remain unchanged in 2012.

Decline in industrial quotas, lower quotas for sandeel

In 2012, the total quota volume for industrial species is approximately 337 thousand tonnes. This is a considerable reduction of 39% compared to 2011. The lower quota for sandeel is the main reason for the reduction.

4,7% increase in the total volume of consumption quotas

The total quota volume for consumption species is increased with 10 thousand tonnes or 4.7% to 237 thousand tonnes. The reason for this increase is primarily found in larger quotas for herring which increase by approximately 18 thousand tonnes or 16 %, but also the quotas for cod and plaice increased, whereas the quota for mackerel decreases. The important cod quotas in Kattegat and Skagerrak as well as in the North Sea and Norwegian Sea are reduced in 2012, while quotas for cod increase in the Eastern parts of the Baltic Sea and in Oresund, the Belts Western part of the Baltic Sea. Overall, the fishing opportunities for cod are 34 thousand tonnes in 2012, which is slightly higher than in 2011.

Reduced fishing fleet will not influence quota utilisation

The new demersal regulation has already resulted in reductions of the Danish fishing fleets and some restructuring is still expected to occur. However, the reduction is only to a minor extent expected to influence the level of quota utilisation rates when the physical size of the fleet capacity is related to the size of the quotas.

High utilisation rates continues in the industrial fishery

The utilisation of the different industrial species has generally been at a high level. Therefore, the total quota utilisation in the industrial fishery is considered to be around 81 % in 2012.

Historically, the utilisation of the consumption quotas has been very high, and this trend is expected to continue in 2012. A range of the most important quota are expected to have a 100% utilisation rate, although at the end of the year this can be affected by the precision of the continuous ration allocations. An overall utilisation rate of 87% for the consumption quotas is expected to be the 2012 level.

The fishing fleet

The Danish fishing fleet was reduced in size by 33 vessels between 2010 and 2011, and consists of 2787 vessels at the end of 2011. Thus, the trend of the previous year's continues, and the number of vessels has decreased with 46 % or almost 2,400 vessels since 1995.

The Danish AgriFish Agency distinguish between capacity attached to physically existing vessels and the capacity which potentially could be activated following renovation or building of a new vessel. In 2011, approximately 83 % of the capacity measured in tonnage and engine power placed on physically existing vessels while the remaining 17 % was potential active capacity.

The total physical existing tonnage was 64,501 GT in 2011, and is reduced by 35% since 1995. Total engine power has correspondingly been reduced by 45% since 1995 to a level of 234,171 kilowatts in 2010. Potential capacity was 14,238 GT and 47,856 kW in 2011 compared to 12,510 GT and 42,272 kW in 2010.

The fleet is, as in previous years, divided into economic size categories based on catch revenue levels which are applied in the Account Statistics of the Fishery produced by Statistics Denmark. In 2011, vessels in the Danish fishing fleet can therefore be classified in one of the following groups: 1) vessels with a catch value of more than 271,306 DKK (the commercial vessels), 2) vessels with a catch value between 271,306 DKK and the VAT limit of 50,000 DKK 3) vessels with a catch value of less than the VAT limit of 50,000 DKK, and 4) vessels without any catches.

The employment on board the commercial fleet was reduced from 1,391 persons in 2010 to 1,313 persons in 2011. Since 1995, the total employment in the commercial fleet has been reduced by 56%.

By comparing the average crew size with the insurance value of the commercial vessels, an expression of capital intensity is obtained. This rises with vessel size. In 2011, the capital intensity was 589 thousand DKK and 9,052 thousand DKK per employed person for vessels of less than 12 metres and more than 40 metres respectively. For an average commercial vessel of the whole fleet the capital intensity was 2,392 thousand DKK per employed person, which is slightly lower than in 2010 but is still a considerable increase compared to 1995 where it was 1,016 thousand DKK.

Catches and earnings in 2012

Forecasts include the entire active part of the Danish fishing fleet. Despite the non-commercial vessels having a certain impact on the fishery in regard to some key consumption quota, the commercial vessels' catches still make up more than 99% of the total quantity and about 98% of the value in 2011.

The estimated total catch volume in 2012 is 526 thousand tonnes corresponding to a significant decrease of approximately 27% compared to 2011 and 32% below the average level for 2009-2011. The commercial vessels are expected to catch 522 thousand tonnes in 2012, representing a decrease of 25% compared to the 2011 level. The reason for the lower expected catch is found in lower expected quotas for especially sand eel.

If the price level in 2012 is assumed to correspond to the observed in 2011, the catch value for all vessels will fall by 10% to 2,874 mill. DKK in 2012. If the expected price development in 2012 is accounted for this will have a negative effect on the overall catch value which will thus decrease by 16% to 2.678 mill. DKK.

The catch value of the commercial vessels is expected to decrease by 264 million DKK or 9% to a level of 2,810 mill. DKK

if unchanged 2011 prices are assumed. Taking account of the expected price developments, the catch value is expected to fall by 452 mill. DKK or 15% to 2,621 mill. DKK compared to 2011.

The cost forecast is based on the Account Statistics of the Fishery produced by Statistics Denmark. There is currently cost information available for 2010 and the preceding years, and it is thus necessary to extrapolate for 2011 and 2012. This is accomplished by accounting for the development of the fishery, inflation and fuel prices.

Costs are classified into three main groups: 1) operating costs before crew and capital payments, 2) crew payments, and 3) capital payments, including depreciation. The first group is dominated by costs associated with fuel, maintenance and sales.

Fuel prices increased in 2011 compared to 2010 but a slight decrease is expected in 2012. The prices have risen from index 178 in 2010 to 222 in 2011 and are foreseen to fall to index 218 in 2012. In 2010 fuel costs accounted for an average 32% of a vessel's overall operating costs compared to the expected values of between 36% and 37% in 2011 and 2012. Following the expectations of a slight decrease in fuel prices, the average fuel costs per vessel are expected to fall to 583 thousand DKK in 2012 compared to 594 thousand DKK in 2011.

The development in fuel costs has an influence on the average operating costs per vessel which are expected to decrease in 2012. The average operating costs are therefore expected to decrease to around 1,582 thousand DKK in 2012 when price developments are taken into account and to 1,607 thousand DKK if prices remain at 2011-level.

The earning capability portrays the surplus available for payment of crew and capital. This is expected to be 2.2 mill. DKK per vessel on average when price changes are accounted for. This represents a reduction of 16% compared to 2010, but an

increase of 12% compared to the 2008-2010 average. The large variation however is most pronounced for the larger vessels above 24 meter. The variation in this vessel group is primarily due to worse conditions for industrial fisheries for sand eel.

Crew (wage) payments are often most defined as a percentage of the catch value, sometimes with certain costs deducted. Since the average catch value per vessel is expected to decrease in 2012, as far as the commercial vessels are concerned, this will also result in a decrease in crew payments, when the price development is taken into account. The decrease in crew payments will be 15% to 1.259 thousand DKK in 2012. Crew payments are expected to receive a payment 13% above the level observed in 2008-2010 where they averaged 1,110 thousand DKK per vessel.

The earning capability is regarded as the best indicator of the economic development of small vessels of less than 12 metres. This is because the proportion of crew payments can be overestimated, given the rather special crew structure of an owner and partial support of an assistant.

For vessels of more than 12 metres gross profit is the preferred economic indicator. Gross profit is defined as the earning capability minus crew costs. Based on this the surplus to pay off the invested capital is secured. The gross profits are expected to increase from 596 mill. DKK in 2008-2010 to 608 mill. DKK in 2012 if price developments are taken into account and 702 mill. if 2011 prices are used in the estimation. In comparison the gross profits were 911 mill. in 2011.

If the gross profit of vessels is compared to their insurance value, an expression of profitability is attained which thus indicates the rents relating to the invested capital. Profitability in 2010 and 2011 was respectively 30% and 31%, and is expected to be 21% in 2012 when price changes are taken into account. If a profitability of 7% is regarded as being the minimum required rent for the invested capital in the fishery, and 10-11% as one

where investors will find it interesting to invest in the fleet there is reason to an overall optimism in the fisheries.

Despite the fact that new regulation of the demersal fishery led to adjustments of fleet capacity only a minor improvement of profitability is expected in 2012 compared to the period 2008-2010. Consequently, the economic basis for a number of vessel categories must be viewed as economically unsustainable judging from very low levels of profitability. At the same time, vessels encompassed by the Individual Transferable Quota (ITQ) regulation or vessel quota shares, are overestimated in respect to profitability. This is due to the use of insurance value as an expression of capital value underestimating the overall investments that should include the value of ITQs.

Price development of fish products

The prices on fish products both falls and increases

The price development of fish is of pivotal importance for revenues in the fishery. Estimates of price developments are based on the expected supply on the EU market for groups of fish species. Based on this, the price in 2012 is estimated to fall for lobster (20 %), herring (15 %) codfish and flatfish (10 %) along with mussels (5 %). The price of fish is expected to remain unchanged, while a price increase is evaluated on shrimps (5 %) and mackerel (10 %).

Supply caused by quota termination along with a strengthening of the Danish krone compared to the US dollar are the most important reasons for price changes

Several conditions can explain the price development in fish products, but in particular the development in supply is important. Supply is among other things determined by the quotas and in 2012 the quotas increases on for example cod where the Barents Sea is important. The supply on other species has increased as well, for example codfish, the Norwegian spring spawn herring and flatfish. Furthermore the expected strengthening of the Danish krone compared to the US dollar will provide a downward pressure on the price on import species. On the other hand, the stabilization of the financial crisis and the result-

ing increase in demand will put a small upward pressure on prices, especially on luxury goods.

Structure of the fish processing sector

123 firms in the fish processing sector There were 123 firms in the Danish fish processing sector in 2009, 119 of which processed fish for human consumption (the consumption industry) and 4 processed fish for reduction (fish-meal factories). The Danish fish processing sector employed 3,597 full-time employees.

Declining number of workplaces and employment The structural development in the fish processing sector is characterized by a decline in the number of full-time employees from 5,302 to 3,597 from 2002 to 2009, whereas the number of firms was unchanged. The average size of the firms measured by the number of full-time employees decreased from 43 to 29 employees per firm in the same period.

In the analysis of the fish processing sector, firms are distributed into 6 sub-branches according to the use of species in the production and the degree of processing of the products.

Historical production and economic performance

The sub-branch “Mixed production” is the most important The sub-branch “Mixed production” was economically the most important in 2009 with a turnover of 2.6 billion DKK and 760 full-time employees. “Salmoniods” was the second most important sub-branch with 1,163 full-time employees and a turnover of 2.4 billion DKK. The sub-branch “Shrimp and mussel” was the smallest with a turnover of 0.8 billion DKK and 188 full-time employees. In between was the sub-branch “Fishmeal factories” with a turnover of 2.1 billion DKK and 291 full-time employees, “Cod- and flatfish” with a turnover of 1.4 billion DKK and 602 full-time employees, and “Herring and mackerel” with 1.6 billion in turnover and 593 full-time employees.

High profitability for “Shrimp and mussel”, “Fishmeal factories” and “Salmonoids”

The sub-branches with the highest profitability were “Shrimp and mussel”, “Fishmeal factories” and “Salmonoids” with a profitability of 66%, 40% and 14% of the physical capital. The profitability was lowest for the sub-branches “Cod and flat-fish” and “Mixed production” with profitability of -22% and 2%. The profitability of the sub-branches “Shrimp and mussel”, “Salmonoids” and “Fishmeal factories” is relatively high, whereas the profitability of “Cod and flat-fish” and “Mixed production” is very low.

The production of fish for human consumption decreased 8% in 2011 compared to 2010, whereas the production of fishmeal and oil decreased by 5%. In 2011, the production based on Salmonoids, cod and flatfish and mackerel increased compared to 2010, whereas production based on all other species fell.

Fisheries policy in a long term perspective

Chapter overview

The chapter gives an overview of the elements in the forthcoming review of the EU fisheries policy, reviewing key parts of the development of the fishery policy and evaluates scientific advice as an integral part of the design and management of the fisheries policy, especially the difficulties and the background of the extent appropriate involving of fisheries economics. Additionally, the chapter gives a picture of the Danish fishery policy and regulation, the complexity and the various innovations that have continuously been introduced. Finally, the chapter gives an overview of the development in catches and fishing capacity, and concludes with an assessment of the challenges of the future fisheries policy.

Differences between agricultural policy and fisheries policy

There has been a clear evolution from the time where fisheries policy in the EU was “agricultural policy for fish” towards a clear understanding of the different problems that exist within the two policy areas. The important element is that fisheries policy is based on the fact that fish resources are renewable, biolog-

ically can be overexploited and that there is a clear contradiction between short run benefit for the individual fisherman, and long run economic benefit for society. It is necessary to regulate, but it is also important to regulate, with due regard to the specific features of the fishery, the complexity of fisheries with many species, many areas, and not least many countries.

A move in the right direction In the chapter it is shown that EU fisheries policy has gone in the right direction. All the necessary regulatory instruments needed to implement sound fisheries management are in place. The challenge is how EU and individual countries take advantage of the opportunities. But there are also new challenges. There is a clear need to take a broader ecosystem perspective and take into account how the marine environment affects fisheries and how fisheries affect the marine environment – and that both are important in an economic assessment of the future of fisheries management.

Detailed Danish fishing regulation, but with clear improvements The chapter shows that the regulation of Danish fisheries has been very detailed and still is, but that with the introduction of transferable fishing rights a significant change has taken place. Fishermen today can better base their activities on economic considerations than in the past.

EU fisheries policy 2013-2022 The new EU Common Fisheries Policy for 2013-2022 will be finally adopted this year. There are only talking about minor adjustments to the former policy. A discard ban of fish is the only notable exception. It is thus clear that the new challenges to view the fisheries policy in a broader perspective hardly gets a central place in the coming years, despite the great need for this.